

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ**
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**«Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ».**

ΟΝ.ΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ: ΚΑΛΤΣΟΥΝΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΠΥΡΓΟΣ, 2020

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια κα Παναγιώτα Μιχαλοπούλου για τη βοήθειά της στην υλοποίησης της πτυχιακής εργασίας μου και το προσωπικό του Αρχαιολογικού Μουσείου Ολυμπίας και της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας για την βοήθειά τους σε θέματα πληροφόρησης για τον αρχαιολογικό χώρο. Ευχαριστώ επίσης και τους κυρίους: Ευθύμιο Κοτζιά, Γεώργιο Δεββέ και Κωνσταντίνο Αντωνόπουλο για την παραχώρηση των συνεντεύξεων για το ερευνητικό κομμάτι. Τέλος, είμαι ιδιαίτερα ευγνώμων στους γονείς μου που με στήριξαν στην πραγματοποίηση των σπουδών μου.

Ευάγγελος Καλτσούνης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία περιγράφει την συμβολή της διαχείρισης των πολιτιστικών πόρων στην γενικότερη ανάπτυξη μιας περιοχής. Ως μελέτη περίπτωσης έχει επιλεγθεί ο Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας, ένας Δήμος με σημαντικότατο κατά γενική ομολογία πολιτιστικό υπόβαθρο. Σε μια πρώτη, εισαγωγική φάση γίνεται μια προσπάθεια ερμηνείας κάποιων όρων σχετικών με τον πολιτισμό, για να γίνουν πιο κατανοητά όσα στοιχεία θα ακολουθήσουν στη συνέχεια. Στη συνέχεια διενεργείται μια παρουσίαση του προφίλ του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας και δημογραφικών, μορφολογικών, πολιτιστικών και άλλων χαρακτηριστικών του. Σημαντική για την δομή της εν λόγω πτυχιακής είναι και η καταγραφή και περιγραφή των βασικών πολιτιστικών πόρων της περιοχής, ο αριθμός των οποίων θα έλεγε κανείς πως είναι ικανοποιητικός. Έπειτα, ακολουθεί το κομμάτι της έρευνας, όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ποιοτικής (με συνεντεύξεις) και της ποσοτικής (με ερωτηματολόγια) έρευνας και αναλύονται. Μετά και την έρευνα, ακολουθεί υποστηρικτική θεωρία σχετική με τα επιμέρους θέματα αυτής της εργασίας: την ανάπτυξη, τον τουρισμό και το πως αυτά συνδέονται μεταξύ τους. Στο κεφάλαιο αυτό θίγεται και η σημασία του πολιτισμού και της ορθής διαχείρισής του από τις δημοτικές αρχές για την ευημερία και ανάπτυξη μιας περιοχής. Τέλος, σχολιάζονται τα εξαχθέντα συμπεράσματα από ολόκληρη την εργασία συμπεριλαμβανομένης και της έρευνας και πραγματοποιείται μια προσπάθεια πρότασης ιδεών για την γενικότερη ευημερία και εξέλιξη του Δήμου.

Λέξεις-κλειδιά: Αρχαία Ολυμπία, πολιτισμός, τουρισμός, πολιτιστικοί πόροι, ανάπτυξη

ABSTRACT

This thesis describes the contribution of the management of cultural resources in the general development of a region. As a case study the Municipality of Ancient Olympia has been selected, a municipality with a major admittedly cultural background. In a first, introductory phase an effort of interpretation of certain terms related to culture is being made, to make it easier to understand the data will follow thereafter. Then, the Municipality of Ancient Olympia profile and demographic, morphological, cultural and other characteristics are presented. Important for the structure of this thesis is the recording and description of key cultural resources of the region, the number of which is satisfactory. Then, follows the piece of research, which presents the results of qualitative (interviews) and quantitative (questionnaire) survey and they are being analyzed. After the survey, supportive theory relevant to the specific issues of this thesis follows: development, tourism and how they are related. This chapter raises the importance of culture and its good management by municipal authorities for the prosperity and development of a region. Finally, the conclusions drawn from the whole work, including the research, are commented on and an attempt is made to propose ideas for the general well-being and development of the municipality.

Keywords: Ancient Olympia, culture, tourism, cultural resources, development

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ABSTRACT.....	3
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	3-6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	
ΕΝΝΟΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ.....	7
1.1.Πολιτισμός-Κουλτούρα.....	7-8
1.2.Πολιτιστική Κληρονομιά-Πολιτιστικά αγαθά.....	8-10
1.3.Πολιτιστικοί πόροι.....	10
1.4.Πολιτιστική βιομηχανία-Πόλιτιστικό προϊόν.....	10-11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ,ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	11
2.1. Η σημασία του ιερού χώρου της Ολυμπίας.....	11-12
2.2.Η έννοια του τουρισμού.....	12-13
2.3.Οι λόγοι που οι πολιτιστικοί πόροι προσελκύουν τους τουρίστες.....	13-14
2.4. Πολιτιστικός τουρισμός και τοπική ανάπτυξη.....	14-16
2.5.Ο ρόλος του Δήμου στην πολιτιστική πολιτική.....	16
2.6.Μέθοδοι πολιτιστικής πολιτικής των τοπικών φορέων για την ανάπτυξη.....	17-18
2.7. Βιώσιμη Ανάπτυξη.....	18-19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ.....	19

3.1.Το προφίλ του Δήμου.....	19-20
3.2.Η ιστορία του Δήμου.....	20-23
3.3.Γεωγραφία και φυσικό περιβάλλον.....	23-24
3.4.Η πυρκαγιά του 2007 και οι ενέργειες προστασίας της Αρχαίας Ολυμπίας.....	24-26
3.5.Δημογραφικά στοιχεία.....	26-28
3.6.Το κλίμα του Δήμου.....	28-33
3.7.Συγκοινωνίες.....	33-34
3.8.Πολιτιστικοί πόροι του Δήμου.....	35-45
3.9.Ανάλυση SWOT του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας.....	45-46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	
Η ΕΡΕΥΝΑ.....	47
4.1.Μεθοδολογία κοινωνικής έρευνας.....	47-48
4.2.Ποιοτική έρευνα.....	48
4.3.Ποσοτική έρευνα.....	49
4.4.Αποτελέσματα ποσοτικής έρευνας-Διαγράμματα.....	49-81
4.5.Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας.....	81-87
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	88
5.1. Συμπεράσματα θεωρητικού μέρους.....	88-89
5.2. Συμπεράσματα έρευνας.....	89-91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο	
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	91-93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	93-98

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έννοια του πολιτισμού αποτελεί μια σημαντικότερη και πολυδιάστατη έννοια, που έχει απασχολήσει πλήθος κόσμου, ιδιαίτερα τους τελευταίους πέντε αιώνες. Έτσι λοιπόν, πλήθος προσεγγίσεων και θεωριών έχουν διατυπωθεί γύρω από το θέμα. Κοινή αποδοχή των περισσότερων θεωριών είναι πως ο πολιτισμός καθίσταται μια δυναμική ικανή να διαμορφώσει μια περιοχή, τους ανθρώπους, τα στοιχεία της, κυρίως με θετικό αντίκτυπο. Ένας τέτοιος θετικός αντίκτυπος είναι η περίφημη ανάπτυξη η οποία αφορά μια πληθώρα τομέων και με τη σειρά της μπορεί να αναμορφώσει μια περιοχή. Οι έννοιες αυτές του πολιτισμού, των πολιτιστικών πόρων, της ανάπτυξης και τη συσχέτιση μεταξύ τους θα εξετάστούν στην παρούσα πτυχιακή και ειδικότερα την σημασία των πολιτιστικών πόρων για την ανάπτυξη μιας περιοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΕΝΝΟΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

1.1. Πολιτισμός-Κουλτούρα

Ο πολιτισμός αποτελεί μια σύνθετη έννοια, που στο βάθος των αιώνων έχει λάβει διαφορετικές διαστάσεις και ερμηνείες, ανάλογα με τα δεδομένα της κάθε εποχής αλλά και περιοχής. Αξίζει να σημειωθεί πως οι Kroeber και Kluckhohn, το 1952 συγκέντρωσαν 163 διαφορετικούς ορισμούς μέσα από τις διάφορες πηγές (Smith, 2001). Δεδομένου ότι σαν όρος είναι βασικός πυλώνας της παρούσας εργασίας, μια προσπάθεια αναλυτικότερης προσέγγισής του καθίσταται χρήσιμη για τη συνέχεια.

Η ρίζα της είναι η αρχαιοελληνική λέξη «πόλις» και σχηματίζεται από τη λέξη «πολίτης» και την κατάληξη «-ισμός» (lexigram.gr, 2019). Στη Αρχαία Ελλάδα είχε τη σημασία των πολιτικών πραγμάτων, της διοίκησης και διακυβέρνησης του Κράτους. Τη νέα σημασία της, για τα ελληνικά δεδομένα τουλάχιστον, την απέκτησε μέσω του Αδαμάντιου Κοραή, που θέλοντας να αποδώσει το γαλλικό «civilisation» χρησιμοποίησε αυτή τη λέξη (Braudel, 2002) Με τη σειρά του, το «civilisation» πηγάζει από το λατινικό «civis», που μεταφράζεται ως «πολίτης» (Babiniotis.gr, 2010).

Όσον αφορά στη σημασία της έννοιας, κατά την Αναγέννηση αλλά και τον Διαφωτισμό αντικατόπτριζε κατά βάση την ρηχή και επιφανειακή ευγένεια και κομψότητα, ενώ τον 19ο αιώνα αποκτά νέο περιεχόμενο και σχετίζεται περισσότερο με την υλικοτεχνική και επιστημονική πρόοδο (Πασχαλίδης και Χαμπούρη, 2002).

Ένας ορισμός που δίδεται σήμερα από το έργο «Πύλη για την ελληνική γλώσσα και τη γλωσσική εκπαίδευση» που συγχρηματοδοτείται από την Ε.Ε. και υλοποιείται από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας είναι ο εξής: *Το σύνολο των υλικών, πνευματικών, τεχνικών επιτευγμάτων και επιδόσεων, που είναι αποτέλεσμα των δημιουργικών δυνάμεων και των ικανοτήτων του ανθρώπου και που εκφράζεται ιστορικά στους τύπους και στις μορφές οργάνωσης και δράσης της κοινωνίας καθώς και στη δημιουργία (υλικών και πνευματικών) αξιών.* Παρατηρεί κανείς πως η συγκεκριμένη ερμηνεία δίνει έμφαση στην ανθρώπινη ικανότητα να δημιουργεί υλικά και άυλα «έργα» στο βάθος των αιώνων και στα πλαίσια ομαδικότητας και συνεργατικότητας. Υποστηρικτικός σε αυτή τη διατύπωση είναι και ο ακόλουθος ορισμός: *«Πολιτισμός είναι το σύνολο των υλικών και πνευματικών αξιών που δημιουργήθηκαν από την ανθρώπινη δράση στο πέρασμα του χρόνου»* (Μπιτσάνη, 2004).

Εξέχουσα σημασία θα πρέπει να δοθεί και στην εντοπιότητα ως χαρακτηριστικό του πολιτισμού. Κατά την Γκέφου-Μαδιανού (1999) ο πολιτισμός εξελίσσεται σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή και είναι αλληλένδετος με τις έννοιες του έθνους και του κράτους, στα πλαίσια των οποίων αναπτύσσονται οι καλλιτεχνικές και πολιτισμικές παραδόσεις των κοινωνιών με καθορισμένη πολιτική οργάνωση. Από τον 16^ο αιώνα και μετά, ο αγγλικός όρος «culture», που είχε αποκτήσει τη σημασία της πνευματικής καλλιέργειας μέσω της εκπαίδευσης και της μόρφωσης άρχισε να μετατρέπεται σε συνώνυμο του πολιτισμού και να αποκτά την έννοια της ολιστικής βελτίωσης της κοινωνίας και έτσι οι δύο όροι αρχίζουν να ταυτίζονται, αλλά στα επόμενα χρόνια και να διαφοροποιούνται. Έτσι λοιπόν, μεγάλη μελέτη και προσπάθεια ορισμού έγινε και για τον όρο «*κουλτούρα*».

Ο Williams διαχωρίζει τη σημασία της *κουλτούρας* σε τρεις κατηγορίες. Έτσι, σύμφωνα με όσα διατυπώνει, η *κουλτούρα* μπορεί να είναι είτε η πνευματική εξέλιξη του ανθρώπου, είτε συνώνυμη των τεχνών. Ακόμη, μπορεί και να υποδηλώνει την καθημερινότητα, τη ζωή, τις αντιλήψεις, τα έθιμα, ενός λαού ή κοινωνικής ομάδας (Smith, 2001). Μέσα από αυτή τη θεωρία παρατηρεί κανείς την πολυσημία της λέξης. Άλλοι επαΐοντες αναφέρουν ως *κουλτούρα* τα έργα τέχνης που διαπαιδαγωγούν και γενικότερα αναπλάθουν πνευματικά όσους ασχολούνται με αυτά.

Αναλύοντας κανείς όσα αναφέρθηκαν παραπάνω περί πολιτισμού και *κουλτούρας* θα μπορούσε να εξάγει το συμπέρασμα πως ο πολιτισμός απευθύνεται περισσότερο στην υλικοτεχνική εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών, ενώ η *κουλτούρα* αντικατοπτρίζει την πνευματική καλλιέργεια και εξέλιξη των ανθρώπων μέσω της μάθησης.

1.2. Πολιτιστική κληρονομιά-Πολιτιστικά αγαθά

Οι όροι «*πολιτιστική κληρονομιά*» και «*πολιτιστικά αγαθά*» συχνά ταυτίζονται και το περιεχόμενό τους ορίζεται και κατοχυρώνεται από τις διατάξεις των δύο διεθνών Συμβάσεων της UNESCO για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Αυτές είναι η Σύμβαση του 1954 για την Προστασία των Πολιτιστικών Αγαθών σε Περίπτωση Ένοπλης Σύρραξης και η Σύμβαση του 1972 για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς (Κόνσολα, 1995).

Η πρώτη εξ αυτών έχει καθιερωθεί ως Σύμβαση της Χάγης, από την πόλη του Βελγίου όπου διεξήχθη και στάθηκε η απαρχή για την καθιέρωση του όρου «*πολιτιστικό*

αγαθό» στη διεθνή κοινότητα. Σύμφωνα με τον ορισμό που διατυπώθηκε, ως πολιτιστικά αγαθά ορίζονται «τα κινητά αγαθά που έχουν μεγάλη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά κάθε λαού».

Μερικά στοιχεία που συνοδεύουν ως παραδείγματα τον ορισμό αυτό είναι τα εξής:

- Αρχιτεκτονικά μνημεία
- Μνημεία τέχνης και ιστορίας
- Αρχαιολογικοί χώροι
- Οικοδομικά συγκροτήματα
- Έργα τέχνης
- Βιβλία/ χειρόγραφα
- Κτίρια που στεγάζουν, μόνιμα ή προσωρινά, πολιτιστικά αγαθά
- Κέντρα πόλεων με σημαντικά πολιτιστικά αγαθά

Ακόμη, όπως παρατηρεί κανείς, στη Σύμβαση της Χάγης γίνεται λόγος για «κινητά αγαθά». Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να αναφερθεί πως τα πολιτιστικά αγαθά διακρίνονται σε κινητά και ακίνητα. Στα ακίνητα περιλαμβάνονται κυρίως μνημεία που υπήρξαν ή εξακολουθούν να είναι συνδεδεμένα με το έδαφος ή βρίσκονται στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών και δεν είναι δυνατόν να μετακινηθούν χωρίς βλάβη της αξίας τους ως μαρτυριών. Επίσης, συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους (Ελληνική Ένωση Δικαίου Αρχαιοτήτων, 2017). Κινητά αγαθά θεωρούνται αντικείμενα όπως έργα τέχνης, αντικείμενα καθημερινής χρήσης, γραπτά μνημεία, κ.α.

Στη Σύμβαση του 1972 για την προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς στο Παρίσι ορίσθηκε και το περιεχόμενο της έννοιας «πολιτιστική κληρονομιά». Από αυτήν προέκυψε πως η πολιτιστική κληρονομιά χωρίζεται στις ακόλουθες κατηγορίες :

- *Μνημεία: αρχιτεκτονικά έργα, έργα ζωγραφικής/γλυπτικής, αρχαιολογικές κατασκευές, επιγραφές και σύνολα έργων παγκόσμιας αξίας για την ιστορία, την επιστήμη, την τέχνη.*
- *Οικοδομικά σύνολα: ομάδες κτιρίων τα οποία λόγω της αρχιτεκτονικής τους, της ομοιογένειάς τους ή της θέσεώς τους, έχουν παγκόσμια σημασία.*
- *Φυσικά τοπία: έργα του ανθρώπου ή συνδυασμός έργων του ανθρώπου και της φύσεως, καθώς και εκτάσεις περιλαμβανομένων και των αρχαιολογικών χώρων, οι οποίες έχουν*

παγκόσμια αξία από απόψεως ιστορικής, αισθητικής, εθνολογικής και ανθρωπολογικής (Κόνσολα, 1995).

1.3. Πολιτιστικοί πόροι

Σύμφωνα με έναν ορισμό, πολιτιστικοί πόροι θεωρούνται «τα απτά απομεινάρια της ανθρώπινης δραστηριότητας. Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται κτίρια, κατασκευάσματα, προϊστορικοί χώροι, ιστορικά ή προϊστορικά αντικείμενα και συλλογές, επιγραφές σε βράχους, προχώματα, κανάλια, φυσικά τοπία» (USDA Natural Resources Conservation Service, 2019). Η Δρ του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου Όλγα Τσακηρίδη αναφέρει πως «οι πολιτιστικοί πόροι είναι θεμελιώδεις και βασικό προαπαιτούμενο για την παραγωγή και δημιουργία πολιτιστικού αποθέματος αλλά και για την πραγμάτωση του πολιτισμού» (Τσακηρίδη, 2011). Με άλλα λόγια καταδεικνύεται εμφανώς η σημασία των πολιτιστικών πόρων στη διαμόρφωση της πολιτιστικής ταυτότητας μιας περιοχής. Επιπλέον, υπάρχει μια σαφής διάκριση των πολιτιστικών πόρων σε υλικούς και άυλους αλλά και στους πόρους φυσικής κληρονομιάς, στους ανθρωπογενείς και του πόρους πνευματικής κληρονομιάς (Παπαθανασίου-Zuhrt και Σκούλτσος, 2014). Ασφαλώς, η ύπαρξη διαφορετικών κατηγοριών πολιτιστικών πόρων υποδεικνύει και την πολυπλοκότητα της εν λόγω έννοιας.

1.4. Πολιτιστική Βιομηχανία-Πολιτιστικό προϊόν

«Η Ελλάδα είναι μία χώρα με πολύ μεγάλο ειδικό βάρος πολιτισμού. Χρειάζεται όμως ένα ολοκληρωμένο επικοινωνιακό πλάνο, ώστε το προϊόν αυτό να φθάσει και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές του πλανήτη», υπογραμμίζει η κα Ζωζώ Λιδωρίκη το 2016, υποδεικνύοντας τη σημασία της καλής οργάνωσης και προώθησης του πολιτιστικού προϊόντος.

Όσον αφορά στην έννοια του πολιτιστικού πολιτιστικού προϊόντος, κάποια χαρακτηριστικά του είναι τα ακόλουθα :

- Το στοιχείο της δημιουργικότητας
- Σχεδόν πάντα υπάρχει συσχέτιση με το συμβολισμό
- Η υπερπροσφορά
- Η αμφιβολία για την ποιότητα

- Η κατανάλωση του προϊόντος επηρεάζεται από την πορεία του στις κοινότητες/δίκτυα που δημιουργούνται από το καταναλωτικό κοινό (Μοσχονά, 2013).

Όλα αυτά τα στοιχεία συνιστούν ένα πολιτιστικό προϊόν, όπως για παράδειγμα την Αρχαία Ολυμπία και συνηγορούν εν πολλοίς στην επιτυχία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

2.1. Η σημασία του ιερού χώρου της Ολυμπίας

Εικόνα 22: Ο αρχαιολογικός χώρος της Ολυμπίας, Πηγή : [https://www.gtp.gr/showphoto.asp?FN=/MGfiles/travel/image31968\[263\].jpg&W=650&H=400](https://www.gtp.gr/showphoto.asp?FN=/MGfiles/travel/image31968[263].jpg&W=650&H=400)

Το ιερό της Ολυμπίας ήταν αφιερωμένο στην αρχαιότητα στον Θεό Δία από τη γεωμετρική εποχή. Με το πέρας των αιώνων η περιοχή καθιερώθηκε ως σημαντικότερο αθλητικό και θρησκευτικό κέντρο όλου του τότε ελληνικού κόσμου. Πλήθος Ελλήνων αθλητών συνέρρεαν κάθε τέσσερα χρόνια για τη συμμετοχή τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες που διοργανώνονταν.

Κατά την κλασική εποχή ανεγέρθηκε ο ναός του Δία με το χρυσελεφάντινο άγαλμα και άλλα σημαντικά κτίσματα όπως ο Θεηκολεώνας, το Φιλιππείο, το Λεωνιδαίο, κ.α.

Σημαντικές ανακατασκευές σημειώθηκαν κατά τη ρωμαϊκή εποχή, με σημαντικότερη την ανοικοδόμηση του Υδραγωγείου το 160 μ.Χ. Όμως, κατά τη διακυβέρνηση του Θεοδόσιου του Β' και της διαταγής του περί καταστροφής στοιχείων αρχαιοελληνικού πολιτισμού εξαιτίας της ανόδου του Χριστιανισμού τότε ο χώρος περνά σε δεύτερη μοίρα και υφίσταται καταστροφές, όπως έγινε και στα επόμενα χρόνια λόγω φυσικών καταστροφών και πολεμικών επιδρομών διάφορων φυλών και έμεινε στην αφάνεια και τα μεσαιωνικά χρόνια.

Ωστόσο, η κατάσταση αλλάζει κατά την Αναγέννηση και το Διαφωτισμό, οπότε και ο δυτικός πολιτισμός ανακαλύπτει τη σημασία του αρχαιοελληνικού ιδεώδους και πολιτισμού και ενδιαφέρεται για τον τόπο από τον οποίο αναπτύχθηκαν αυτά τα ιδεώδη. Αποτέλεσμα ήταν η μελέτη των κειμένων και το ενδιαφέρον για τα μνημεία της Ελλάδας που βρισκόταν τότε υπό τον οθωμανικό ζυγό. Και η Ολυμπία όπως είναι λογικό προσέλκυσε το ενδιαφέρον των δυτικών και εκτιμήθηκε δεόντως. Στους επόμενους αιώνες πλήθη μελετητών, περιηγητών, ειδικών, αρχαιολόγων και ανθρώπων του πνεύματος επισκέπτονται τον τόπο προκειμένου να μελετήσουν, να γράψουν και να δουν από κοντά τα αρχαιολογικά μνημεία.

Κατά το 1829 εκτελείται από γαλλική εταιρεία η πρώτη ανασκαφή στην περιοχή, ενώ ακολούθησαν άλλες πιο αναλυτικές το 1875. Μουσείο ανεγέρθηκε για να στεγάσει τα ευρήματα στη συνέχεια και πλήθος εκθέσεων αφιερώθηκαν στον ιερό τόπο μέχρι σήμερα. Σημαντική ήταν και η αναβίωση των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων με πρωτεργάτη τον Πιερ ντε Κουμπερτέν έτσι ώστε η περιοχή να αποκτήσει μεγαλύτερη αναγνώριση.

Σήμερα, η Αρχαία Ολυμπία αποτελεί φορέα πολιτισμού, υψηλών αξιών, ελληνισμού και για το λόγο αυτό προσελκύει το ενδιαφέρον εκατομμυρίων τουριστών κάθε χρόνο (Πατεράκη, 2012).

2.2. Η έννοια του τουρισμού

Όπως προαναφέρθηκε, η επισκεψιμότητα της περιοχής από τουρίστες ετησίως είναι μεγάλη. Χρήσιμο θα ήταν πάντως να προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε την έννοια του τουρισμού, παρότι είναι πολυσύνθετη και πολλές ερμηνείες έχουν δοθεί. Ένας ορισμός ερμηνεύει τον τουρισμό ως εξής: *Η πρόσκαιρη μετακίνηση ανθρώπων από τον τόπο της μόνιμης διαμονής τους σε έναν άλλο εκτός αυτού με αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση των τουριστικών αναγκών ή επιθυμιών τους. Το σύνολο δηλαδή των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού* (Ηγουμενάκης, Κραβαρίτης και Λύτρας, 1999).

Σε παρόμοια κλίμακα αναπτύσσεται και ο ορισμός της Διεθνούς Ακαδημίας Τουρισμού (Α.Ι.Τ.) : *«Τουρισμός είναι το σύνολο των ανθρώπινων μετακινήσεων και δραστηριοτήτων που προκύπτουν απ' αυτές που προκαλούνται από την εξωτερική και πραγματοποίησή του σε διάφορους βαθμούς και διάφορη ένταση, σε κάθε άτομο αδρανούντος πόθου και απόδρασης»* (Ρούπας, 1993).

Σε κάθε περίπτωση και συμπληρωματικά σε κάθε ορισμό του τουρισμού που έχει διατυπωθεί, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού ο τουρισμός συνεισφέρει καταλυτικά στην ανάπτυξη μιας περιοχής, κυρίως με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, ενίσχυση των επενδύσεων, της οικονομίας και του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων της (Λαγός, 2005).

Κατά τους Κοκκωση και Τσιάρτα (2001), ο τουρισμός αποτελεί ένα «ανοικτό σύστημα» επιμέρους στοιχείων εκ των οποίων τρία βασικά είναι:

- Οι εισροές (εξοπλισμός, κεφάλαιο, επιθυμίες πελατών)
- Οι εκροές (παρεχόμενες υπηρεσίες, οικονομικό όφελος, θέσεις εργασίας, ικανοποίηση πελατών)
- Η διαδικασία (το ενδιάμεσο στάδιο κατά το οποίο οι εσωτερικές διαδικασίες ενός οργανισμού μετατρέπουν τις εισροές σε εκροές)

2.3. Οι λόγοι που οι πολιτιστικοί πόροι προσελκύουν τους τουρίστες

Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες έχουν σημειωθεί σημαντικότερες αλλαγές στην δομή του πολιτιστικού τουρισμού. Ενώ παλιότερα ο πολιτιστικός τουρισμός θεωρούνταν προνόμιο ανώτερων οικονομικών στρωμάτων που ταξίδευαν κυρίως για εκπαιδευτικούς σκοπούς η κατάσταση πλέον έχει αλλάξει. Η αλλαγή αυτή σημειώθηκε με την εξάπλωση του μαζικού τουρισμού που επέτρεπε πλέον και σε πιο απλούς ανθρώπους να ταξιδεύουν ευκολότερα. Τη δεκαετία του 1990 οι ειδικοί εκτιμούσαν πως ο πολιτιστικός τουρισμός αντιστοιχούσε στο 40% της παγκόσμιας τουριστικής βιομηχανίας, ποσοστό που περίμεναν να αυξηθεί στο μέλλον. Σήμερα, πράγματι ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί βασικό πυλώνα της παγκόσμιας τουριστικής δραστηριότητας, με πρόσφατη έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (2018) να αποκαλύπτει πως το 2017 περίπου 530 εκατομμύρια των ταξιδιωτών παγκοσμίως είχαν «πολιτιστικό» κίνητρο (Richards, 2018). Οι παράγοντες που έχουν οδηγήσει σε αυτή τη ραγδαία στροφή στον πολιτιστικό τουρισμό ποικίλλουν.

Ένας βασικός λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό είναι το ολοένα και αυξανόμενο ενδιαφέρον του ανθρώπου να αναζητήσει τις ρίζες του ή να βιώσει την καθημερινότητα των ανθρώπων σε παλαιότερες εποχές, όταν η ζωή ήταν απλότερη σε σχέση με τους έντονους ρυθμούς του κόσμου σήμερα.

Άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η ανάπτυξη της δημοσιογραφίας, ιδίως μέσω των τεχνολογικών μέσων όπως η τηλεόραση και το διαδίκτυο. Συγκεκριμένα, οι δημοσιογράφοι επισκέπτονται, απεικονίζουν, μεταφέρουν στο κοινό ταξιδιωτικές εμπειρίες και συχνά με αυτόν τον τρόπο εγείρουν το ενδιαφέρον των ανθρώπων για πολιτιστικούς πόρους.

Καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς διαδραματίζουν και οι εκάστοτε κυβερνήσεις μιας χώρας, οι οποίες μπορεί να τη χρησιμοποιήσουν για την τόνωση του πατριωτικού αισθήματος ή να διαμορφώσουν την κοινή γνώμη προς συγκεκριμένες πολιτικές κατευθύνσεις.

Πέραν αυτών, οι τοπικοί φορείς και επιχειρηματίες μιας περιοχής αξιοποιούν, εκμεταλλεύονται, προωθούν και συντηρούν τους πολιτιστικούς τους πόρους. Αυτό γίνεται συχνά με στόχο την οικονομική τους εκμετάλλευση, για τη διατήρηση της τοπικής ταυτότητας ή για άλλους ενδεχομένως λόγους.

Τέλος, σημαντικός παράγοντας της μεγάλης επισκεψιμότητας ιστορικών τόπων αποτελούν και τα κίνητρα-θέλητρα των ανθρώπων. Σε αυτά περιλαμβάνονται εκπαιδευτικοί λόγοι, λόγοι πνευματικής αναζήτησης, κοινωνικοποίησης με άλλα άτομα τα οποία ενδιαφέρονται επίσης για την πολιτιστική κληρονομιά, κ.α. (Dallen, 2011).

2.4. Πολιτιστικός τουρισμός και τοπική ανάπτυξη

Το είδος του τουρισμού που έχει αναπτυχθεί κυρίως στον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας είναι αυτό του πολιτιστικού τουρισμού, γεγονός επακόλουθο της τεράστιας πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου. Ο πολιτιστικός τουρισμός σύμφωνα με άρθρο του Υπουργείου Πολιτισμού είναι: *«Η μορφή τουριστικής δραστηριότητας στην οποία το βασικό κίνητρο του επισκέπτη είναι η επίσκεψη σε πολιτιστικά αξιοθέατα προκειμένου να μάθει, να ανακαλύψει και να βιώσει την πολιτιστική κληρονομιά του εκάστοτε τουριστικού προορισμού»*. Όπως αναφέρεται στο ίδιο άρθρο τα αξιοθέατα αυτά αφορούν στοιχεία όπως: τέχνες, αρχιτεκτονική, πολιτιστική κληρονομιά, γαστρονομία, θέατρο, φωτογραφία, ήθη, έθιμα, παραδόσεις, κ.α. (Υπουργείο Τουρισμού, 2018).

Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός πως πολιτισμός και τουρισμός παρουσιάζουν μια αμοιβαία επωφελή σχέση, η οποία μπορεί να συνεισφέρει στην ανταγωνιστικότητα και την ελκυστικότητα ενός προορισμού. Επιπροσθέτως, ο τουρισμός παρέχει σημαντικά μέσα για

την ενδυνάμωση της τοπικής κουλτούρας και το οικονομικό κέρδος που με τη σειρά του θα βοηθήσει στην πολιτιστική παραγωγή και δημιουργικότητα. Επομένως, κρίνεται σημαντικότερη η δημιουργία μιας ισχυρότατης σχέσης μεταξύ πολιτισμού και τουρισμού σε μια περιοχή, προκειμένου αυτή να είναι ελκυστική για να ζήσει, να εργαστεί, να επισκεφθεί, να επενδύσει κανείς (Richards, 2009).

Σε κοινή γραμμή με τον Richards, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (2008) διατυπώνει πως υπάρχει μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ του εξής διπόλου: *«Της ευάλωτης πολιτιστικής κληρονομιάς που απαιτεί την προστασία της, την σωστής ερμηνεία και προβολή της και του δυναμικού τουρισμού, που απαιτεί επιτυχή οργάνωση και κερδοφόρα διαχείριση»*. Ωστόσο, φαίνεται πως υπογραμμίζει την ανάγκη η ανάπτυξη να επιτυγχάνεται με γνώμονα την προστασία των πολιτιστικών πόρων και όχι μονάχα το οικονομικό κέρδος. Για αυτό το λόγο, η νέα Χάρτα του ICOMOS που διατυπώθηκε το 1999 στο Μεξικό αναφέρεται σε δράσεις που ελέγχουν την τουριστική δραστηριότητα σε περιοχές με σημαντική πολιτιστική αξία, με σκοπό ταυτόχρονα και τη βιώσιμη και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη.

Όσον αφορά στο πως ο πολιτιστικός τουρισμός ωθεί στην πράξη την ανάπτυξη μιας περιοχής, σύμφωνα με τους Παλάσκα, Παπαθεοδώρου και Τσάμπρα (2006) αυτό επιτυγχάνεται ακολούθως:

- Με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για τον τοπικό πληθυσμό και ως επακόλουθο τη μείωση της ανεργίας.
- Διαφοροποιεί την τοπική παραγωγή και ενισχύει και άλλους τομείς που συνθέτουν τον τουρισμό μέσω της επένδυσης των εσόδων από τον τουρισμό.
- Προωθείται η προστασία της τοπικής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς καθώς ευαισθητοποιείται σε αυτά τα θέματα η τοπική κοινωνία, ενώ θα προσέθετε κανείς πως το κέρδος αποτελεί και κίνητρο για αυτό το σκοπό.

Επιπλέον, σύμφωνα με τους Holloway και Robinson, εκτός της διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος επιτυγχάνεται και η *επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου* (Holloway και Robinson, 1995). Τέλος, η θεωρία του Λογοθέτη για τον τουρισμό γενικά θα έλεγε κανείς πως ανακεφαλαιώνει και ενισχύει όλα τα παραπάνω καθώς αναφέρει πως οδηγεί στη δημιουργία επιχειρήσεων που παράγουν τουριστικά προϊόντα με αποτέλεσμα τη σύσταση ενός ολόκληρου δυναμικού οικονομικού κλάδου. Με λίγα λόγια λοιπόν ο τουρισμός προσφέρει αύξηση των θέσεων εργασίας, του εισοδήματος, του επιπέδου ζωής και

γενικότερα της οικονομικής ζωής της χώρας δέκτη και αναπτύσσει βιομηχανίες όπως αυτή της ενοικίασης δωματίων, των μεταφορών κ.α. (Λογοθέτης, 1982).

2.5. Ο ρόλος του Δήμου στην πολιτιστική πολιτική

Ωστόσο, οι διαθέσιμοι πολιτιστικοί πόροι ενός Δήμου όπως αυτός της Αρχαίας Ολυμπίας δεν είναι αρκετοί από μόνοι τους. Βασικός πυλώνας για να υπάρχει τουριστική ζήτηση είναι και ένα σοβαρό σχέδιο πολιτιστικής πολιτικής που ασκείται σε μεγάλο βαθμό από τους τοπικούς φορείς όπως ο Δήμος. Πολιτιστική πολιτική είναι *«ένα σύστημα σκοπών, μέσων και φορέων που συνδυάζονται σε ένα πρόγραμμα για να επιτευχθεί η ενίσχυση και η διάδοση του πολιτιστικού φαινομένου μιας κοινότητας σε μια δεδομένη χρονική περίοδο»*(Κόνσολα, 2006). Άρα πρόκειται για μια συντονισμένη και οργανωμένη προσπάθεια με σκοπό την στήριξη του πολιτισμού σε συγκεκριμένο διάστημα.

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην άσκηση της πολιτιστικής πολιτικής είναι σαφής: *Οι Δήμοι και οι Κοινότητες ως πρωτοβάθμιες μορφές Δημοκρατίας και εκφραστές της λαϊκής παράδοσης μπορούν να διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο στη σύνθεση των πολιτισμών, στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, στη διατήρηση και προβολή των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, αλλά και στη σύνδεση της πόλης με άλλους πολιτισμούς*(Μπιτσάνη, 2005).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την Κόνσολα, (2006) ο ρόλος των φορέων άσκησης πολιτιστική πολιτικής, άρα και των Δήμων είναι διττό : αφενός η διάσωση και διάδοση της φήμης του πολιτιστικού αποθέματος, αφετέρου η ενίσχυση της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στην περιοχή και η συμμετοχή και του ντόπιου αλλά και του μη ντόπιου πληθυσμού. Το τελευταίο ασφαλώς αναφέρεται στον εισερχόμενο σε μια περιοχή τουρισμό και τη συμμετοχή του στις πολιτιστικές δραστηριότητες.

Γενικά, η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει σαν επιπλέον ρόλο να στηρίζει πολιτιστικές δράσεις και πρωτοβουλίες, να οργανώνει πολιτιστικά δρώμενα και να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των πολιτών, με στόχο πάντα την κοινωνική ευημερία. Από τα παραπάνω είναι προφανές πως δίνεται ξεχωριστή έμφαση στον ρόλο του τοπικού πληθυσμού στην πολιτιστική διαχείριση με σκοπό την αξιοποίηση του πολιτισμού για την ανάπτυξη και το όφελος όχι μεμονωμένων ελιτιστικών ομάδων αλλά του συνόλου της τοπικής κοινωνίας.

2.6. Μέθοδοι πολιτιστικής πολιτικής των τοπικών φορέων για την ανάπτυξη

Κάθε Δήμος χρησιμοποιεί μια συγκεκριμένη μέθοδο άσκησης πολιτιστικής πολιτικής, συνήθως αυτή την οποία εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες του ή προσαρμόζεται καλύτερα στις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες του. Τρεις βασικές κατηγορίες πολιτιστικής πολιτικής κατά τον Αίσωποκα. (2006) είναι οι ακόλουθες :

- Η Επιχειρηματική πόλη
- Η Δημιουργική πόλη
- Η Προοδευτική πόλη

Στην πρώτη κατηγορία βασικός σκοπός είναι η οικονομική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, με τις κοινωνικές παραμέτρους να τίθενται σε δεύτερη μοίρα. Συγκεκριμένα, στηρίζεται η επιχειρηματικότητα που αφορά πολιτισμό και τουρισμό και προωθείται το μάρκετινγκ, όμως συχνά δημιουργούνται κοινωνικές ανισότητες.

Από την άλλη, η λεγόμενη δημιουργική πόλη αποσκοπεί κυρίως στην προσέλκυση ανθρώπων της δημιουργίας και του πνεύματος σε μια κοινωνία, κατάσταση που θα δημιουργήσει μικρές κοιτίδες πολιτισμού. Στην περίπτωση αυτή ναί μεν δίνεται η δέουσα σημασία στον πολιτισμό αλλά και πάλι ευνοούνται οι κοινωνικές ανισότητες καθώς προωθείται η ψυχαγωγία και διασκέδαση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων-δεν μπορούν να συμμετέχουν όλοι.

Η περίπτωση της προοδευτικής πόλης πρεσβεύει την διαχείριση και τον ίσο καταμερισμό του πολιτιστικού προϊόντος σε όσο το δυνατό περισσότερες κοινωνικές ομάδες, δίνοντας περιθώρια έκφρασης και σε μικρότερες κοινωνικές ομάδες ή μειονότητες. Μια τέτοια ιδέα εκ πρώτης όψεως φαντάζει ιδανική, εντούτοις προσκρούει σε συμφέροντα αλλά και τον κεφαλαιοκρατικό χαρακτήρα της σύγχρονης κοινωνίας, καθώς μια τέτοια τακτική υπονομεύει συχνά τα συμφέροντα των εταιριών και ομάδων με βασικό μέλημα την οικονομική κερδοφορία.

Ωστόσο, πέραν των συγκεκριμένων μοντέλων πολιτιστικής διαχείρισης, απαραίτητες είναι και άλλες πρόσθετες ενέργειες για την ορθή πολιτιστική διαχείριση, στις οποίες μπορούν να συνεισφέρουν από κοινού Κράτος και Δήμος. Ήτοι, θα πρέπει η πολιτιστική πολιτική να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την πολιτική για την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση, την έρευνα και να αποσκοπεί σε θετικές επιπτώσεις σε οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντολογικό, πολιτιστικό, πολιτικό και συμβολικό

επίπεδο(Μπιανκίνι και Πάρκινσον, 1994).Θετικές ενέργειες επομένως για μια άρτια πολιτιστική πολιτική θα μπορούσαν να είναι η δημιουργία και αξιοποίηση χώρων πολιτισμού, η προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, η πολιτιστική επιμόρφωση των πολιτών, κ.α. Εξίσου σημαντική είναι ασφαλώς και η προβολή του πολιτιστικού αποθέματος, τόσο στο εγχώριο, όσο και στο κοινό του εξωτερικού. Αξιοποίηση των τεχνολογικών μέσων, καμπάνιες, δημόσιες σχέσεις και χάραξη σαφούς πολιτικής μάρκετινγκ αποτελούν βασικές συνιστώσες για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

2.7. Βιώσιμη ανάπτυξη

Ο σύγχρονος κόσμος σήμερα αντιμετωπίζει μια πληθώρα δύσκολων καταστάσεων περιβαλλοντολογικής, οικονομικής και κοινωνικής φύσεως. Η ασύμμετρη άνθιση της τουριστικής δραστηριότητας οδήγησε σε προβλήματα αλλοίωσης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος σε ολόκληρο τον κόσμο, κυρίως λόγω του φαινομένου του μαζικού τουρισμού (Κοκκώσης και Τσιάρτας, 1999). Το γεγονός έχει κάνει αισθητή στο παγκόσμιο στερέωμα τη στροφή του επιχειρηματικού τομέα, Κρατών αλλά και απλών πολιτών προς την ομαλή διαχείριση τέτοιων καταστάσεων με στόχο την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους.

Σαν έννοια, η βιώσιμη ανάπτυξη αναφέρθηκε πρώτη φορά το 1980 στην πρώτη Παγκόσμια Στρατηγική για την Διατήρηση η οποία δημοσιεύτηκε από την Παγκόσμια Ένωση Διατήρησης. Το 1987 η τέως πρωθυπουργός της Νορβηγίας G. HBrundtlandμε αναφορά στηνΓενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών διατυπώνει ως βιώσιμη ανάπτυξη *«την ανάπτυξη που παρέχει μακροπρόθεσμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντολογικά οφέλη φροντίζοντας τις ανάγκες της παρούσας αλλά και τον μελλοντικών γενεών»*. Στο συγκεκριμένο ορισμό είναι εμφανής η σύνδεση του περιβάλλοντος, του πολιτισμού και της ανάπτυξης ως τρεις διαφορετικές συνιστώσες που όμως θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη εξίσου για μια ομαλή ανάπτυξη με μειωμένο τον αρνητικό αντίκτυπο. Σημείο σταθμός στην θεσμοθέτηση της βιώσιμης ανάπτυξης ήταν η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας το 1992. Εκεί δημιουργήθηκε μια έκθεση γνωστή με την ονομασία Ατζέντα 21, η οποία περιλαμβάνει τις βασικές αρχές για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης σε θέματα οικονομίας, περιβάλλοντος και κοινωνίας.

Στον 21^ο αιώνα εν μέσω περιβαλλοντολογικών προβλημάτων η βιώσιμη ανάπτυξη είναι πιο επίκαιρη από ποτέ και είναι βασικό ζητούμενο πολλών επιχειρήσεων, οργανισμών και φορέων. Μεταξύ αυτών είναι και οι Δήμοι, οι οποίοι θα πρέπει να ασκούν πολιτική τουριστικής και πολιτιστικής διαχείρισης εμποτισμένη με τις βασικές παραμέτρους της βιώσιμης ανάπτυξης που σύμφωνα με τους Τσιάρτα και Κοκκώση (2001) είναι :

- *Ειδικός σχηματισμός της τουριστικής ανάπτυξης, με στόχο την ισορροπία ανάμεσα στην κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον.*
- *Ενίσχυση όλων των μέτρων (τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, λειτουργικές διασυνδέσεις ανάμεσα στους διάφορους κλάδους της οικονομίας, έρευνα, εκπαίδευση, μάρκετινγκ) που συμβάλουν στις διαδικασίες ανατροφοδότησης της ανάπτυξης.*
- *Ειδικό θεσμικό πλαίσιο που προωθεί τις διαδικασίες της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και την τοπική συμμετοχή.*
- *Προώθηση μέτρων και πολιτικών που συμβάλλουν στην προστασία και την ανάδειξη του τοπικού φυσικού και δομημένου περιβάλλοντες.*
- *Χρήση των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού ως βασικού άξονα της τοπικής τουριστικής ανάπτυξης.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : Ο ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

3.1. Το προφίλ του Δήμου

Εικόνα 1 : Το έμβλημα του Δήμου, Πηγή : <http://routeoftruce.com>

η Αρχαία Ολυμπία.

Ο Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας αποτελεί Δήμος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και υπάγεται επίσης στον Νομό Ηλείας. Τη σημερινή του δομή απέκτησε μετά τη συνένωσή του με τους Δήμους Λασιώνος, Λαμπείας και Φολόης, μέσω του προγράμματος «Καλλικράτης» το 2011. Έχει έκταση 544.88 τ.χλμ και ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 13.409 κατοίκους σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής το 2011. Έδρα του Δήμου αποτελεί

Η ιστορία και το πολιτιστικό υπόβαθρο του Δήμου αποτελούν τεράστια μεγέθη. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς πως η περιοχή κατοικήθηκε από την προϊστορική εποχή. Επιπλέον, κατά την αρχαιότητα η εποχή αποτελούσε τον χώρο τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων, κατά τους οποίους πλήθος αθλητών συνέρρεαν από τα πέρατα του ελληνικού κόσμου ώστε να διαγωνιστούν, με βασικά ιδεώδη την ευγενή άμιλλα και την υστεροφημία, ενώ δεν είναι λίγες και οι ιστορίες της Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας που συνδέονται με την περιοχή. Αυτά τα στοιχεία επίσης συνετέλεσαν ιδεολογικά στην αναβίωση του θεσμού των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και στην αναγνώριση της τοποθεσίας ως φορέα ιστορίας και πολιτισμού της Ελλάδας. Σήμερα ο Δήμος κατέχει παγκόσμια αναγνώριση και πλήθος τουριστών συρρέουν κάθε χρόνο, με τα οφέλη να είναι τεράστια, καθώς ο τουρισμός είναι βασική πηγή εισοδήματος για τους ντόπιους αλλά και ανάπτυξης για το Δήμο (ΚΕΔΑΟ, 2019).

3.2. Η ιστορία του Δήμου

Το 1835, λίγα χρόνια μετά την ίδρυση του σύγχρονου ελληνικού Κράτους και τις διαρκείς διοικητικές μεταρρυθμίσεις η Ηλεία χωρίζεται σε 22 Δήμους. Σύμφωνα με τον Ήλειο ιστορικό Βύρωνα Δάβο, οι πρώτοι αυτοί Δήμοι συνετέλεσαν ώστε να αναπτυχθεί περισσότερο ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος της περιοχής αλλά και η ξεχωριστή λαογραφική ταυτότητα των χωριών της περιοχής. Ωστόσο, στις 8/03/1841 οι 22 Δήμοι συγχωνεύθηκαν σε 8, με το ΦΕΚ 5Α-08/03/1841 και έτσι συστάθηκε για πρώτη φορά ο Δήμος Ολυμπίων, έπειτα από συγχώνευση των Δήμων Κυθηρίων, Πίσσης και Κλαδέας. Οι νέοι Δήμοι που δημιουργήθηκαν ήταν οι ακόλουθοι :

ΔΗΜΟΣ	ΕΔΡΑ
Βουπρασίων	Ψάρι
Ηλιαίων	Γαστούνη
Λετριναίων	Πύργος
Λαμπιαίων	Δίβρη
Μυρτουντίων	Λεχαινά
Πηνειαίων	Λουκάβιτζα
Ωλενιαίων	Λαντζόι
Ολυμπίων	Δούκα

Πηγή: Δάβος Β. (1995). Ιστορική έρευνα 32 χωριών της Ηλείας. Αθήνα.

Ως έδρα του Δήμου επιλέχθηκε ο οικισμός Δούκα, λόγω της υποστήριξης του βουλευτή Στέφανου Στεφανόπουλου. Αυτή η απόφαση δημιούργησε κύμα αντιδράσεων μεταξύ των άλλων οικισμών και ιδιαίτερα αυτών που βρίσκονταν πλησίον του χωριού Κριεκούκι, διότι επιθυμούσαν για λόγους συμφερόντων να καθορισθεί ως έδρα το συγκεκριμένο χωριό. Μάλιστα, υποστηρικτής αυτής της επιθυμίας ήταν και ο βουλευτής Λυκούργος Κρεστενίτης. Τα επόμενα χρόνια εκτυλίχθηκαν στην περιοχή πλήθος παραβάσεων, βιαιοτήτων και πράξεων φανατισμού, όπως καλπονοθειών με αποκορύφωμα τις βουλευτικές εκλογές του 1859. Μετά την ψηφοφορία, εντός των κάλπων που στάλθηκαν στη Βουλή βρέθηκαν αντικείμενα όπως καρφιά και ψαλίδια. Η αντίδραση της βασιλείας ήταν άμεση και καθοριστική με τον Όθωνα να καταργεί τη δυνατότητα ψηφοφορίας στο συγκεκριμένο εκλογικό τμήμα επ' αόριστον. Στα πλαίσια της ίδιας απόφασης ορίστηκε οι επόμενες εκλογικές ψηφοφορίες να διενεργούνται στο Κριεκούκι. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την ανάδειξη του Κριεκουκίου σε χειμερινή έδρα του Δήμου δυναμιτίζουν το κλίμα. Στα επόμενα χρόνια σημειώθηκαν πάμπολλες μεταφορές της έδρας του Δήμου αλλά και δημοσίων υπηρεσιών με αποτέλεσμα να προκύψουν μεγάλα γραφειοκρατικά θέματα αλλά και τλαιπωρία για τους κατοίκους της περιοχής. Η κατάσταση αυτή είναι χαρακτηριστική της κατάστασης που είχε περιέλθει ο Δήμος λόγω του ιδιόρρυθμου αυτού διχασμού. Ακολουθούν όλες οι μετακινήσεις της έδρας του Δήμου καθώς και δημοσίων υπηρεσιών από το 1861 έως το 1912 :

- 27/07/1861- Η έδρα του Δήμου μεταφέρεται από του Δούκα στο Κριεκούκι.
- 27/07/1863- Η έδρα του Ειρηνοδικείου μεταφέρεται από το Κριεκούκι στο Δούκα.
- 12/06/1865- Το Ειρηνοδικείο μεταφέρεται από το Δούκα στο Κριεκούκι. Παράλληλα ακυρώνεται το διάταγμα περί μεταφοράς της πρωτεύουσας από το Κριεκούκι στο Δούκα.
- 06/09/1866- Η έδρα του Ειρηνοδικείου το χειμώνα βρίσκεται στο Κριεκούκι και το καλοκαίρι στο Δούκα.
- 04/03/1867- Ως έδρα του Ειρηνοδικείου ορίζεται διαρκώς το Κριεκούκι.
- 25/07/1877- Η έδρα του Δήμου μεταφέρεται από το Δούκα στο Κριεκούκι.
- 22/01/1880- Το Ειρηνοδικείο μεταφέρεται το χειμώνα στο Κριεκούκι και το καλοκαίρι στο Δούκα.
- 06/06/1880- Η έδρα του Ειρηνοδικείου μεταφέρεται διαρκώς στο Κριεκούκι.
- 07/10/1880- Η έδρα του Συμβολαιογραφείου μεταφέρεται από το Κριεκούκι στο Δούκα.

- 10/06/1883- Η έδρα του Συμβολαιογραφείου μεταφέρεται από το Δούκα στο Κριεκούκι.
- 21/01/1886- Το Ειρηνοδικείο μεταφέρεται το χειμώνα στο Κριεκούκι και το καλοκαίρι στο Δούκα.
- 17/12/1888- Η έδρα του Ειρηνοδικείου που είχε μεταφερθεί στο Δρουβα μεταφέρεται στο Κριεκούκι.
- 02/08/1889- Το Υποταμείο Ολυμπίων μεταφέρεται το χειμώνα στο Κριεκούκι και το καλοκαίρι στο Δούκα.
- 05/05/1890- Η πρωτεύουσα του Δήμου μεταφέρεται από το Δούκα στο Λάλα.
- 13/05/1895- Η έδρα του Ειρηνοδικείου μεταφέρεται στην Αρχαία Ολυμπία.
- 27/05/1896- Ως έδρα του Ειρηνοδικείου ορίζεται το Κριεκούκι.
- 25/10/1896- Η έδρα του Γραμματοσχολείου Πλατάνου μεταφέρεται στο Κριεκούκι.
- 25/10/1897- Έδρα της Αστυφυλακής ορίζεται το Κριεκούκι.
- 12/12/1898- Η έδρα της Αστυφυλακής μεταφέρεται από το Κριεκούκι στο Δούκα.
- 30/09/1899- Η αστυνομία μεταφέρεται από το Δούκα στο Κριεκούκι.
- 08-04-1900- Η έδρα του Ειρηνοδικείου μεταφέρεται από το Κριεκούκι στο Δούκα.
- 09/09/1904- Η έδρα του Δήμου Ολυμπίων που είχε μεταφερθεί στο Λάλα μεταφέρεται στο Δούκα.

Η υπόθεση αυτή έληξε ολοκληρωτικά στις 28/08/1912 όταν καταργήθηκαν οι μικροί Δήμοι της χώρας άρα κατά συνέπεια και των Ολυμπίων. Πλέον η περιφερειακή διοίκηση της περιοχής γινόταν μέσω κοινοτήτων, με τις πρώτες κοινοτικές εκλογές να γπραγματοποιούνται στις 8 και 9 Φεβρουαρίου του 1914. Οι κοινότητες που προέκυψαν και οι οικισμοί που τις συνέθεταν παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα :

Αρχαία Ολυμπία	Άσπρα Σπίτια	Κοσκινά	Πελόπιο	Μιράκα	Μουριά
Πουρνάρι	Σμίλα	Πεύκες	Λάλα	Ηράκλεια	Κλαδέος
Αχλαδινή	Λούβρο	Νεμούτα	Στρέφι	Δούκα	Βασιλάκι
Ξηρόκαμπος	Φλοκα	Καυκανιά	Μηλιές	Πλάτανος	

Πηγή: Δάβος Β. (1995). Ιστορική έρευνα 32 χωριών της Ηλείας. Αθήνα.

Ο 20^{ος} αιώνας ήταν γενικά εξίσου καθοριστικός για την εξέλιξη του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας. Για του λόγου το αληθές, το 1908 προσαρτάται στο Δήμο ο οικισμός της Αρχαίας Ολυμπίας, η μετέπειτα πρωτεύουσα του Δήμου. Ένα χρόνο αργότερα και συγκεκριμένα στις 4 Δεκεμβρίου η κοινότητα παύει να αποτελεί μέρος του Νομού Ηλείας και καταχωρείται στον τότε Νομό Αχαΐας και Ήλιδος μέχρι και τις 16 Απριλίου του 1930 όποτε και εισχωρεί ξανά στο Νομό Ηλείας. Σημαντικότερη εξέλιξη ήταν και η αναγνώριση της κοινότητας σε Δήμο από το ελληνικό Κράτος στις 8 Σεπτεμβρίου του 1942.

Στις επόμενες δεκαετίες μέχρι και το τέλος του 20^{ου} αιώνα, όπως και στις αρχές του 21ου πραγματοποιείται μια πληθώρα μεταβολών στη δομή του Δήμου συμπεριλαμβανομένων προσαρτήσεων οικισμών από άλλους Δήμους, αναγνωρίσεων και καταργήσεων οικισμών, αλλαγής τοπωνυμίων, κ.α. (Δάβος, 1995). Η πιο πρόσφατη και ομολογουμένως σημαντικότερη μεταβολή συνέβη στις 07/06/2010. Το επονομαζόμενο «Σχέδιο Καλλικράτης» που τίθεται σε εφαρμογή σε όλη την Ελλάδα είναι αναμενόμενο να επηρεάσει και τον Δήμο. Έτσι, προσαρτώνται σε αυτόν οι οικισμοί των προηγούμενων Δήμων Λαμπεΐας, Λασιώνος και Φολόης.

3.3. Γεωγραφία και φυσικό περιβάλλον

Από γεωγραφικής σκοπιάς, ο Δήμος βρίσκεται στο κεντροανατολικό σημείο του Νομού Ηλείας. Συνορεύει ανατολικά με τον Δήμο Γορτυνίας (Αρκαδία), στα δυτικά με τους Δήμους Πύργου και Ήλιδας (Ηλεία), στα βόρεια με τους Δήμους Ερυμάνθου και Καλαβρύτων (Αχαΐα) και στα νότια με τον Δήμο Ανδρίτσαινας-Κρεστένων (Ηλεία).

Η περιοχή είναι στην ουσία τοποθετημένη σε μια ανοιχτή κοιλάδα που διασχίζεται από τον ποταμό Κλαδέο. Στα αριστερά του συγκεκριμένου ποταμού, ο οποίος συνήθως έχει ελάχιστο νερό, βρίσκεται το δάσος της Άλτις. Αξιοσημείωτο αποτελεί πως μέχρι τις αρχαιολογικές ανασκαφές του 1875 η περιοχή ήταν άδενδρη αλλά ήταν καλυμμένη από καλλιέργειες αμπελιού, καλαμποκιού και άλλων δημητριακών. Οι κοντινοί οικισμοί σε αυτόν της Αρχαίας Ολυμπίας είναι ο Φλόκας, που βρίσκεται κοντά στο φράγμα του ποταμού Αλφειού, η Λιναριά, η Μουριά, το Καμένο, το Λούβρο, το Βασιλάκι, τα Άσπρα Σπίτια στα βόρεια βρίσκεται η Μιράκα και το Λάλα. Πολύ κοντά επίσης και στη διαδρομή προς την πρωτεύουσα του Πύργου βρίσκονται τα χωριά Πλάτανος, Πελόπιο, Σμίλα και Βαρβάσινα. Ανάμεσα στην Άλτη και τον Αλφειό βρίσκονται καλλιέργειες αλλά και μικρά δάση.

Όσον αφορά στη βλάστηση, ο Νομός Ηλείας γενικά παρουσιάζει σημαντική ποικιλία χλωρίδας και πανίδας, συνεπώς και εξαιρετικό ενδιαφέρον. Χαρακτηριστική βλάστηση των πεδινών και ημιορεινών περιοχών της περιοχής είναι τα πευκοδάση και τα κυπαρίσσια. Επίσης, ακμάζουν οι καλλιέργειες, καθώς ο Νομός είναι πρώτος στην παραγωγή πατάτας και ντομάτας, πέμπτος στην παραγωγή εσπεριδοειδών και έκτος στην παραγωγή ελαιολάδου στην Ελλάδα.

Σχετικά με τον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας συγκεκριμένα, αυτός έχει κηρυχθεί σε μνημείο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με το ΦΕΚ 633/Β/8-7-1980. Διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες βλάστησης :

- Στα πευκοδάση των λόφων
- Στη μακία βλάστηση (κυρίως σχίνα, μυρτιές και κουτσουπιές)
- Σε φρύγανα (Χαμηλή βλάστηση από αγκαθωτούς θάμνους όπως ασφάκα, αστοιβή, ρίγανη, θυμάρι κ.ά. στις ακτές της ανατολικής Μεσογείου)

Εντός του αρχαιολογικού χώρου έντονη είναι η παρουσία της χαλέπιου πεύκης, χλωιδών βελανιδιών, κουτσουπιών, αγριελιών και αγριαχλαδιών(ΑΤΕΠΕ, 2019).

3.4. Η πυρκαγιά του 2007 και οι ενέργειες προστασίας της Αρχαίας Ολυμπίας

Το καλοκαίρι του 2007 πλήθος αλεπάλληλων εστιών φωτιάς εμφανίζονται στην Ηλεία και η καταστροφή έχει μόλις ξεκινήσει. Θα ακολουθήσουν τραυματίες, νεκροί και ανυπολόγιστες καταστροφές οικισμών και εκτάσεων. Όπως ήταν φυσικό, το φαινόμενο έβλαψε και τον αρχαιολογικό χώρο της Ολυμπίας. Στις 7 Αυγούστου η φωτιά πλησιάζει τον αρχαιολογικό χώρο ερχόμενη από τα βόρεια και καίει το δάσος που τον περιβάλλει, παρά τις προσπάθειες της πυροσβεστικής. Οι καταστροφές είναι έντονες και στον Κρόνιο Λόφο, στο μνημείο Pierre de Coubertin και στη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία. Από εκείνο σημείο και μετά η αποκατάσταση του χώρου ήταν ζωτικής σημασίας και απέκτησε την έννοια του «εθνικού στόχου». Στις βασικές μέριμνες ήταν τα έργα ενάντια στη διάβρωση από πλημμύρες και τα έργα της αναδάσωσης με σκοπό την επαναφορά του τόπου στην προτέρα κατάσταση, με οδηγό και τις αρχαίες πηγές. Μάλιστα, το όλο έργο θα έπρεπε να εκτελεστεί το συντομότερο δυνατόν, δεδομένης και της αφής της Ολυμπιακής Φλόγας ενόψει των Ολυμπιακών του Πεκίνο το 2008.

Στις 6 Σεπτεμβρίου 2007 το ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ αναλαμβάνει επίσημα μέσω σύμβασης θέση Τεχνικού Συμβούλου για την αποκατάσταση του αρχαιολογικού και του

ευρύτερου τοπίου της περιοχής. Σχετικά με τα έργα ενάντια στη διάβρωση του εδάφους, αποφασίστηκε η υλοτόμηση όλων των καμμένων δέντρων και η επιτόπου κατασκευή αντιπλυμμηρικών φραγμάτων, ενώ το μεγαλύτερο μέρος τους θα μεταφέρονταν μακριά από το χώρο. Οι ενέργειες αυτές κρίθηκαν αναγκαίες για λόγους αισθητικούς αλλά και πρακτικούς, όπως η αποφυγή ατυχημάτων και η ομαλή αποκατάσταση της βλάστησης. Συγκεκριμένα, τα φράγματα κατασκευάστηκαν στις πλαγιές των λόφων της περιοχής σε κάθετες σειρές και σε μικρή απόσταση μεταξύ τους και με βάση τη μέγιστη κλίση τους για να είναι πιο αποτελεσματική η συγκράτηση χωμάτων ογκών και απορρόφηση του νερού της βροχής από το έδαφος. Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε για τα φράγματα ήταν καμμένο ξύλο από πεύκα και κυπαρίσσια, έτσι ώστε να αξιοποιηθεί η καμμένη ύλη και συγχρόνως το αποτέλεσμα να είναι όσο το δυνατόν πιο αρμονικό με βάση τα ιστορικά, αισθητικά, περιβαλλοντολογικά δεδομένα του τόπου. Κατασκευάστηκαν 25 ξύλινα φράγματα περίπου 115.000 μέτρων συνολικά. Ο προϋπολογισμός του έργου ανήλθε στα 2.761.395 ευρώ και χρηματοδοτήθηκε από καλύφθηκε από το Ταμείο Αλληλεγγύης (Ειδικό Ταμείο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών) του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών. Στους επόμενους μήνες του 2007 τα έργα δοκιμάστηκαν ενάντια σε ισχυρές βροχοπτώσεις και αποδείχθηκαν επαρκή.

Η αποκατάσταση της εικόνας της βλάστησης, όπως προαναφέρθηκε ήταν επίσης εξέχουσας σημασίας, τόσο για αισθητικούς λόγους, όσο και ενάντια στη διάβρωση του εδάφους λόγω της βροχής. Το ΥΠΠΟ με την από 13 Δεκεμβρίου 2007 Σύμβαση επιφόρτισε το ΕΘΙΑΓΕ – ΙΜΔΟ & ΤΔΠ με την εκτέλεση άμεσων και κατεπειγουσών φυτοκομικών εργασιών. Έτσι, δρομολογήθηκαν έργα δεντροφύτευσης των λόφων, υδροσποράς, τοποθέτησης γεωφασμάτων όπου αυτό χρειαζόταν. Μετά το πέρας αυτών των έργων σειρά είχαν η λίπανση, ο ποτισμός και η γενικότερη φροντίδα των νέων φυτών. Η υδροσπορά εφαρμόστηκε συνολικά σε 273 στρέμματα γης όπου δεν υπήρχαν αρκετοί σπόροι για αναγέννηση νέων φυτών λόγω μεγάλης κλίσης του εδάφους. Από αυτή την έκταση 35 στρέμματα καλύφθηκαν και με γεώφασμα. Τα είδη των φυτών που φυτεύτηκαν επιλέχθηκαν σε μεγάλο βαθμό με βάση πηγές αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων αλλά και σύγχρονων περιηγητών ή και με βάση την παρατήρηση των ανέπαφων από την μεγάλη πυρκαγιά τμημάτων. Ο αριθμός των νέων φυτών έφτασε τις 39.789. Η επιχείρηση φυσικής ανάπλασης του αρχαιολογικού χώρου εν τέλει θεωρείται επιτυχής. Η βλάστηση της περιοχής σύντομα άρχισε να αναπτύσσεται και το αισθητικό αποτέλεσμα βελτιώθηκε καθοριστικά. Στόχοι σε όλη αυτή την προσπάθεια ήταν η σύντομη αποκατάσταση του χώρου, με μέριμνα την

διατήρηση της ταυτότητας του φυσικού, του αρχαιολογικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Σήμερα, δώδεκα χρόνια μετά η Αρχαία Ολυμπία θα έλεγε κανείς πως έχει ανακάμψει και συνεχίζει προς αυτή την κατεύθυνση (ΕΘΙΑΓΕ, 2011).

3.5. Δημογραφικά στοιχεία

Η 30^η απογραφή από την Ελληνική Στατιστική το 2011 επικεντρώθηκε στην καταγραφή του «μόνιμου» πληθυσμού της Ελλάδας, όχι του «πραγματικού» (*de facto*), χωρίς αυτό να σημαίνει πως ο τελευταίος δεν καταγράφηκε. «Πραγματικός» (*defacto*) πληθυσμός μιας περιφέρειας (δήμου, κοινότητας, δημοτικού / κοινοτικού διαμερίσματος ή οικισμού) είναι το σύνολο των, για οποιαδήποτε αιτία, παρόντων σε αυτή προσώπων κατά την ημέρα της απογραφής, είτε αυτά διαμένουν μόνιμως στην περιφέρεια αυτή είτε βρέθηκαν να διαμένουν προσωρινώς ή τυχαίως. «Μόνιμος πληθυσμός» μιας περιφέρειας (δήμου/κοινότητας, δημοτικού/κοινοτικού διαμερίσματος ή οικισμού) είναι το σύνολο των ατόμων που έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε κάθε περιφέρεια, νομό, δήμο / κοινότητα, δημοτικό / κοινοτικό διαμέρισμα και αυτοτελή οικισμό» (Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας). Στον ακόλουθο πίνακα καταγράφεται ο «πραγματικός» και ο «μόνιμος πληθυσμός» των τότε Δήμων που την ίδια χρονιά μέχρι και σήμερα συναποτελέσαν τον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας, μετά και την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης».

	1991		2001		2011	
	Μόνιμος πληθυσμός	De facto πληθυσμός	Μόνιμος Πληθυσμός	De facto πληθυσμός	Μόνιμος πληθυσμός	De facto πληθυσμός
Δημοτικές Ενότητες Αρχαίας Ολυμπίας	10320	11229	9689	11069	8128	8168
Λαμπείας	1117	1243	1013	1374	1000	989
Λασιώνος	2037	2117	1915	2562	1312	1326

Φολής	3661	3826	3814	4870	2969	2968
Σύνολο	17135	18415	16431	19875	13409	13451

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Συνολικά στο Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας παρατηρείται αισθητή μείωση του μόνιμου πληθυσμού, ιδιαίτερα από το 2001 έως το 2011. Συγκεκριμένα, στη δεκαετία αυτή η μείωση φθάνει το 18,4 %. Η μεγαλύτερη μείωση στο διάστημα αυτό παρατηρείται στη Δημοτική Ενότητα Λασιώνος με 31,5 % ενώ η μικρότερη στη Δημοτική Ενότητα Λαμπείας με 1,3%. Επιπλέον, αντίστοιχα και ο «πραγματικός» (*defacto*) πληθυσμός παρουσιάζει όπως είναι φυσικό σημαντικότερη μείωση κατά τη δεκαετία 2001-2011 και μάλιστα της τάξης του 32,4%. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώνεται στην Δημοτική Ενότητα Λασιώνος με 48,3 % ενώ η μικρότερη στη Δημοτική Ενότητα Αρχαίας Ολυμπίας. Η δραματική αυτή μείωση στο Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας τα τελευταία αυτά χρόνια οφείλεται κυρίως σε δύο λόγους. Ο πρώτος είναι η συστηματική μετακίνηση μεγάλων μαζών προς τα αστικά κέντρα για την αναζήτηση περισσότερων επαγγελματικών ευκαιριών και ο δεύτερος το φαινόμενο της υπογεννητικότητας που μαστίζει ολόκληρη της Ελλάδας.

Μορφωτικό Επίπεδο

Ο παρακάτω πίνακας προέρχεται από την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ το 2011 και παρέχει πραγματικά πολύτιμες πληροφορίες για το μορφωτικό επίπεδο του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας ανά φύλο.

Μορφωτικό επίπεδο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2005)	334	302	636
Εγκατέλειψαν το Δημοτικό/Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση/ Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή	1783	984	2767
Απόφοιτοι Δημοτικού	2484	2046	4530
Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	1266	770	2036
Απόφοιτοι Λυκείου	1312	1152	2464

Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, κολλέγια, κτλ)	95	115	210
Πτυχιούχοι Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου/ΤΕΙ/ΑΣΠΑΙΤΕ/ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών, Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου	346	420	766

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Από τα δεδομένα παρατηρείται πως η μεγάλη πλειοψηφία των δημοτών και στα δύο φύλα είναι απόφοιτοι Δημοτικού, ενώ στην αμέσως επόμενη μεγαλύτερη κατηγορία ανήκουν όσοι εγκατέλειψαν το Δημοτικό/δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση/ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή. Η λογική λέει πως αυτά τα άτομα είναι κατά βάση μεγαλύτερης ηλικίας διότι στις προηγούμενες δεκαετίες οι συνθήκες διαβίωσης ήταν πολύ δυσκολότερες συγκριτικά με σήμερα και δεν επέτρεπαν σε πάρα πολλά άτομα την εξέλιξη στην εκπαίδευσή τους. Συγχρόνως, η νοοτροπία στις αγροτικές κοινωνίες όπως αυτή της Αρχαίας Ολυμπίας ήθελε τα παιδιά να ασχολούνται κυρίως με τις αγροτικές εργασίες και ιδιαίτερα τους άνδρες, γεγονός που πιθανόν υποστηρίζεται και από το ότι η πλειονότητα όσων ανήκουν στις προαναφερθείσες κατηγορίες είναι άνδρες. Επιπλέον, όπως είναι λογικό και από τα παραπάνω, ο αριθμός αυτών που έχουν επίπεδο μεταδευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων σπουδών είναι πολύ μικρός σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες.

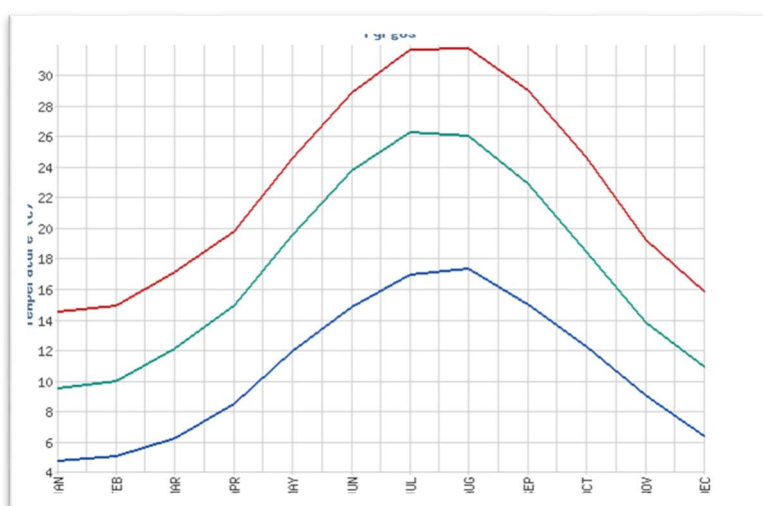
3.6. Το κλίμα του Δήμου

Σύμφωνα με την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ) το κλίμα της Ελλάδας είναι τυπικά μεσογειακό. Δηλαδή, παρουσιάζει ήπιους και υγρούς χειμώνες και θερμά και ξηρά καλοκαίρια. Χαρακτηριστικά του κλίματός της είναι και η έντονη ηλιοφάνεια και οι μικρές περιόδους βροχοπτώσεων και συννεφιάς. Επίσης, στην Ελλάδα παρατηρείται και μια μεγάλη ποικιλία κλιματικών τύπων που οφείλεται στις υψομετρικές διαφορές που συναντώνται στη χώρα.

Η Δυτική Ελλάδα όπου και κατατάσσεται η Αρχαία Ολυμπία έχει υγρό κλίμα. Ο κοντινότερος στο Δήμο σταθμός μέτρησης βρίσκεται στον Πύργο, 18,82 χιλιόμετρα δυτικά της Αρχαίας Ολυμπίας. Παρακάτω έχουν καταγραφεί από την ΕΜΥ δεδομένα για την

θερμοκρασία, την υγρασία, τη βροχόπτωση και τους ανέμους του Πύργου, με τα στοιχεία να προσιδιάζουν σε αυτά του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας λόγω εγγύτητας.

Θερμοκρασία

Εικόνα 2, Διάγραμμα μέσης ετήσιας θερμοκρασίας στον Πύργο Πηγή : <http://www.hnms.gr/>

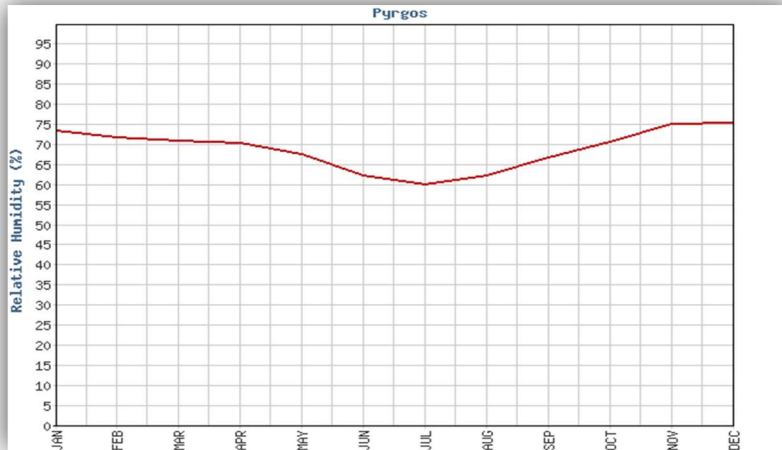
	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΙΑ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Μέση Ελάχιστη Θερμοκρασία	4.8	5.1	6.3	8.6	12.0	14.9	17.0	17.4	15.1	12.3	9.1	6.5
Μέση Θερμοκρασία	9.6	10.1	12.2	15.0	19.6	23.8	26.3	26.1	23.0	18.5	13.9	11.0
Μέση Μέγιστη Θερμοκρασία	14.6	15.0	17.2	19.8	24.6	28.9	31.7	31.8	29.1	24.7	19.3	15.9

Πηγή : ΕΜΥ

Η χαμηλότερη μέση ελάχιστη θερμοκρασία στον Πύργο είναι 4,8 °C και εμφανίζεται το μήνα Ιανουάριο. Αντίθετα, η μέση μέγιστη θερμοκρασία εμφανίζεται το μήνα Αύγουστο με 31,8 °C. Η μέση μέγιστη θερμοκρασία του Ιουλίου είναι επίσης στα ίδια επίπεδα με 31,7 °C, ενδεικτικό του θερμού κλίματος. Γενικότερα, από τα δεδομένα προκύπτει πως οι

υψηλότερες θερμοκρασίες καταγράφονται τον Ιούλιο και Αύγουστο, ενώ οι χαμηλότερες Δεκέμβριο, Ιανουάριο και Φεβρουάριο, δηλαδή τους χειμερινούς μήνες.

Υγρασία

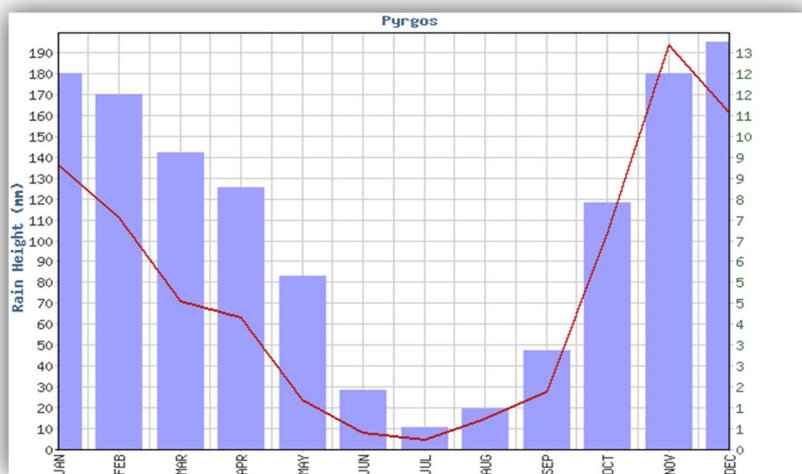
Εικόνα 3 : Μέση μηνιαία υγρασία, Πηγή : <http://www.hnms.gr/emv/el/>

ΜΗΝΑΣ	ΜΕΣΗ ΜΗΝΙΑΙΑ ΥΓΡΑΣΙΑ
Ιανουάριος	73,5
Φεβρουάριος	71,8
Μάρτιος	71,1
Απρίλιος	70,5
Μάιος	67,7
Ιούνιος	62,4
Ιούλιος	60,1
Αύγουστος	62,5
Σεπτέμβριος	67,0
Οκτώβριος	70,8
Νοέμβριος	75,2
Δεκέμβριος	75,5

Πηγή : EMY

Η υγρασία σε ποσοστό τοις εκατό την οποία παρουσιάζει ο Πύργος θεωρείται σημαντικά υψηλή ολόκληρο το χρόνο, δικαιολογημένη όμως δεδομένου ότι βρίσκεται στη Δυτική Ελλάδα, όπου οι βροχοπτώσεις είναι έντονες και το κλίμα υγρό. Η υψηλότερη υγρασία καταγράφεται τους μήνες Δεκέμβριο, Νοέμβριο και Ιανουάριο κατά σειρά, με τους μήνες Φεβρουάριο, Μάρτιο, Απρίλιο και Οκτώβριο να παρουσιάζουν επίσης πολύ υψηλή υγρασία. Αξιοσημείωτη είναι και η υψηλή υγρασία τους καλοκαιρινούς μήνες σε σχέση με άλλες περιοχές.

Βροχοπτώσεις

Εικόνα : 4, Μέση μηνιαία βροχόπτωση στον Πύργο, Πηγή : <http://www.hnms.gr/emv/el/>

	Μέση Μηνιαία Βροχόπτωση	Συνολικές Μέρες Βροχής
Ιανουάριος	136,4	12,2
Φεβρουάριος	111,5	11,5
Μάρτιος	71,5	9,6
Απρίλιος	63,3	8,5
Μάϊος	24,0	5,6
Ιούνιος	8,2	1,9
Ιούλιος	4,5	0,7
Αύγουστος	14,7	1,3

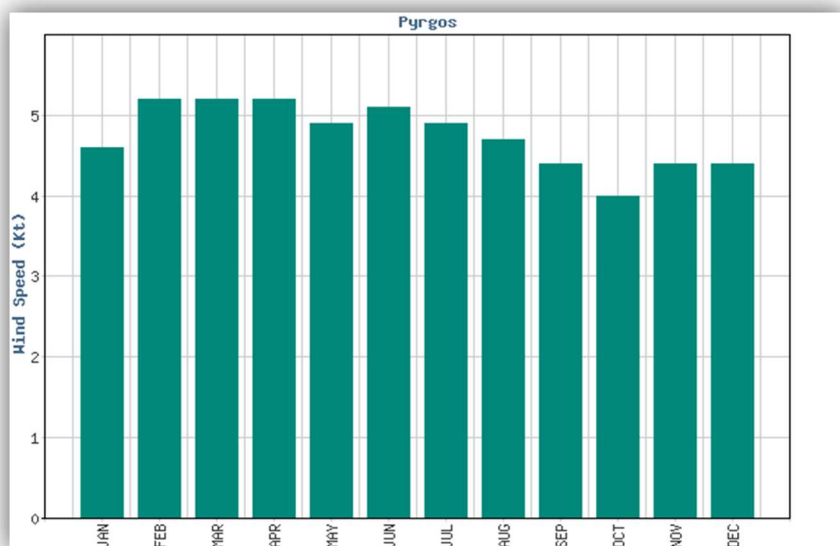
Σεπτέμβριος	27,7	3,2
Οκτώβριος	103,4	8,0
Νοέμβριος	194,0	12,2
Δεκέμβριος	161,7	13,2

Πηγή: ΕΜΥ

Από τα παραπάνω διαγράμματα διαφαίνεται ότι ο όγκος του βρόχινου νερού που δέχεται ο Πύργος ετησίως είναι πολύ μεγάλος. Οι περισσότερες βροχοπτώσεις σημειώνονται τον μήνα Νοέμβριο με μέση μηνιαία βροχόπτωση τα 194mm. Ακολουθούν οι μήνες Δεκέμβριος και Ιανουάριος με 161,7 mm και 136,4 mm αντίστοιχα. Σε συνάρτηση με τα προηγούμενα οι συνολικές ημέρες βροχής ανά μήνα είναι περισσότερες τους μήνες Νοέμβριο, Δεκέμβριο, Ιανουάριο και Φεβρουάριο. Το φαινόμενο των υψηλών βροχοπτώσεων στην περιοχή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στους μεγάλους ορεινούς όγκους ανατολικά της περιοχής όπως το όρος Μαίναλο. Συγκεκριμένα, πυκνές μάζες θερμού υγρού αέρα που έρχονται από τα ανατολικά συναντούν το εμπόδιο των ορεινών όγκων ακολουθούν ανοδική πορεία με αποτέλεσμα να ψύχονται και να πέφτουν στη Δυτική Ελλάδα υπό τη μορφή βροχής. Το ίδιο εννοείται ισχύει και για κάθε περιοχή με παρόμοιο ανάγλυφο.

Ανεμοί

Η περιοχή δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλούς ανέμους, με τη μέση μηνιαία ένταση του ανέμου ετησίως να κυμαίνεται από 4 σε 5,2 μποφόρ, ενώ η μέση μηνιαία διεύθυνση του ανέμου είναι πάντοτε βορειοδυτική.

Εικόνα 5 :Μέση μηνιαία ταχύτητα ανέμων, Πηγή : <http://www.hnms.gr/emv/el/>

	Μέση Μηνιαία Διεύθυνση Ανέμου	Μέση Μηνιαία Ένταση Ανέμου
Ιανουάριος	ΒΔ	4,6
Φεβρουάριος	ΒΔ	5,2
Μάρτιος	ΒΔ	5,2
Απρίλιος	ΒΔ	5,2
Μάϊος	ΒΔ	4,9
Ιούνιος	ΒΔ	5,1
Ιούλιος	ΒΔ	4,9
Αύγουστος	ΒΔ	4,7
Σεπτέμβριος	ΒΔ	4,4
Οκτώβριος	ΒΔ	4,0
Νοέμβριος	ΒΔ	4,4
Δεκέμβριος	ΒΔ	4,4

Πηγή : ΕΜΥ

3.7. Συγκοινωνίες

Η Αρχαία Ολυμπία απέχει από την Αθήνα 250 χιλιόμετρα και από την Πάτρα 115.Οδικώς μπορεί να προσεγγιστεί από την Αθήνα με δύο τρόπους : είτε μέσω του Αυτοκινητοδρόμου Κεντρικής Πελοποννήσου «Μορέας»και της Εθνικής Οδού Τριπόλεως-Πύργου, είτε μέσω της «Ολυμπίας Οδού» και της Εθνικής Οδού Πατρών-Πύργου και Πύργου Αρχαίας Ολυμπίας.Επαρχιακοί οδοί στο Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας συμβάλλουν επίσης στις μετακινήσεις, που όμως παρουσιάζουν προβλήματα(Ελληνικό Οδικό Δίκτυο,2009).

Σημαντικότερο θέμα ωστόσο αποτελεί το κομμάτι της Εθνικής Οδού Πατρών-Πύργου. Μπορεί να χαρακτηριστεί απαρχαιωμένο και χρήζει ιδιαίτερης προσοχής καθώς είναι επίφοβο για ατυχήματα. Το κομμάτι αυτό αναμένεται να εκσυγχρονιστεί εδώ και χρόνια και οι εργασίες να αρχίσουν άμεσα, σύμφωνα και με τις δηλώσεις του Υπουργού Μεταφορών και Συγκοινωνιών και Υποδομικών Χ. Σπίρτζη στο 1ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Πελοποννήσου που διεξήχθη στην Αρχαία Ολυμπία. Συγκεκριμένα δήλωσε: *Χθες στάλθηκαν στη Βουλή οι έξι συμβάσεις, δηλαδή οι διαγωνισμοί των έξι από τα οκτώ τμήματα, ενώ το έβδομο στάλθηκε στις 21 Ιανουαρίου στο Ελεγκτικό Συνέδριο, αλλά τις επόμενες 15 μέρες θα έρθει στο υπουργείο για*

να οδεύσει και αυτό προς τη Βουλή και μένει το όγδοο, όπου έχουμε ασφαλιστικά μέτρα, άρα έχουμε ένα χρονοδιάγραμμα ενάμιση με δύο μήνες για να ολοκληρωθεί και αυτός ο διαγωνισμός (Σπίρτζης, 2019). Επομένως, γραφειοκρατικής φύσεως θέματα είναι αυτά που κρατούν το έργο πίσω και οι αρμόδιοι προχωρούν σταδιακά στις απαραίτητες ενέργειες για την κατασκευή του έργου, που αναντίρρητα θα αναβαθμίσει όχι μόνο την Αρχαία Ολυμπία αλλά και το οδικό δίκτυο ολόκληρης της Πελοποννήσου.

Επίσης, το ΚΤΕΛ Ηλείας παρέχει τοπικά δρομολόγια από τον Πύργο προς πολλές περιοχές του Δήμου, όπως η Αρχαία Ολυμπία, το Λάλα, το Κούμανι, το Χελιδόνι, τη Δίβρη. Ιδιαίτερα σε σχέση με την Αρχαία Ολυμπία τα δρομολόγια είναι πολύ συχνά, λόγω και του μεγάλου τουριστικού ενδιαφέροντος (ΚΤΕΛ Νομού Ηλείας, 2019).

Στην Αρχαία Ολυμπία μπορεί να φτάσει κανείς και μέσω σιδηροδρομικού δικτύου από το Κατάκολο. Η γραμμή αυτή εξυπηρετεί κυρίως τουρίστες κρουαζιέρας που φθάνουν στο εκεί και έχει διάρκεια περίπου 45 λεπτά. Τα τακτικά δρομολόγια είναι τα ακόλουθα, ενώ συχνά ορίζονται και έκτακτα.

Πύργος – Ολυμπία:	07:00
Ολυμπία – Κατάκολο:	07:33
Κατάκολο – Ολυμπία:	08:40
Ολυμπία – Πύργος:	09:37
Πύργος – Ολυμπία:	12:35
Ολυμπία – Πύργος:	13:30

Πηγή: ΤΡΑΙΝΟΣΕ, 2019

Τα πιο κοντινά αεροδρόμια τακτικών πτήσεων είναι αυτά της Καλαμάτας, της Ζακύνθου και της Κεφαλλονιάς, ενώ τα λιμάνια στην επικράτεια της Ηλείας αυτά της Κυλλήνης και του Κατακόλου. Ειδικά το δεύτερο αποτελεί μεγάλη πηγή προσέλευσης τουριστών για την Αρχαία Ολυμπία, δεδομένου ότι αποτελεί το δεύτερο στην Ελλάδα σε προσέγγιση κρουαζιερόπλοιων λιμάνι μετά τον Πειραιά, όπως αναφέρεται και στην επίσημη ιστοσελίδα του (Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Πύργου, 2015).

3.8. Πολιτιστικοί πόροι του Δήμου

Μουσεία

Εικόνα 6 : Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας, Πηγή : <https://ilia-olympia.org/>

Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας: Είναι ένα από τα σπουδαιότερα της χώρας και χτίστηκε στο διάστημα 1966-1975 από τον αρχιτέκτονα Πάτροκλο Καραντινό. Μετά την ανέγερσή του, εκθέματα από το Μουσείο Ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας μεταφέρθηκαν εκεί σταδιακά και τα εγκαίνια της έκθεσής τους πραγματοποιήθηκαν από τη Μελίνα Μερκούρη το 1982. Παρουσιάζει την εξέλιξη του

Ιερού του Δία μέσα στο χρόνο, ενός μνημείου-συμβόλου για τους Ολυμπιακούς αγώνες και ανακαινίστηκε ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Υπάγεται στη Ζ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και περιλαμβάνει εκθεσιακούς, βοηθητικούς και αποθηκευτικούς χώρους. Ανάμεσα στα σπουδαιότερα εκθέματά του συμπεριλαμβάνονται γλυπτά, χάλκινα αντικείμενα όπως όπλα, ειδώλια, κ.α. και αντικείμενα πηλοπλαστικής (Βικάτου, 2012).

Εικόνα 7 : Εξωτερική άποψη του Μουσείου, Πηγή : <http://odysseus.culture.gr/>

Μουσείο Ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας: Χτίστηκε το 1888 αρχικά γνωστό ως Παλιό Μουσείο ή Σύγγρειον, αφού ήταν δωρεά του Ανδρέα Συγγρού. Αρχιτέκτονες του κτιρίου ήταν οι Γερμανοί F.Adler και W.Dorpfeld. Το 1954 στο κτίριο σημειώθηκαν σοβαρές ζημιές λόγω σεισμού, ενώ

παράλληλα οι ολοένα και περισσότερες ανακαλύψεις στον αρχαιολογικό χώρο δημιούργησαν την ανάγκη για την κατασκευή του Αρχαιολογικού Μουσείου και έτσι το Μουσείο των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας παρέμεινε κλειστό μέχρι και το 2003, λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας. Εντωμεταξύ, εργασίες είχαν αρχίσει ήδη από το 1999. Στόχος του μουσείου είναι η πληροφόρηση και η μύηση του κοινού στους Αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες. Εκτίθενται πάνω από 400 έργα που καλύπτουν μια ένα διάστημα από το 2000 π.Χ μέχρι και τον 5^ο αιώνα μ.Χ. Μερικά εξ αυτών είναι χρυσάδαχτυλίδια με απεικονίσεις αγωνισμάτων, αθλητικά

αντικείμενα (δίσκοι, αλτήρες, κτλ.), βάσεις με επιγραφές από αγάλματα αθλητών, κ.α. (Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, 2007).

Εικόνα 8 : Το Μουσείο της Ιστορίας των Ανασκαφών της Ολυμπίας, Πηγή : <http://odysseus.culture.gr/>

Αρχαιολογικό Ινστιτούτο το 1875 αλλά και αργότερα(Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας, 2017-18).

Μουσείο της Ιστορίας των Ανασκαφών της Ολυμπίας: Είναι ένα μικρό θεματικό μουσείο το οποίο μέσω φωτογραφιών, εποπτικού υλικού και αντικειμένων παραθέτει στο κοινό την τις πρώτες απόπειρες εντοπισμού του χώρου, τις πρώτες άτυπες ανασκαφές από τους Γάλλους επιστήμονες, τις συστηματικές ανασκαφές από το Γερμανικό

Εικόνα 9 : Η πρόσοψη του Μουσείου Αρχιμήδη, Πηγή : <https://archimedesmuseum.gr/>

μηχανισμού των Αντικυθήρων τον οποίο πολλές πρόσφατες έρευνες αποδίδουν στον Αρχιμήδη. Στον όροφο του κτιρίου παρουσιάζονται μερικές άλλες εφευρέσεις του: το υδραυλικό ωρολόγιο, η «ύδραυλις» και η δίδυμη εμβολοφόρα καταθλιπτική αντλία του Κτησιβίου, ο πολυβόλος καταπέλτης του Διονυσίου και άλλα. Πρωταρχικός στόχος του μουσείου είναι να αναδείξει και να τιμήσει την ιδιοφυία του Συρακούσιου επιστήμονα αλλά και το γεγονός ότι μεταγενέστεροι επιστήμονες βασίστηκαν στο έργο του για νέες ανακαλύψεις(Μουσείο Αρχιμήδη στην Αρχαία Ολυμπία, 2016).

Μουσείο Αρχιμήδη:Πρόκειται για ένα θεματικό μουσείο αρχαιοελληνικής επιστήμης και τεχνολογίας προς τιμήν του Αρχιμήδη, του μεγάλου αρχαίου Έλληνα επιστήμονα. Στεγάζεται σε διώροφο κτίριο στην Αρχαία Ολυμπία που παραχωρήθηκε για τη φιλοξενία του μουσείου με τη σύμφωνη γνώμη του Δημοτικού Συμβουλίου και άλλων τοπικών φορέων. Στο ισόγειο του μουσείου εκτίθενται ανακαλύψεις του Αρχιμήδη όπως ο υδραυλικός κοχλίας, η διόπτρα, το οδόμετρο, το ναυτικό δρομόμετρο, ο ρωμαϊκός ζυγός, το αραιόμετρο, η καύση με κατάτοπτρα. Σε περίοπτη θέση στο κέντρο της αίθουσας βρίσκεται αντίγραφο του

Εικόνα 10 : Αίθουσα του Μουσείου, Πηγή : <https://www.iliaoikonomia.gr/content/xekinise-neo-protypo-moyseio-ekpraideytiko-kentro-dig-it-tis-ergasies-toy-stin-arhaia-olympia>

χώρο υπάρχει αυλή, ράμπα εισόδου για ΑΜΕΑ και ειδικό WC (Από συνέντευξη της αρχαιολόγου Έλενα Αλέξη στην ΕΡΑ Πύργου, 2017).

Πρότυπο Μουσείο-Εκπαιδευτικό κέντρο DIG IT:

Στις 2 Σεπτεμβρίου 2017 κάτι νέο ξεκίνησε στην Αρχαία Ολυμπία. Πρόκειται για ένα διαφορετικό εκπαιδευτικό κέντρο με βασική θεματολογία την αρχαιολογία, την ανασκαφή και το επάγγελμα του αρχαιολόγου και απευθύνεται κατά βάση σε παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Το μουσείο στεγάζεται σε ένα ισόγειο κτίριο 160 τ.μ. πλησίον του Αρχαιολογικού Μουσείου της Ολυμπίας. Στο

Περιβαλλοντολογικό Μουσείο Φολόης:

Πρόκειται για ένα ξύλινο κτίριο διαμορφωμένο με παραδοσιακά υλικά και βρίσκεται σε δασική έκταση στην περιοχή Λούτσα. Αποτελείται από μια αίθουσα 50 θέσεων που υποστηρίζει διαλέξεις και προβολή οπτικοακουστικού υλικού, ενώ διαθέτει και

Εικόνα 11 : Περιβαλλοντολογικό Μουσείο Φολόης, Πηγή : <http://www.olympiaholiday.gr/ilia/tourism/articles/article.jsp?context=1504&categoryid=7365&articleid=7675>

βιβλιοθήκη, γραφείο, αίθουσα με εκθέματα οικολογίας και μυθολογίας. Βασικοί στόχοι του μουσείου είναι:

- Η προβολή και ανάδειξη του δρυοδάσους της Φολόης που προστατεύεται από το ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο Natura 2000, αλλά και γενικότερα των φυσικών πόρων της περιοχής.
- Η μύηση των επισκεπτών σε θέματα φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (Τουριστική Αγορά Επιμελητηρίου Ηλείας).

Αρχαιολογικοί χώροι-μνημεία

Μυκηναϊκό Νεκροταφείο Θαλαμωτών Τάφων-Αγία Τριάδα: Πρόκειται για νεκροταφείο 50 μυκηναϊκών τάφων στη ΒΑ Ηλεία. Ευρήματα αυτών των τάφων φιλοξενοούνται στο μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας και του Πύργου.

Εικόνα 12 : Η είσοδος στο στάδιο, Πηγή : <http://www.hotelolympos.gr/>

Αρχαιολογικός χώρος Αρχαίας Ολυμπίας:

Το αφιερωμένο στο Δία ιερό αναδείχθηκε στο πιο σπουδαίο θρησκευτικό και αθλητικό κέντρο στον ελλαδικό χώρο κατά την αρχαιότητα καθώς εκεί οργανώνονταν κάθε τέσσερα χρόνια οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Σημάδια κατοίκησης της περιοχής υπάρχουν ήδη από την Τελική Νεολιθική εποχή (4η

χιλιετία π.Χ.). Η τοποθεσία του ιερού εντοπίστηκε τη σύγχρονη εποχή κατά το 1766 και η πρώτη ανασκαφή πραγματοποιήθηκε το 1829 από τη Γαλλική Επιστημονική Αποστολή στην Πελοπόννησο. Τα πιο σπουδαία απομεινάρια των μνημείων που κοσμούν το χώρο είναι ο Ναός του Δία, ο Ναός της Ήρας, το Βουλευτήριο, το Πρυτανείο, το Στάδιο, η Παλαίστρα, το Λεωνοδαίο, το εργαστήριο του Φειδία, ο Θεηκολεών, οι Ζάννες, το Φιλιπείο, ο Ιππόδρομος, το Νυμφαίο, οι Θησαυροί, το Πελόπιο, το Νυμφαίο, οι βωμοί του Δία και της Ήρας, το Μητρώον, η Στοά της Ηχούς(Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, 2012).

Αρχαία Πίσσα: Αρχαία πόλη σε απόσταση 4 χιλιόμετρα από την Αρχαία Ολυμπία και συνδέεται με τους Αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Κάστρο Οχιάς: Βρίσκεται 3 χιλιόμετρα βορειοδυτικά του χωριού Κακοτάρι. Υπολογίζεται ότι το κάστρο υπάρχει από το 1200 μ.Χ και εγκαταλήφθηκε στην αρχή της Φραγκοκρατίας (kastro.eu, 2019).

Παραδοσιακοί οικισμοί

- Πέρσαινα Αρχαίας Ολυμπίας
- Δίβρη Αρχαίας Ολυμπίας

Θέατρα

Θέατρο Φλώκα: Είναι ένα σύγχρονο θέατρο κατασκευασμένο κατά τα πρότυπα ενός αρχαίου και απέχει 3 χιλιόμετρα από τον αρχαιολογικό χώρο. Κατά τους θερινούς μήνες φιλοξενοούνται εκεί παραστάσεις, εκδηλώσεις, συναυλίες.

Θέατρο Δρούβα: Βρίσκεται κοντά στον οικισμό Δρούβα και επίσης φιλοξενεί σημαντικά γεγονότα.

Φυσικοί πόροι

Εικόνα 13 : Οι καταρράκτες της Νεμούτας,
Πηγή :
<http://www.olympiaholiday.gr/ilia/tourism/articles/article.jsp?context=1504&categoryid=7365&articleid=7675>

Καταρράκτες Νεμούτας: Η Νεμούτα είναι ορεινό χωριό του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας και από εκεί αντλούν το όνομα τους και οι καταρράκτες. Γεωγραφικά βρίσκεται στα σύνορα Αρκαδίας και Ηλείας στο οροπέδο της Φολόης και δίπλα στο φαράγγι του Ερύμανθου. Οι καταρράκτες είναι 8 και δύσκολα προσβάσιμοι, με εξαιρετικό φυσικό κάλλος να χαρακτηρίζει την περιοχή. (Φωτίου,2019)

Εικόνα 14 : Δρυοδάσος Φολόης, Πηγή :
<http://blog.visitgreece.gr/el>

Δρυοδάσος Φολόης: Το όμορφο αυτό δάσος έχει μυθολογικό υπόβαθρο. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν πως εκεί ζούσαν οι Κένταυροι. Επίσης, ο άθλος του Ηρακλή που αφορά τον Ερυμάνθιο Κάπρο συνδέεται με την περιοχή, καθώς στην προσπάθειά του αυτή τον φιλοξένησε εκεί ο Κένταυρος Φόλος. Στα αρχαία χρόνια το δάσος είχε πλουσιότατη χλωρίδα και πανίδα και στα δυτικά της υπήρχε η πόλη Ασίων, η οποία καταστράφηκε από τους Γότθους του Αλάρικου το 396 μ. Χ. Στα νεότερα χρόνια και κατά την Επανάσταση του 1821 στις περιοχές Πούσι και Μποντίνι της Φολόης διαδραματίστηκε σημαντική μάχη μεταξύ Ελλήνων και Τουρκαλβανών, στην οποία υπερίσχυσε η ελληνική πλευρά. Σήμερα το δάσος εξακολουθεί να παρουσιάζει πλούσια φυσική ομορφιά, βρίσκεται

στα νότια του Ερυμάνθου και απέχει περίπου 25 χιλιόμετρα από την Αρχαία Ολυμπία. Σε έκταση καταλαμβάνει 25.000 στρέμματα και προστατεύεται από το Πανευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000 (Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, 2019).

Εικόνα 15 : Φαράγγι Κόκκινου Βράχου-Διπλοβούνι, Πηγή : <https://www.exploring-greece.gr/>

(exploringGreece.gr).

Φαράγγι Κόκκινου Βράχου-Διπλοβούνι: Είναι φυσικό αξιοθέατο στο χωριό Κρυόβρυση που περιλαμβάνει το φαράγγι και τους καταρράκτες-πηγές και βρίσκεται σε υψόμετρο 1004 μέτρα. Η κοινότητα της Κρυόβρυσης είναι ένα από τα πιο ορεινά χωριά της Ηλείας ανάμεσα στις οροσειρές του Ερύμανθου και της Λάμπειας και περιλαμβάνει τους οικισμούς Κρυόβρυση και Καλύβια

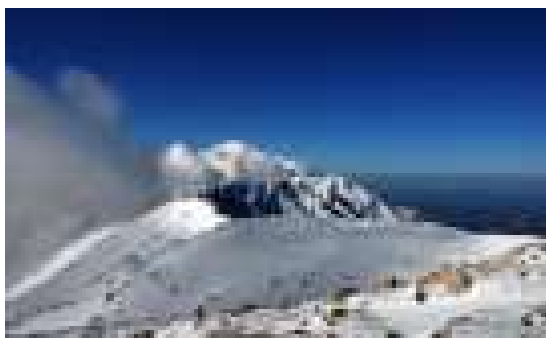

Εικόνα 16 : Ο Αλφειός, Πηγή : <https://rivertrekking.gr/peloponnisos/arkadia/potamosaltheos>

ο Κλαδέος που διασχίζει την Ολυμπία και ο Λάδωνας. Στα αρχαία χρόνια ο Αλφειός θεωρούνταν θεότητα και οι ντόπιοι θυσιάζαν σε αυτόν ταύρους, ενώ υπήρχαν δύο βωμοί αφιερωμένοι σε αυτόν στην Αρχαία Ολυμπία. Η χλωρίδα γύρω από τον ποταμό είναι πραγματικά εντυπωσιακή. Επιπλέον, προσφέρεται για αθλήματα όπως το rafting και το canoe-kayak (wondergreece.gr, 2013).

Ποταμός Αλφειός: Είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Πελοποννήσου, με 112 χιλιόμετρα μήκος. Πηγάζει από την Αρκαδία και στη συνέχεια δέχεται τα νερά μικρότερων ποταμών. Όσον αφορά την επικράτεια του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας, σπουδαιότεροι παραπόταμοι του Αλφειού είναι ο

Ενιπέας, που πηγάζει από την περιοχή της Φολόης, ο Ερύμανθος που πηγάζει από τον ομώνυμο βουνό,

Εικόνα 17 : Ο Ερύμανθος, Πηγή : http://www.wondergreece.gr/v1/el/Perioxes/N_Axaias/Fysi/Boyna/1351-Erymanthos

Όρος Ερύμανθος: Ένα βουνό με μυθολογικές καταβολές όπως πολλά φυσικά αξιοθέατα στην Ηλεία. Εκεί σύμφωνα με το μύθο ο Ηρακλής σκότωσε τον Ερυμάνθειο κάπρο και επίσης ήταν η περιοχή όπου επιδιδόταν στο κυνήγι η θεά Άρτεμις. Έχει υψόμετρο 2224 μέτρα και στα

ψηλότερα σημεία του καλύπτεται από έλατα, ενώ πιο χαμηλά από δρύς και πεύκα. Στασημαντικά στοιχεία, οι φυσικές του ομορφιές προστατεύονται από το δίκτυο Natura 2000, ενώ στα όρια του περνά και το Εθνικό Μονοπάτι 31(wondergreece.gr,2013).

Όρος Μίνθη: Έχει ύψος 1221 μέτρα και στους πρόποδες του υπάρχει και το ομώνυμο χωριό και είναι συνδεδεμένο με τον αρχαιοελληνικό μύθο της νύμφης Μίνθης, την οποία η θεά Δήμητρα μεταμόρφωσε σε αρωματικό φυτό, επειδή την αγάπησε ο θεός Άδης, σύντροφος της κόρης της Περσεφόνης (wondergreece.gr, 2013).

Ναοί- Θρησκευτικές θέσεις

Στα όρια του σημερινού Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας υπάρχουν δυο Αρχιερατικές Περιφέρειες : της Αρχαίας Ολυμπίας και της Λαμπείας-Λασιώνος-Φολόης. Οι ναοί της πρώτης είναι : Κοίμισις της Θεοτόκου(Αρχαία Ολυμπία), Άγιος Γεώργιος (Άσπρα Σπίτια), Άγιος Νικόλαος (Βασιλάκι), Άγιος Γεώργιος (Κάμενα), Άγιος Αθανάσιος (Κλαδέο), Άγιος Δημήτριος(Κοσκινά), Άγιος Δημήτριος (Λιναριά), Άγιος Νικόλαος (Λούβρο), Κοίμισις της Θεοτόκου (Μάγειρα), Άγιος Γεώργιος (Μιράκα), Άγιος Βασίλειος (Μουριά), Αγία Μαρίνα (Ξηρόκαμπος), Άγιος Γεώργιος (Βίλυζα), Μεταμόρφωση του Σωτήρος (Υψηλόν), Άγιος Χαράλαμπος (Φλώκα).

Οι ναοί της δεύτερης είναι : Αγία Κυριακή (Αγία Κυριακή), Άγιος Δημήτριος (Αγράμπελλα), Άγιος Γεώργιος (Αμυγδαλή), Άγιος Κωνσταντίνος (Ανδρώνι), Άγιος Γεώργιος (Αστρά), Άγιος Ιωάννης (Αχλαδινή), Άγιος Νικόλαος (Δούκα), Άγιος Γεώργιος (Ζαχαρέικα), Άγιος Γεώργιος (Κακοτάρι), Κοίμησις Θεοτόκου (Κουμάνι), Άγιος Νικόλαος (Κρυόβρυση), Γεννέσιο της Θεοτόκου (Κρυονέρι), Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος (Μηλιές), Γεννέσιο της Θεοτόκου (Νεμούτα), Αγία Τριάδα (Νεράιδα), Άγιος Νικόλαος (Λάμπεια), Αγία Μαρίνα (Λάμπεια), Παμμεγίστων Ταξιαρχών(Λάμπεια), Άγιοι Θεόδωροι (Ορεινή), Ανάληψη Σωτήρος (Πανόπουλο), Κοίμησις Θεοτόκου (Πεύκη), Άγιος Δημήτριος (Πόθου), Άγιος Νικόλαος (Λάσδικας), Κοίμησις Θεοτόκου (Φολόη), Άγιος Κωνσταντίνος και Ελένη (Λάλας), Κοίμησις Θεοτόκου (Πέρσαινα),(Ιερά Μητρόπολη Ηλείας, 2019).

Εικόνα 18 : Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνω Δίβρης,
Πηγή :
http://www.religiousgreece.gr/peloponnese/-/asset_publisher/14zsS00HIAz5/content/iera-mone-

Αρχιεπισκοπή Αθηνών. Πάνω από την είσοδο υπάρχει επιγραφή που αναφέρει πως ο άρχοντας Ζαφείρης, από το χωριό Πέτα, που έκανε δωρεά την αγιογράφιση. Ο διάκοσμος είναι σήμερα σε πολύ καλή κατάσταση, ενώ να αναφερθεί πως οι τοιχογραφίες στον νάρθηκα και το επενδυμένο με ξύλο τέμπλο είναι μεταγενέστερα στοιχεία. Επί Τουρκοκρατίας λειτούργησε ως κρυφό σχολειό αλλά και ως καταφύγιο για τους Έλληνες πολεμιστές. Παρόλο που η μονή είναι αφιερωμένη στη Ζωοδόχο Πηγή γιορτάζει στις 8 Σεπτεμβρίου, δηλαδή το Γενέσιο της Θεοτόκου για λόγους κλιματολογικών συνθηκών (Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, 2019).

Μονή Ζωοδόχου Πηγής Άνω Δίβρης: Εντός των ορίων του Δήμου συναντάται το μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής Άνω Δίβρης. Κτίστηκε τον 17^ο αιώνα από τον Όσιο Ιωακείμ τον Νέο από την Αχαΐα. Βρίσκεται σε υψόμετρο 1150 μέτρων στην Άνω Δίβρη, σε μια κατάφυτη περιοχή. Το καθολικό της μονής είναι τύπου βασιλικής με τρούλο και είναι διακοσμημένο με περίτεχνες τοιχογραφίες του 1667, σύμφωνα με την Ιερά

Εικόνα 19 : Τοιχογραφία του ναού, Πηγή :
https://proskynitis.blogspot.com/2014/09/blog-post_74.html

Ναός της Αγίας Τριάδος: Πρόκειται για αρκετά καλά διατηρημένο βυζαντινό ναό στην κομόπολη της Δίβρης (Λάμπεια), στην περιοχή Γκρουστάδες. Ο ναός χρονολογείται μεταξύ τέλους του 12^{ου} και αρχές του 13^{ου} αιώνα, με τη ακριβή ημερομηνία να μην είναι γνωστή. Κατά τη δεκαετία του 1950 έγιναν στο ναό εργασίες αποκατάστασης έπειτα από δωρεά του Στέφανου Στεφανόπουλου (Σωτηρόπουλος, 2015).

Εικόνα 20 : Ο περίβολος του ναού, Πηγή :
<http://www.antroni.gr/index.php/o-topos-mas/aksiotheata/arxaiologikoi-xoroi/arxaioi-naoi/883-naos-sto-kakotarovoyi>

Ναός στο Κακοταροβούνι: Στη δυτική πλευρά του Ερύμανθου βρίσκεται ένας παλαιοχριστιανικός ναός πάνω σε ερείπια αρχαιοελληνικού ναού του Απόλλωνα, αφιερωμένος στην Παναγία την Νοτενότση. Η ακριβής χρονολογία ανέγερσης δεν είναι γνωστή. Είναι χωρισμένος σε 3 ίσα μέρη που επικοινωνούν με μικρά ανοίγματα και η στέγη που στηρίζεται σε βυζαντινά

τόξα καλύπτεται από πλάκες. Ο ναός σήμερα δεν προστατεύεται επαρκώς, ούτε δυστυχώς έχει αξιοποιηθεί κατάλληλα (antroni.gr, 2013).

Εκδηλώσεις-Φεστιβάλ

Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίας Ολυμπίας: Διοργανώνεται κάθε Ιούλιο από το 1997 στην Αρχαία Ολυμπία και συγκεκριμένα στο θέατρο «Ολυμπία» στο Φλώκα και στο θέατρο «Δάσους» στο Δρούβα. Περιλαμβάνει εκδηλώσεις θεάτρου, χορού και μουσικής, εκθέσεις φωτογραφίας και άλλα ενδιαφέροντα δρώμενα. Στόχος του είναι η ανάδειξη του πολιτισμού της περιοχής (Τουριστική Αγορά Επιμελητηρίου Ηλείας, 2019).

Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους: Οργανώθηκε για πρώτη φορά το 1997 από το σκηνοθέτη Δημήτρη Σπύρου και έκτοτε οργανώνεται κάθε χρόνο στον Πύργο, την πρώτη βδομάδα του Δεκέμβρη. Είναι η μοναδική αυτού του είδους δράση στην Ελλάδα και τυγχάνει μεγάλης αναγνώρισης και στην Ευρώπη, καθώς είναι και μέλος διεθνών κινηματογραφικών φορέων. Στο φεστιβάλ διαγωνίζονται ταινίες μυθοπλασίας, ανιμείσον, ντοκιμαντέρ μικρού αλλά και μεγάλου μήκους, που προέρχονται από διάφορες χώρες και απευθύνονται στους νέους. Μερικά, μόνοόσων επιτυγχάνονται μέσω του φεστιβάλ είναι η αλληλεπίδραση των νέων με τον ποιοτικό κινηματογράφο, η προώθηση του είδους στην Ελλάδα και η προβολή του Πύργου και της Ολυμπίας που κατά τη διάρκεια αυτής της βδομάδας γίνεται επίκεντρο του νεανικού κινηματογράφου (neanikoplano.gr, 2015).

Γιορτή Βιβλίου Αρχαίας Ολυμπίας: Διοργανώνεται κάθε χρόνο από το 2011 από το βιβλιοπωλείο «Δώρα» και τον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας. Φιλοξενεί βιβλία πάνω από 40 εκδοτικών οίκων και θεωρείται πραγματική εορτή για τους λάτρεις του βιβλίου. Η τελευταία γιορτή βιβλίου πραγματοποιήθηκε 2 με 25 Αυγούστου 2018 και ήταν ανοιχτή στο κοινό από τις 5:30 μμ μέχρι τα μεσάνυχτα.

Εικόνα 21 : Η αφή της Ολυμπιακής Φλόγας, Πηγή : http://www.visitgreece.gr/el/civilisation/olympic_flame_lighting

Αφή Ολυμπιακής Φλόγας: Η τελετή αυτή έχει έντονο συμβολικό χαρακτήρα και σηματοδοτεί την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων. Σαν ιδέα καθιερώθηκε το 1946, πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου. Σαν διαδικασία πραγματοποιείται με τη βοήθεια ενός κοίλου

κατόπτρου και του ήλιου. Την αφή της φλόγας κάνει με δάδα η Πρωθιέρεια στο ναό της Ήρας, η οποία κατά την παράδοση με επίκληση ζητά τη βοήθεια του Απόλλωνα. Στη συνέχεια, μεταφέρει τη φλόγα σε ένα πήλινο σκεύος και κατευθύνεται στο Στάδιο μαζί με τις υπόλοιπες ιέρειες, όπου τη μεταλαμπαδεύει στον πρώτο δρομέα. Η λαμπαδηδρομία προς τη διοργανώτρια χώρα ξεκινά. Εκεί η φλόγα, σύμβολο ιδανικών όπως ο ορθολογισμός, η ελευθερία και η ανθρώπινη ευφυΐα διατηρείται αναμμένη μέχρι την τελετή λήξης των Ολυμπιακών Αγώνων (Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, 2015).

Τοπικοί πανήγυρες: Όπως σε κάθε μέρος της ελληνικής επαρχίας έτσι και στο Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας διοργανώνονται αρκετοί πανήγυρες, με αφορμή κυρίως θρησκευτικές εορτές. Πολλά από αυτά διοργανώνονται το Δεκαπενταύγουστο, ενώ ένα από τα πιο φημισμένα είναι η ετήσια εμποροπανήγυρη του Στρεφίου.

Περιπατικές διαδρομές

Εθνικό μονοπάτι GR 31 (Πάτρα- Αρχ. Ολυμπία): Αφετηρία του είναι η Πάτρα και διασχίζει τα χωριά Πετρωτό, Αγία Παρασκευή, Καλανίστρα, Κάλανο, Λακκόματα, Μίχα, Άνω Βλασία, Αγράμπελα, Δίβρη και καταλήγει στην Αρχαία Ολυμπία (Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβασίας- Αναρρίχησης, 2019).

Πεζοπορία Αρχαία Ήλιδα- Αρχαία Ολυμπία: Στην αρχαιότητα οι αθλητές που επιθυμούσαν την συμμετοχή τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες προετοιμάζονταν και προπονούσαν για μεγάλο διάστημα στην Ήλιδα. Μετά το τέλος της προετοιμασίας οι Ελλανοδίκες επέλεξαν τους πιο καλούς. Δύο μέρες πριν την έναρξη των αγώνων πομπή με όλους τους συντελεστές τους ξεκινούσε από εκεί και κατέληγε στο ιερό της Ολυμπίας. Σήμερα, η πορεία αυτή αναβιώνεται κάθε χρόνο με την «Πεζοπορία Αρχαία Ήλιδα-Ολυμπία» που διαρκεί δύο μερες και ξεκίνησε πρώτη φορά το 2008 από 11 άτομα για να φθάσει σήμερα στη συμμετοχή εκατοντάδων ατόμων, που διανύουν απόσταση 54 χιλιομέτρων (elidaolympriapezopororia, 2017).

Παραδοσιακές Συγκομιδές

«**Κολλυρέικη**» **ελιά**: Πρόκειται για μεσόκαρπη ποικιλία ελιάς που ευδοκίμει αποκλειστικά σχεδόν στο Νομό Ηλείας και μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο για την παραγωγή ελαιολάδου, όσο και ως επιτραπέζια. Το μέσο βάρος του ελαιοκάρπου κυμαίνεται σε 2,5 – 4,0 γραμμάρια, ενώ η περιεκτικότητα σε λάδη είναι συνήθως 15 – 22% (Ένωση Αγροτικών Συναιτερισμών Ηλείας Ολυμπίας).

Σύλλογοι

Στον Δήμο δραστηριοποιούνται και πολλοί σύλλογοι με τα αντικείμενα ενασχόλησής τους να ποικίλλουν. Ακολουθούν πολλοί εξ αυτών :

- Κυνηγετικός Σύλλογος Αρχ. Ολυμπίας
- Πολιτιστικός Σύλλογος Ηλείων Αρχαίας Ολυμπίας
- Πολιτιστικός Σύλλογος Βασιλακίου «Ο Ερύμανθος»
- Φυσιολατρικός Πολιτιστικός Σύλλογος Αρχαίας Ολυμπίας
- Εμπορικός Σύλλογος Αρχ. Ολυμπίας «Ο Ερμής»
- Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Φολόης
- Α.Ο.Λ.Μ.Ο Ολυμπιακή Λέσχη Μοτοσυκλέτας
- Αθλητικός Όμιλος «ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ» Αρχαίας Ολυμπίας

Τοπικοί μύθοι-παραδόσεις

- Μύθος Κένταυρου Φόλου και Ηρακλή
- Μύθος Αλφειού και Αρεθούσας

3.9. Ανάλυση SWOT του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας

Η λήψη αποφάσεων συχνά αποτελεί μια εξαιρετικά δύσκολη και περίπλοκη διαδικασία, καθώς προϋποθέτει καλή ανάλυση, σχεδιασμό και αντιμετώπιση μιας υφιστάμενης κατάστασης, με την εύρεση των καλύτερων δυνατών λύσεων. Ένα αποτελεσματικό εργαλείο για αυτό το σκοπό είναι η Ανάλυση SWOT. Το αρκτικόλεξο «SWOT» προέρχεται από τα ακρωνύμια των αγγλικών λέξεων Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats που στα ελληνικά μεταφράζονται ως Δυνάμεις, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Απειλές αντίστοιχα.

Η μέθοδος αυτή ευφενρήθηκε τη δεκαετία του '60 από τους Learned, Christensen, Andrews και Book και είναι χρήσιμη όπως αναφέρθηκε στη λήψη επιχειρησιακών αποφάσεων, σε νέα ξεκινήματα, στην αλλαγή κάποιας πολιτικής, στην αλλαγή κάποιου σχεδίου δράσης, κ.α. Χωρίζεται σε δύο μέρη : Στην ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος που περιλαμβάνει τις Δυνάμεις και τις Αδυναμίες και στην ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος που αντιστοιχεί στις Ευκαιρίες και τις Απειλές.(Schooley, 2019)Με βάση αυτή τη λογική, λοιπόν, ακολουθεί ανάλυση SWOT του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας :

Δυνάμεις: Παγκόσμιας εμβέλειας τουριστικό brand, βαθύ ιστορικό υπόβαθρο, οδική και σιδηροδρομική πρόσβαση από το Κατάκολο, ήπιο κλίμα, ο αρχαιολογικός χώρος ανήκει στα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, υψηλή τουριστική ζήτηση, ύπαρξη πληθώρας τουριστικών καταλυμάτων για τα δεδομένα της περιοχής, πλούσιο φυσικό περιβάλλον, βρίσκεται σε σχετικά κοντινή απόσταση από την Αθήνα.

Αδυναμίες: Μη προοδευτική τοπική κοινωνία, απαρχαιωμένο σιδηροδρομικό σύστημα, καταστροφές στο οδικό δίκτυο, μειωμένη τουριστική ζήτηση τους χειμερινούς μήνες, υποβαθμισμένο δίκτυο υδροδότησης, έλλειψη προσωπικού στα μουσεία, απουσία διαδραστικότητας στα μουσεία, έλλειψη τουριστικού μάρκετινγκ, χαμηλό επιχειρηματικό πνεύμα, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού στις τοπικές επιχειρήσεις, κακή ρυμοτομία οικισμού.

Ευκαιρίες: Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού(αγροτουρισμός, αθλητικός τουρισμός, κ.α.), ευνοϊκό θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο για την περιοχή, χορηγίες, κρατική χρηματοδότηση/χρηματοδότηση από προγράμματα της Ε.Ε, δημιουργία μίας-ή περισσότερων-πολυτελούς ξενοδοχειακής μονάδας, βελτίωση οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, υιοθέτηση τεχνολογικών καινοτομιών στα μουσεία, καλύτερη αξιοποίηση του διαδικτύου για την προώθηση της περιοχής, ανάπτυξη υποδομών στις γύρω ορεινές περιοχές για την ενίσχυση του χειμερινού τουρισμού, πολεοδομική ανάπλαση, οργανωμένες μεγάλης εμβέλειας επιχειρηματικές επενδύσεις.

Απειλές: Κακή οικονομική κατάσταση της χώρας, δυσφήμιση της χώρας στα διεθνή ΜΜΕ, λόγω προβλημάτων όπως η οικονομική δυσπραγία και το μεταναστευτικό, εξάρτηση από τον αρχαιολογικό-ιστορικό τουρισμό, διεθνής τουριστικός ανταγωνισμός, αργός ρυθμός ανάπτυξης του νομού Ηλείας, κίνδυνος από φυσικές καταστροφές(πχ η πυρκαγιά της Ηλείας το 2007), απουσία αεροδρομίου στον Δήμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : Η ΕΡΕΥΝΑ

4.1. Μεθοδολογία κοινωνικής έρευνας

Η «κοινωνική έρευνα» αποτελεί μια διεργασία που εντάσσεται στο θεωρητικό υπόβαθρο της επιστήμης της κοινωνιολογίας και αποτελεί σημαντικότατο εργαλείο για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Πιο συγκεκριμένα και κατά τον ορισμό της Κυριαζή είναι «*μια προσπάθεια αναπαράστασης της κοινωνικής πραγματικότητας με την εφαρμογή συστηματικών μεθόδων συλλογής και ανάλυσης εμπειρικών δεδομένων*» (Κυριαζή, 2002). Επομένως, θα έλεγε κανείς πως η κοινωνική έρευνα προϋποθέτει την χρήση επιστημονικών εργαλείων και διαδικασιών προκειμένου να οδηγήσει σε μια όσο το δυνατόν πιο πιστή απεικόνιση της αλήθειας.

Για να επιτευχθεί αυτό απαιτούνται πολύ συγκεκριμένα βήματα, η λεγόμενη «*μεθοδολογία της έρευνας*», η διαδικασία δηλαδή που ακολουθείται για την πραγματοποίηση της έρευνας. Έτσι λοιπόν, σε πρώτο στάδιο επιδιώκεται η διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων, σε ποια ερωτήματα δηλαδή επιχειρεί να δώσει απαντήσεις η έρευνα. Αυτό το στάδιο είναι εξαιρετικά σημαντικό καθώς οριοθετεί ξεκάθαρα το πεδίο στο οποίο θα πρέπει να κινηθεί η έρευνα, χωρίς παρεκκλίσεις. Έπειτα, ακολουθεί ο αναλυτικός σχεδιασμός της και επιλέγεται και η μέθοδος μέσω της οποίας θα πραγματοποιηθεί. Ακολουθεί φυσικά η πραγματοποίηση της έρευνας και τα αποτελέσματα, η κριτική, η πρόταση λύσεων ή και σχόλια (Μάντογλου, 2015).

Στη έρευνα για τον ρόλο του πολιτιστικού τουρισμού στην ανάπτυξη του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας μερικά από τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν ήταν τα εξής :

- Ποια η συμβολή του τουρισμού και του πολιτισμού στην ανάπτυξη μιας περιοχής ;
- Ποια η γνώμη του εντόπιου πληθυσμού για την επίδραση του τουρισμού στον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας ;
- Πως κρίνει ο εντόπιος πληθυσμός την διαχείριση θεμάτων σχετικών με τον πολιτισμό και τον τουρισμό από αρμόδιους φορείς ;
- Ποια είναι τα μείζονα προβλήματα που πλήττουν το Δήμο;
- Πως θα μπορούσε να αναπτυχθεί περαιτέρω ο Δήμος ;

Σε επόμενο στάδιο ακολούθησε ο ενδεδειγμένος σχεδιασμός της έρευνας προκειμένου να οργανωθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Σε συνεργασία με την εποπτεύουσα καθηγήτρια αποφασίστηκε ότι τα πλέον αξιόπιστα αποτελέσματα θα τα έδινε ένας συνδυασμός ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας. Η ποιοτική διενεργήθηκε μέσα από την πραγματοποίηση συνεντεύξεων με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά και του πολιτισμού, ενώ η ποσοτική μέσω της δημιουργίας και διανομής σχετικών ερωτηματολογίων με στόχο τον τοπικό πληθυσμό και με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε διαζώσης, έπειτα από συνάντηση με τους συνεντευξιαζόμενους και η δεύτερη μέσω της διανομής των ερωτηματολογίων σε κατοίκους της Αρχαίας Ολυμπίας και του Πύργου. Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα συλλέχθηκαν, κωδικοποιήθηκαν και επεξεργάστηκαν μέσω του προγράμματος SPSS και απεικονίστηκαν σε διαγράμματα.. Τέλος, ύστερα από λεπτομερή εκτίμηση και μελέτη των αποτελεσμάτων προέκυψαν κάποια συμπεράσματα, σχόλια αλλά και προτάσεις για την αντιμετώπιση τυχόν δυστοκιών.

4.2. Ποιοτική έρευνα

Η ποιοτική έρευνα εστιάζει «στην κατανόηση των σχέσεων εξάρτησης μεταξύ των κοινωνικών φαινομένων» (Μαύρη και Γάκη, 2019). Για τη διεξαγωγή της χρησιμοποιούνται μικρές στοχευμένες ομάδες των οποίων η υποκειμενική γνώμη αποτυπώνεται στα αποτελέσματα. Βασικό εργαλείο της ποιοτικής έρευνας είναι η συνέντευξη. Μια συνέντευξη μπορεί να είναι :

➤ Αυστηρά τυποποιημένη ή κατευθυνόμενη

Ο συνεντευξιαζόμενος καλείται να απαντήσει σε σειρά ερωτήσεων προκαθορισμένων, όσον αφορά τόσο στο περιεχόμενο, όσο στον αριθμό και τη σειρά.

➤ Ημιδομημένη ή ημικατευθυνόμενη συνέντευξη

Ο συνεντευξιαζόμενος διατυπώνει ελεύθερα τις απαντήσεις του, χωρίς ιδιαίτερα στενά όρια, με το άτομο που κάνει τις ερωτήσεις να τον κατευθύνει απλά στα θέματα που ενδιαφέρουν την έρευνα.

➤ Ελεύθερη συνέντευξη

Είναι ανοικτή και παίρνει τη μορφή ελεύθερης συζήτησης. Συνήθως, διατυπώνεται το πρώτο μόνο ερώτημα. Η σειρά και η διατύπωση των ερωτήσεων δεν είναι προκαθορισμένα. (Φίλιας, 2001)

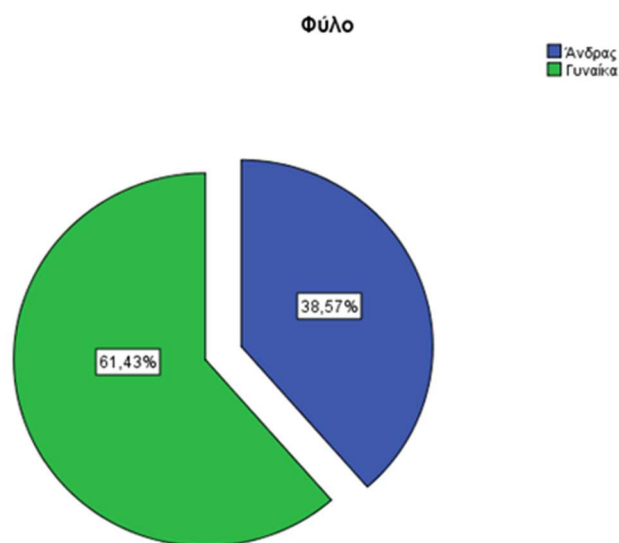
4.3. Ποσοτική έρευνα

Σκοπός της ποσοτικής έρευνας είναι «ο έλεγχος μιας ή περισσότερων υποθέσεων, η ερμηνεία του αιτίου και αιτιατού αλλά και η διατύπωση προβλέψεων και εκτιμήσεων» (Μαύρη και Γάκη, 2019). Βασικό εργαλείο στην ποσοτική έρευνα είναι το ερωτηματολόγιο, όπου το δείγμα θα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό του συνολικού πληθυσμού της περιοχής που επιλέγεται και ταυτόχρονα τυχαίο. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν είναι αριθμοί και στατιστικά στοιχεία ειδικής φύσεως, τα οποία αφού αναλυθούν και ελεγχθούν με βάση τις υποθέσεις που έχουν διατυπωθεί οδηγούν στην εξαγωγή συμπερασμάτων. Στην ποσοτική έρευνα για την παρούσα εργασία το δείγμα ήταν 80 τυχαία άτομα από τον Δήμο της Αρχαίας Ολυμπίας. Από τα ερωτηματολόγια που συλλέχθηκαν τα 71 ήταν έγκυρα. Τα εννιά αποκλείστηκαν λόγω λαθών ή παραλείψεων στην συμπλήρωσή τους.

4.4. Αποτελέσματα ποσοτικής έρευνας-Διαγράμματα

Διάγραμμα 1: Φύλο

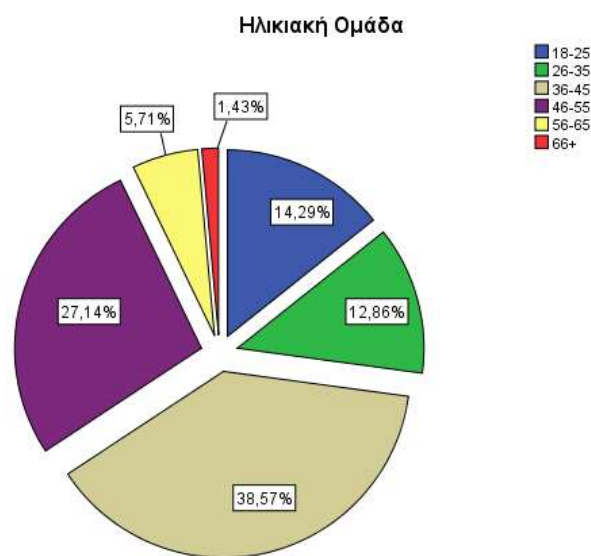
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ανδρας	27	38,6	38,6	38,6
Valid Γυναίκα	43	61,4	61,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Τυχαία, οι γυναίκες του δείγματος υπερτερούν των ανδρών, με ποσοστό 61,43 % έναντι 38,57 %.

Διάγραμμα 2: Ηλικιακή Ομάδα

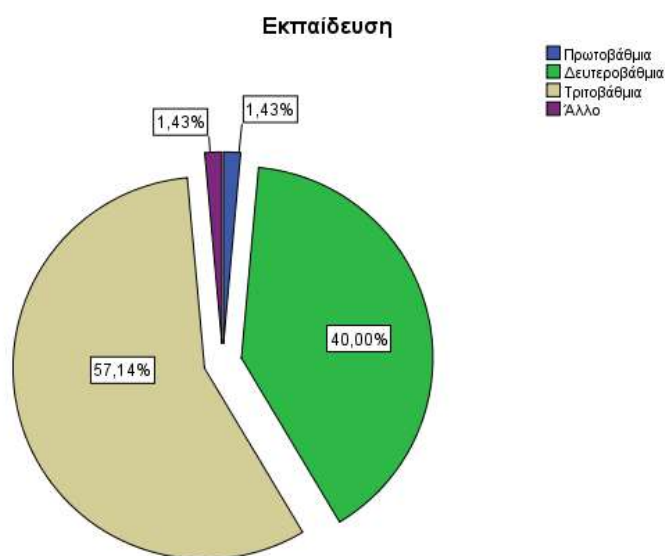
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
18-25	10	14,3	14,3	14,3
26-35	9	12,9	12,9	27,1
36-45	27	38,6	38,6	65,7
Valid 46-55	19	27,1	27,1	92,9
56-65	4	5,7	5,7	98,6
66+	1	1,4	1,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Η μεγάλη πλειοψηφία του δείγματος ανήκει στις ηλικιακές ομάδες των 36-45 (38,57%) και 46-55(27,14%). Πολλά άτομα μεγαλύτερης ηλικίας επέδειξαν κατά τη διάρκεια της έρευνας μια σχετική απροθυμία να συμμετάσχουν, κάτι που αντικατοπτρίζεται και στο παραπάνω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3: Εκπαίδευση

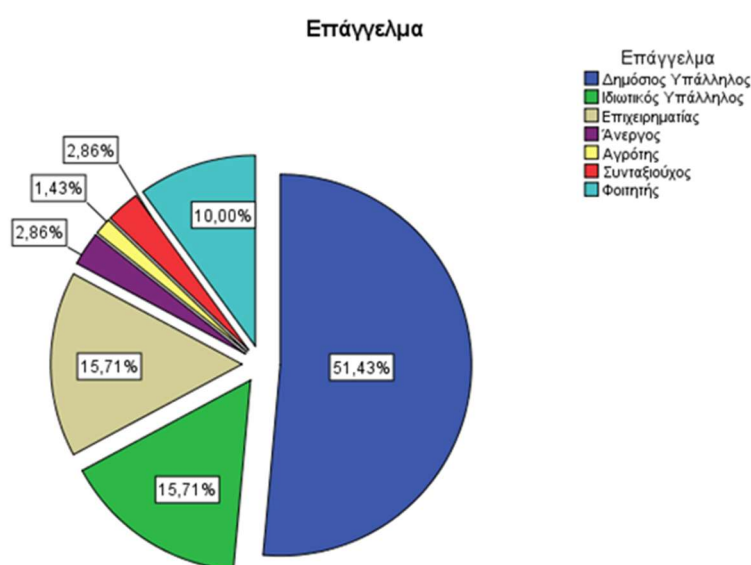
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πρωτοβάθμια	1	1,4	1,4	1,4
Δευτεροβάθμια	28	40,0	40,0	41,4
Τριτοβάθμια	40	57,1	57,1	98,6
Άλλο	1	1,4	1,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Παραπάνω από τους μισούς ερωτηθέντες είναι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ επίσης αρκετοί (40 %) είναι δευτεροβάθμιας, με τις απαντήσεις «Πρωτοβάθμια» και «Άλλο» να καταλαμβάνουν μικρά ποσοστά, 1,43 % η καθεμία. Το τελευταίο αποτέλεσμα πιθανόν είναι και αντιπροσωπευτικό της μικρής συμμετοχής μεγαλύτερων ηλικιών στην έρευνα, καθώς λόγω δυσκολότερων συνθηκών διαβίωσης τον 20^ο αιώνα, η εκπαίδευση στην επαρχία περνούσε σε δεύτερη μοίρα.

Διάγραμμα 4: Επάγγελμα

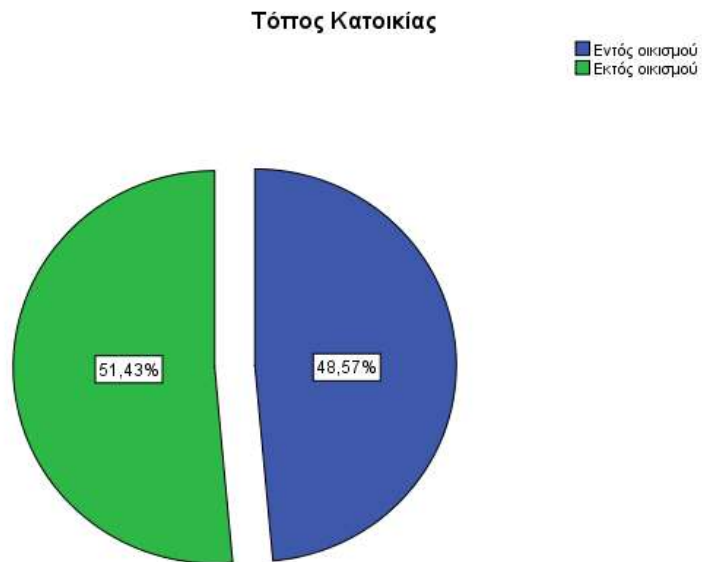
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δημόσιος Υπάλληλος	36	51,4	51,4	51,4
Ιδιωτικός Υπάλληλος	11	15,7	15,7	67,1
Επιχειρηματίας	11	15,7	15,7	82,9
Άνεργος	2	2,9	2,9	85,7
Αγρότης	1	1,4	1,4	87,1
Συνταξιούχος	2	2,9	2,9	90,0
Φοιτητής	7	10,0	10,0	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι δημόσιοι υπάλληλοι, γεγονός εύλογο αν αναλογιστεί κανείς πως η Αρχαία Ολυμπία αποτελεί εδρά του ομώνυμου Δήμου και λειτουργούν εκεί πολλές δημόσιες υπηρεσίες και πολιτιστικοί φορείς όπως δημαρχείο, μουσεία, κτλ. Στη συνέχεια, από 15, 71 % καταλαμβάνουν οι κατηγορίες «Επιχειρηματίας» και «Ιδιωτικός υπάλληλος», αποτέλεσμα που προκύπτει από το πλήθος κυρίως των τουριστικών επιχειρήσεων αλλά και των επιχειρήσεων εστίασης. Το αμέσως επόμενο ποσοστό είναι αυτό των φοιτητών με 10 %, ενώ πολύ μικρά ποσοστά σημειώνουν οι υπόλοιπες κατηγορίες.

Διάγραμμα 5: Τόπος Κατοικίας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Εντός οικισμού	34	48,6	48,6	48,6
Valid Εκτός οικισμού	36	51,4	51,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

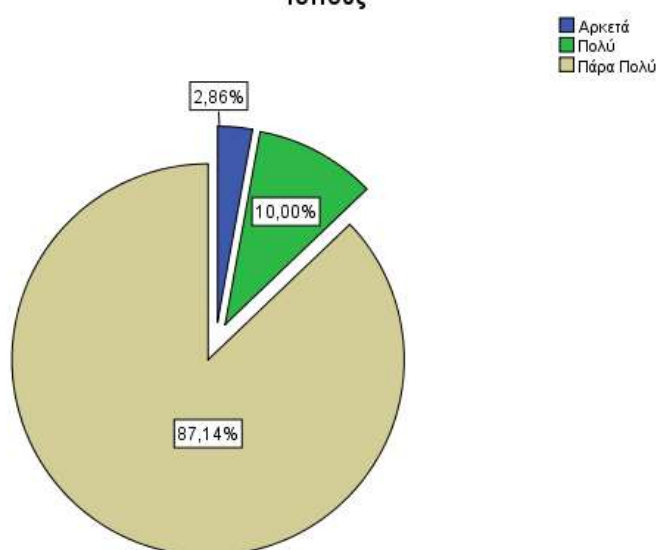

Τα ποσοστά είναι σχεδόν μοιρασμένα, με τον περισσότερο κόσμο εκ των ερωτηθέντων να διαμένουν εκτός του οικισμού της Αρχαίας Ολυμπίας. Αυτό συμβαίνει διότι πολλοί εξ αυτών εργάζονται απλά στον οικισμό αλλά διαμένουν εκτός αυτού.

Διάγραμμα 6: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από αρχαιολογικούς χώρους/ιστορικούς τόπους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αρκετά	2	2,9	2,9	2,9
Valid Πολύ	7	10,0	10,0	12,9
Valid Πάρα Πολύ	61	87,1	87,1	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από αρχαιολογικούς χώρους/ιστορικούς τόπους

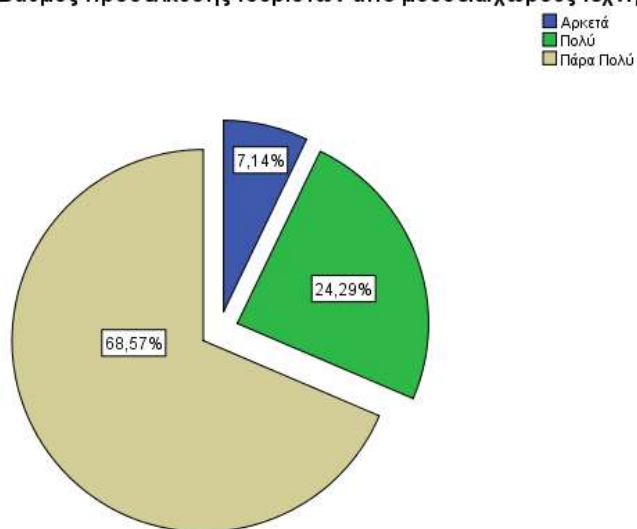

Όπως ήταν αναμενόμενο, η συντριπτική πλειοψηφία όσων ερωτήθηκαν (87,14%) θεωρεί πως οι αρχαιολογικοί χώροι και ιστορικοί τόποι του δήμου προσελκύουν «Πάρα Πολύ» τους τουρίστες. Άλλωστε, ο τουρισμός της Αρχαίας Ολυμπίας έχει στηριχθεί στο αρχαιολογικό της υπόβαθρο. Ύστερα, σε πολύ μικρότερα ποσοστά οι υπολοίποι ερωτηθέντες πιστεύουν πως αυτά τα στοιχεία προσελκύουν τους τουρίστες «Πολύ» ή «Αρκετά».

Διάγραμμα 7: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από μουσεία/χώρους τέχνης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Αρκετά	5	7,1	7,1	7,1
Πολύ	17	24,3	24,3	31,4
Πάρα Πολύ	48	68,6	68,6	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από μουσεία/χώρους τέχνης

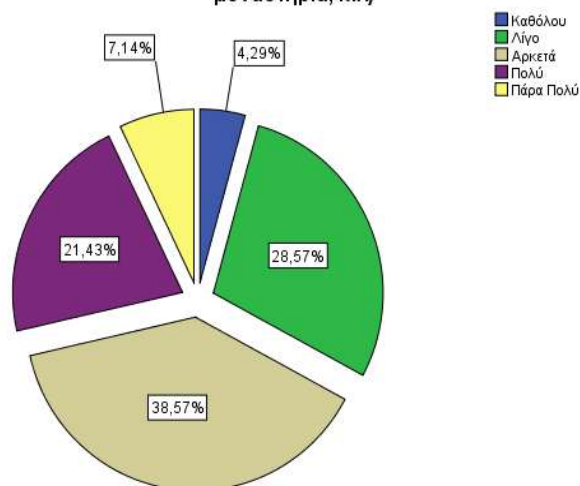

Στην ίδια ερώτηση για τα μουσεία/χώρους τέχνης επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό του κοινού ψήφισε πως προσελκύουν «Πάρα Πολύ» τους τουρίστες, αλλά σε μικρότερο βαθμό σε σχέση με τους αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικούς τόπους. (68,57 %). Σχετικά υψηλό είναι και το ποσοστό όσων απάντησαν «Πολύ» (24,29 %), ενώ ένα 7,14 % απάντησε «Αρκετα». Τις επιλογές «Λίγο» και «Καθόλου δεν επέλεξε κανείς από τους ερωτηθέντες.

Διάγραμμα 8: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από θρησκευτικές θέσεις (ιεροί τόποι, ναοί, μοναστήρια, κτλ)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	3	4,3	4,3	4,3
Λίγο	20	28,6	28,6	32,9
Αρκετά	27	38,6	38,6	71,4
Πολύ	15	21,4	21,4	92,9
Πάρα Πολύ	5	7,1	7,1	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από θρησκευτικές θέσεις (ιεροί τόποι, ναοί, μοναστήρια, κτλ)

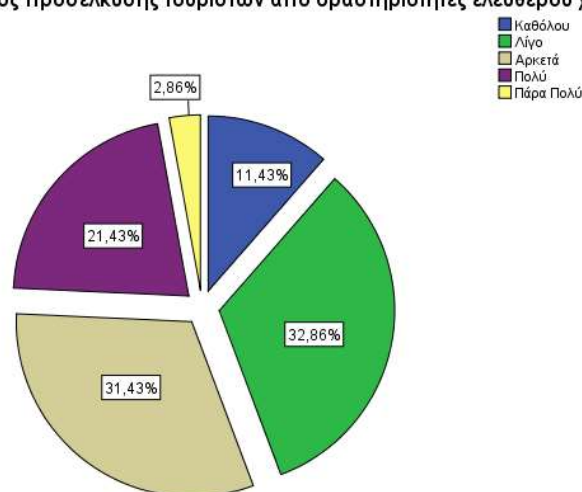

Όσον αφορά τον βαθμό προσέλκυσης τουριστών από θρησκευτικές θέσεις οι απόψεις δίστανται μεταξύ των απαντήσεων «Αρκετά», «Λίγο» και «Πολύ», ενώ πολλοί λίγοι έδωσαν τις απαντήσεις «Πάρα Πολύ» και «Καθόλου».

Διάγραμμα 9: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	8	11,4	11,4	11,4
Λίγο	23	32,9	32,9	44,3
Αρκετά	22	31,4	31,4	75,7
Πολύ	15	21,4	21,4	97,1
Πάρα Πολύ	2	2,9	2,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου

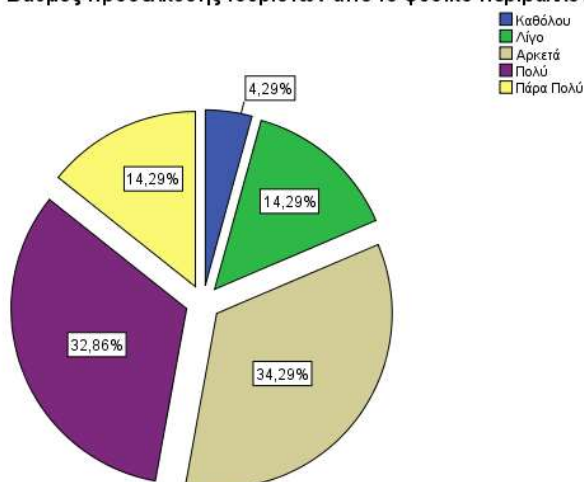

Σχετικά με την προσέλκυση τουριστών από δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου σχεδόν ίδιο αριθμό απαντήσεων συγκέντρωσαν οι επιλογές «Λίγο» και «Αρκετά» (32,86 % και 31,43 % αντίστοιχα), ενώ η αμέσως επόμενη σε ποσοστό απάντηση είναι το «Πολύ» με 21,43 %. Το ποσοστό των ατόμων που απάντησαν «Πάρα Πολύ» δεν ξεπερνά καν το 3 %, γεγονός που σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ένας σημαντικός αριθμός ατόμων (11,43%) απάντησε καθόλου οδηγεί στην άποψη πως οι ντόπιοι δεν πιστεύουν πως ο τόπος τους προσφέρει επαρκείς δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στους επισκέπτες.

Διάγραμμα 10: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από το φυσικό περιβάλλον

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	3	4,3	4,3	4,3
Λίγο	10	14,3	14,3	18,6
Αρκετά	24	34,3	34,3	52,9
Πολύ	23	32,9	32,9	85,7
Πάρα Πολύ	10	14,3	14,3	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από το φυσικό περιβάλλον

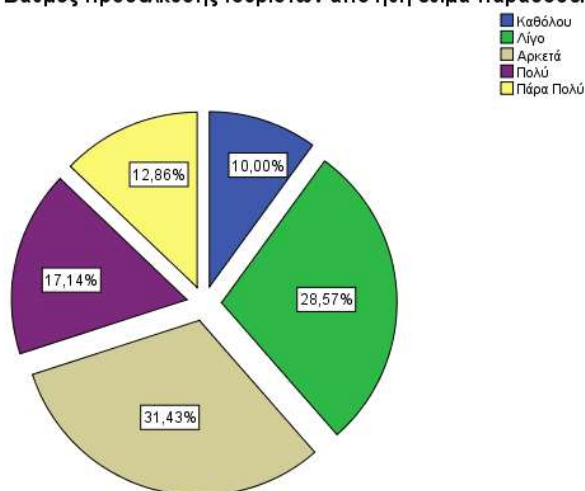

Στη συγκεκριμένη ερώτηση οι απόψεις συγκλίνουν περισσότερο προς τις απαντήσεις «Αρκετά» και «Πολύ». Γενικότερα δηλαδή υπάρχει μια παραδοχή περί προσέλκυσης τουριστών από τις φυσικές ομορφιές του τόπου αλλά όχι στον μέγιστο βαθμό, καθώς η απάντηση «Πάρα Πολύ» συγκέντρωσε μόλις το 14,29 % των απαντήσεων.

Διάγραμμα 11: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από ήθη-έθιμα-παραδόσεις

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	7	10,0	10,0	10,0
Λίγο	20	28,6	28,6	38,6
Αρκετά	22	31,4	31,4	70,0
Πολύ	12	17,1	17,1	87,1
Πάρα Πολύ	9	12,9	12,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από ήθη-έθιμα-παραδόσεις

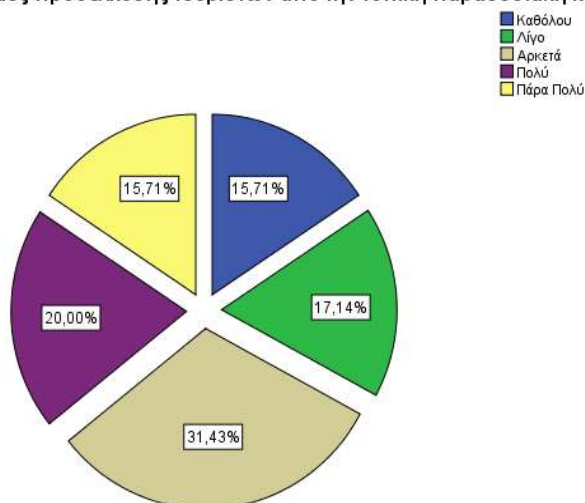

Στο μεγαλύτερο ποσοστό του το κοινό υποστηρίζει πως τα ήθη, τα έθιμα και οι παραδόσεις της Αρχαίας Ολυμπίας ελκύνουν «Αρκετά» τον τουρισμό (31,43%) ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό που θεωρούν ότι προσελκύουν «Λίγο». (28,57%).

Διάγραμμα 12: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από την τοπική παραδοσιακή κουζίνα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	11	15,7	15,7	15,7
Λίγο	12	17,1	17,1	32,9
Αρκετά	22	31,4	31,4	64,3
Πολύ	14	20,0	20,0	84,3
Πάρα Πολύ	11	15,7	15,7	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από την τοπική παραδοσιακή κουζίνα

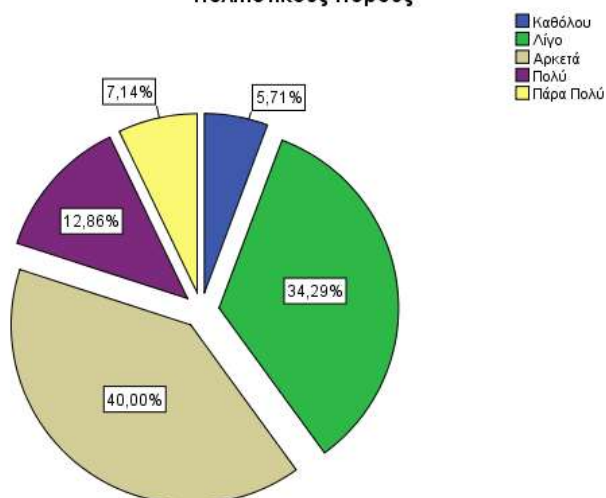

Η πλειονότητα των ερωτηθέντων με ποσοστό 31,43 % απάντησε πως η τοπική παραδοσιακή κουζίνα προσελκύει «Αρκετά» το κοινό. Επιπλέον, το 20 % πιστεύει πως προσελκύει «Πολύ». Στις υπόλοιπες απαντήσεις, όπως φαίνεται και στο παραπάνω διάγραμμα, οι απαντήσεις είναι σχετικά μοιρασμένες, με τα ποσοστά να κυμαίνονται από 15,71 έως 17,14 %.

Διάγραμμα 13: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από τους σύγχρονους τουριστικούς-πολιτιστικούς πόρους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	4	5,7	5,7	5,7
Λίγο	24	34,3	34,3	40,0
Αρκετά	28	40,0	40,0	80,0
Πολύ	9	12,9	12,9	92,9
Πάρα Πολύ	5	7,1	7,1	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από τους σύγχρονους τουριστικούς-πολιτιστικούς πόρους

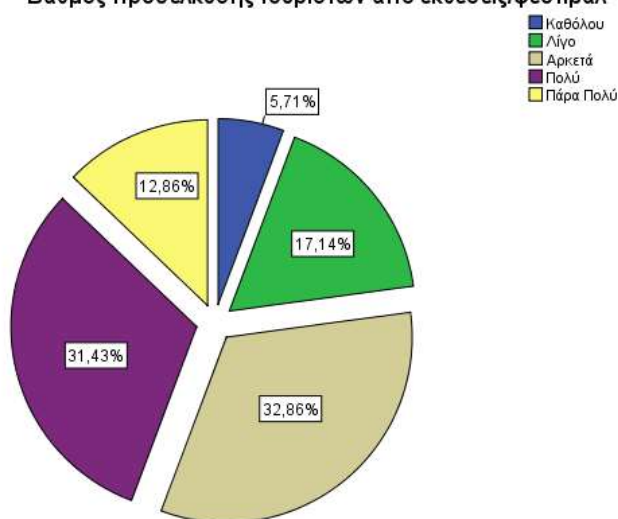

Στην ερώτηση για τους σύγχρονους τουριστικούς-πολιτιστικούς πόρους το 40 % του δείγματος απαντά πως προσελκύουν αρκετά, αλλά ένα καθόλου αμελητέο ποσοστό (34 %) θεωρεί ότι δεν αποτελούν σοβαρό πόλο έλξης για τον τουρισμό και δίνει την απάντηση «Λίγο». Σε πολύ μικρότερα ποσοστά κυμαίνονται οι υπόλοιπες επιλογές.

Διάγραμμα 14: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από εκθέσεις/φεστιβάλ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	4	5,7	5,7	5,7
Λίγο	12	17,1	17,1	22,9
Αρκετά	23	32,9	32,9	55,7
Πολύ	22	31,4	31,4	87,1
Πάρα Πολύ	9	12,9	12,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από εκθέσεις/φεστιβάλ

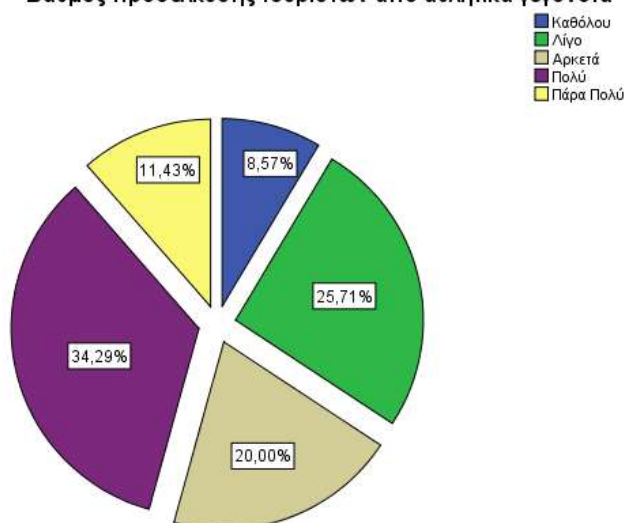

Κατόπιν, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερώτηση για το βαθμό προσέλκυσης τουρισμού από εκθέσεις/φεστιβάλ του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας, με τις περισσότερες απαντήσεις να μοιράζονται μεταξύ των επιλογών «Πολύ» (31,43 %) και «Αρκετά» (32,86 %). Ακολούθησαν οι απαντήσεις «Λίγο» με 17,14 %, «Πάρα Πολύ» με 12,86 % και «Καθόλου» με 5,71%.

Διάγραμμα 15: Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από αθλητικά γεγονότα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	6	8,6	8,6	8,6
Λίγο	18	25,7	25,7	34,3
Αρκετά	14	20,0	20,0	54,3
Πολύ	24	34,3	34,3	88,6
Πάρα Πολύ	8	11,4	11,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από αθλητικά γεγονότα

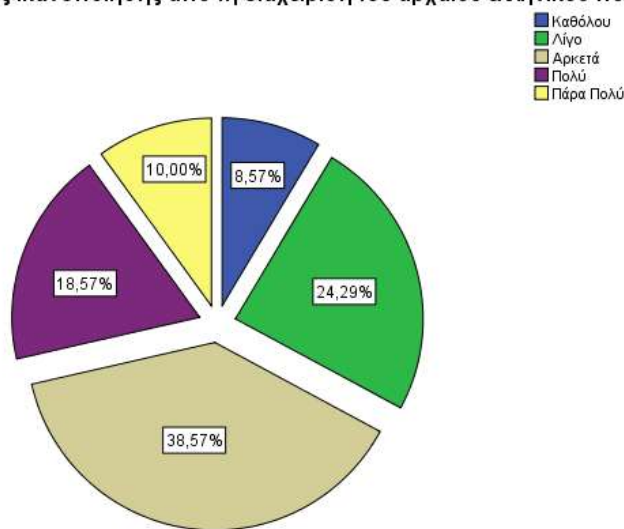
Στην ίδια ερώτηση για τα αθλητικά γεγονότα παραπάνω από το 1/3 των συμμετεχόντων στην έρευνα συμφωνεί πως προσελκύουν «Πολύ» τους τουρίστες (34,29%) ενώ το 25,71 % και το 20 % απαντούν «Λίγο» και « Αρκετά» αντίστοιχα. Σε σχετικά μικρά ποσοστά κινούνται οι υπόλοιπες επιλογές.

Ύστερα, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις για το πόσο ικανοποιημένοι είναι σε θέματα διαχείρισης πολιτισμού και τουρισμού από τους αρμόδιους τοπικούς φορείς. Ακολουθούν τα αποτελέσματα :

Διάγραμμα 16: Βαθμός ικανοποίησης από τη διαχείριση του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	6	8,6	8,6	8,6
Λίγο	17	24,3	24,3	32,9
Αρκετά	27	38,6	38,6	71,4
Πολύ	13	18,6	18,6	90,0
Πάρα Πολύ	7	10,0	10,0	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από τη διαχείριση του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού

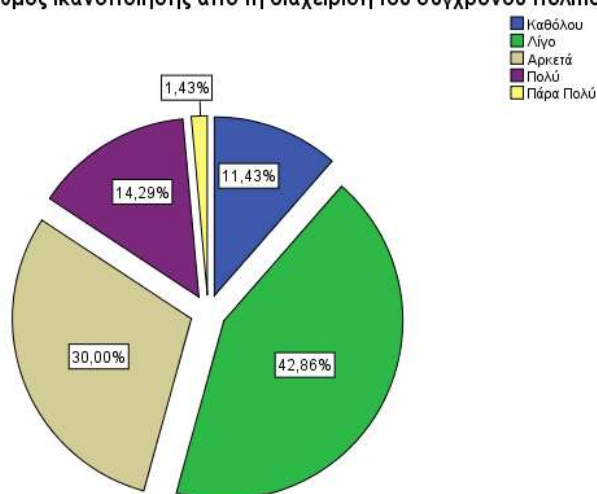

Στην ερώτηση για το βαθμό ικανοποίησης από τη διαχείριση του αρχαιοελληνικού πολιτισμού το 38,57 % δηλώνει «Αρκετά» ικανοποιημένο ενώ στη συνέχεια ακολουθεί η απάντηση «Λίγο» με 24,29 %. Μόνο το 18,57 % του κοινού δηλώνει «Πολύ» ικανοποιημένο στο συγκεκριμένο θέμα και ακόμη λιγότεροι «Πάρα Πολύ» (10%). Επίσης, ένα καθόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο (8,57%).

Διάγραμμα 17: Βαθμός ικανοποίησης από τη διαχείριση του σύγχρονου πολιτισμού

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	8	11,4	11,4	11,4
Λίγο	30	42,9	42,9	54,3
Αρκετά	21	30,0	30,0	84,3
Πολύ	10	14,3	14,3	98,6
Πάρα Πολύ	1	1,4	1,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από τη διαχείριση του σύγχρονου πολιτισμού

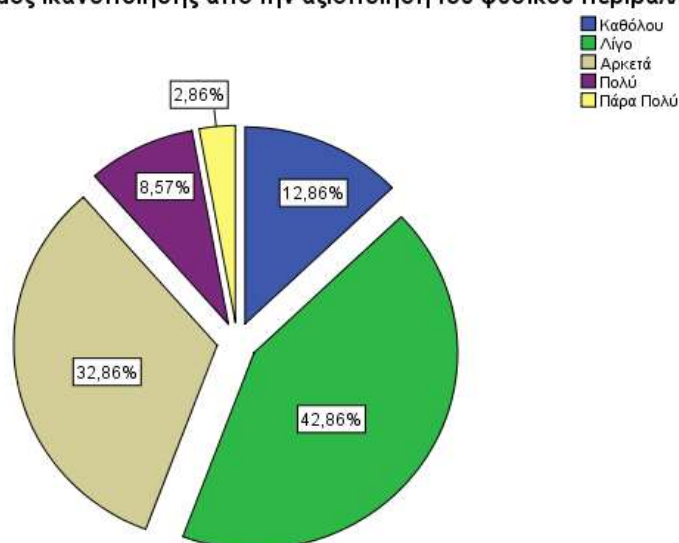

Σε επόμενη ερώτηση για την ικανοποίηση από τη διαχείριση του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού η σημαντική πλειοψηφία με 42,86 % δηλώνει «Λίγο» ικανοποιημένη που σε συνδυασμό με το 11,43 % που συγκέντρωσε η επιλογή «Καθόλου» δείχνει μια δυσαρέσκεια στην διαχείριση του εν λόγω θέματος. Η επόμενη κατά σειρά προτίμησης απάντηση είναι το «Αρκετά» με 30%. Εντύπωση προκαλούν οι επόμενες απαντήσεις. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι μόνο το 1,43 % δηλώνει «Πάρα Πολύ» ικανοποιημένο.

Διάγραμμα 19: Βαθμός ικανοποίησης από την αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	9	12,9	12,9	12,9
Λίγο	30	42,9	42,9	55,7
Αρκετά	23	32,9	32,9	88,6
Πολύ	6	8,6	8,6	97,1
Πάρα Πολύ	2	2,9	2,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από την αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος

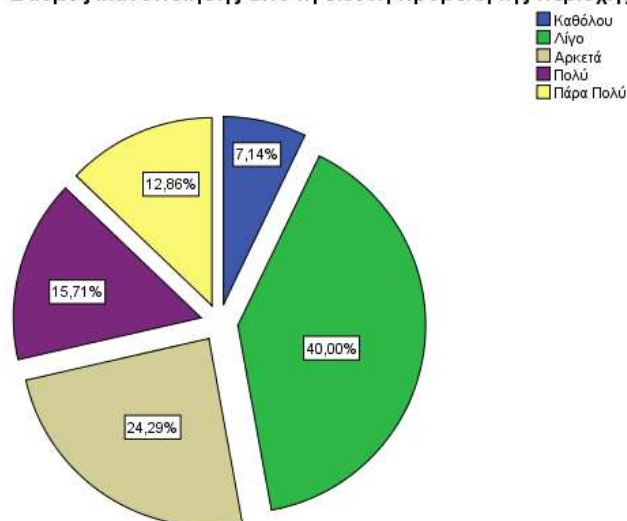

Λίγο ικανοποιημένο δηλώνει το 42,86 % των ερωτηθέντων και «Αρκετά» το 32,86 %. Εξαιρετικά μικρό είναι και σε αυτή την ερώτηση το ποσοστό όσων είναι «Πάρα Πολύ» ικανοποιημένοι (2,86 %). Σε μικρά ποσοστά κινούνται οι απαντήσεις «Καθόλου» και «Πολύ» με 12,86 % και 8,57 % κατ'αντιστοιχία.

Διάγραμμα 20: Βαθμός ικανοποίησης από τη διεθνή προβολή της περιοχής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	5	7,1	7,1	7,1
Λίγο	28	40,0	40,0	47,1
Αρκετά	17	24,3	24,3	71,4
Πολύ	11	15,7	15,7	87,1
Πάρα Πολύ	9	12,9	12,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από τη διεθνή προβολή της περιοχής

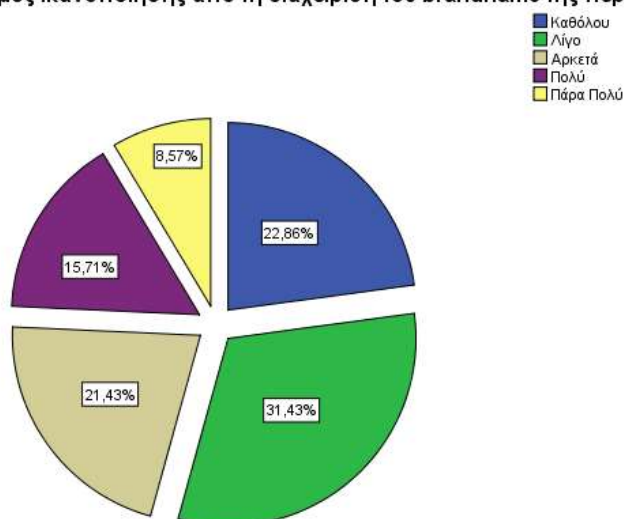

Όσον αφορά στην ικανοποίηση από τη διεθνή προβολή της περιοχής και σε αυτή την ερώτηση οι περισσότεροι συμμετέχοντες είναι «Λίγο» ικανοποιημένοι (40 %) και αμέσως μετά ακολουθεί η απάντηση «Αρκετά» με 24,29 %. Λίγοι σχετικά δηλώνουν «Πολύ» και «Πάρα Πολύ» ικανοποιημένοι. Τέλος, ένα 7,14 % δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο.

Διάγραμμα 21: Βαθμός ικανοποίησης από τη διαχείριση του brandname της περιοχής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	16	22,9	22,9	22,9
Λίγο	22	31,4	31,4	54,3
Αρκετά	15	21,4	21,4	75,7
Πολύ	11	15,7	15,7	91,4
Πάρα Πολύ	6	8,6	8,6	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από τη διαχείριση του brandname της περιοχής

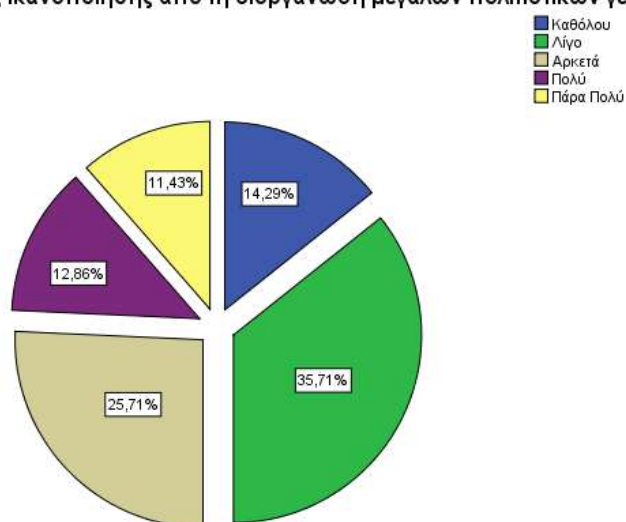

Σε αυτή την ερώτηση για τη διαχείριση του brandname της περιοχής οι απαντήσεις είναι αρκετά μοιρασμένες μεταξύ τριών επιλογών θα έλεγε κανείς. Το 31,43 % του δείγματος είναι «Λίγο» ικανοποιημένο και με μικρή διαφορά ακολουθούν οι επιλογές «Καθόλου» με 22,86 % και «Αρκετά» με 21,43 %. Ειδικότερα, το ποσοστό όσων δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι είναι ιδιαίτερα υψηλό, γεγονός που επίσης υποδηλώνει τη δυσαρέσκεια του κόσμου, σε συνδυασμό με το ότι τα ποσοστά όσων είναι «Πολύ» ή «Πάρα Πολύ» ικανοποιημένοι θεωρούνται χαμηλά (15,71 % και 8,57 %).

Διάγραμμα 22: Βαθμός ικανοποίησης από τη διοργάνωση μεγάλων πολιτιστικών γεγονότων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	10	14,3	14,3
	Λίγο	25	35,7	50,0
	Αρκετά	18	25,7	75,7
	Πολύ	9	12,9	88,6
	Πάρα Πολύ	8	11,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από τη διοργάνωση μεγάλων πολιτιστικών γεγονότων

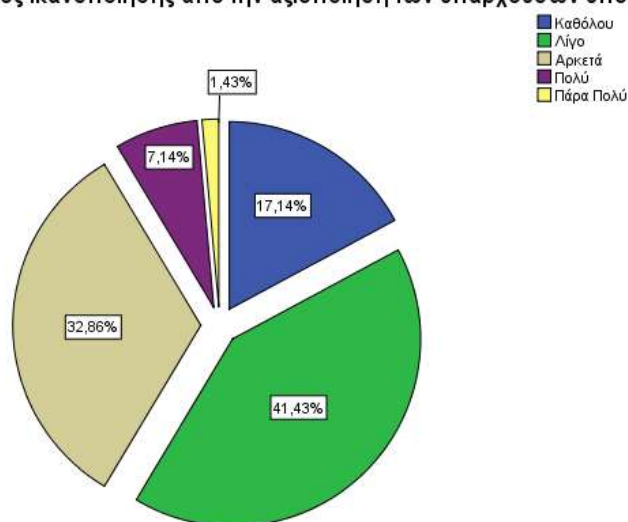

Στην ερώτηση για την ικανοποίηση από τη διοργάνωση μεγάλων πολιτιστικών γεγονότων το 35,71 % των συμμετεχόντων δήλωσε πως είναι «Λίγο» ικανοποιημένο και το 25,71 % «Αρκετά». Οι υπόλοιπες απαντήσεις μοιράζονται σχεδόν στις επιλογές «Καθόλου» με 14,29 %, «Πολύ» με 12,86% και «Πάρα Πολύ» με 11,43 %.

Διάγραμμα 23: Βαθμός ικανοποίησης από την αξιοποίηση των υπαρχουσών υποδομών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	12	17,1	17,1	17,1
Λίγο	29	41,4	41,4	58,6
Αρκετά	23	32,9	32,9	91,4
Πολύ	5	7,1	7,1	98,6
Πάρα Πολύ	1	1,4	1,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από την αξιοποίηση των υπαρχουσών υποδομών

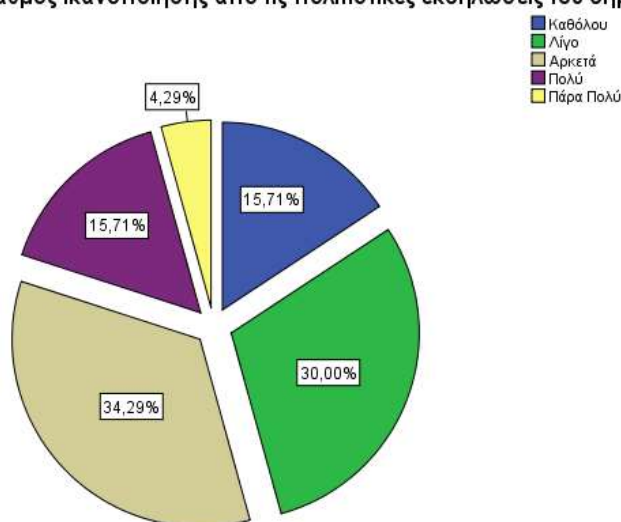

Στην ερώτηση για την ικανοποίηση από την αξιοποίηση των υποδομών του Δήμου διαφαίνεται μεγάλη δυσαρέσκεια καθώς το 41,43 % δηλώνει «Λίγο» ευχαριστημένο ενώ παράλληλα το 17,14 % «Καθόλου», ποσοστό μη ευκαταφρόνητο. Επίσης, το 32,86 % απάντησε «Αρκετά». «Πολύ» και «Πάρα Πολύ» απάντησε μόνο το 7,14 % και το 1,43 % αντίστοιχα, γεγονός το οποίο επίσης αναδεικνύει τη δυσαρέσκεια του κοινού σε αυτό το θέμα.

Διάγραμμα 24: Βαθμός ικανοποίησης από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του δήμου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	11	15,7	15,7	15,7
Λίγο	21	30,0	30,0	45,7
Αρκετά	24	34,3	34,3	80,0
Πολύ	11	15,7	15,7	95,7
Πάρα Πολύ	3	4,3	4,3	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του δήμου

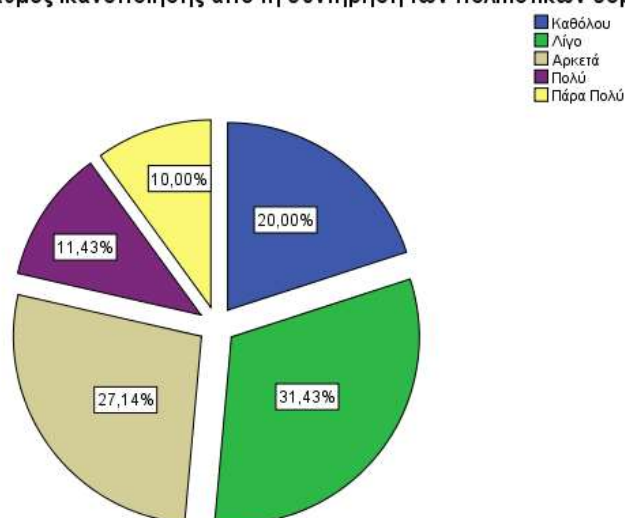

Ύστερα, ο κόσμος κλήθηκε να απαντήσει για την ικανοποίησή του από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του δήμου με το 34,29 % να απαντά «Αρκετά» και να ακολουθεί το «Λίγο» με 30 %. Έπειτα από 15,71 % κατέχουν οι απαντήσεις «Πολύ» και «Καθόλου». Μόνο 4,29 % συγκέντρωσε η επιλογή «Πάρα Πολύ».

Διάγραμμα 25: Βαθμός ικανοποίησης από τη συντήρηση των πολιτιστικών δομών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	14	20,0	20,0	20,0
Λίγο	22	31,4	31,4	51,4
Αρκετά	19	27,1	27,1	78,6
Πολύ	8	11,4	11,4	90,0
Πάρα Πολύ	7	10,0	10,0	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Βαθμός ικανοποίησης από τη συντήρηση των πολιτιστικών δομών

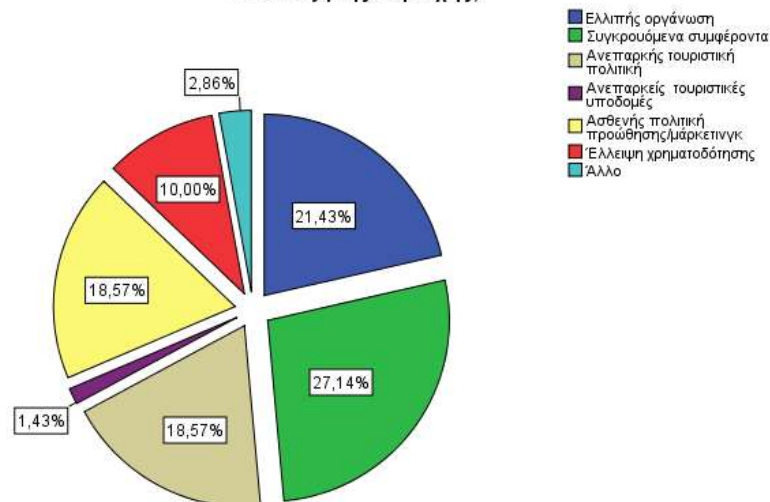
Στην ίδια ερώτηση για τη συντήρηση των πολιτιστικών δομών την πρώτη θέση καταλαμβάνει η επιλογή «Λίγο» με 31,43 % με την επιλογή «Αρκετά» να ακολουθεί λίγο πιο πίσω με 27,14 %. Και σε αυτή την ερώτηση αρκετά υψηλό θεωρείται και το ποσοστό που συγκέντρωσε το «Καθόλου» (20 %), ενώ πιο χαμηλά το 11,43 % μόνο απαντά «Πολύ» και το 10 % «Πάρα Πολύ».

Έπειτα, οι ερωτώμενοι έπρεπε να έκφέρουν τη γνώμη τους για το ποιο θεωρούν το μεγαλύτερο εμπόδιο για την ανάπτυξη της περιοχής. Οι επιλογές που δόθηκαν ήταν πολλές, έτσι ώστε να καλύπτουν όσο το δυνατόν περισσότερες απόψεις.

Διάγραμμα 26: Ποιο θεωρείτε ότι είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο για την περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της περιοχής;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ελλιπής οργάνωση	15	21,4	21,4	21,4
Συγκρουόμενα συμφέροντα	19	27,1	27,1	48,6
Ανεπαρκής τουριστική πολιτική	13	18,6	18,6	67,1
Ανεπαρκείς τουριστικές υποδομές	1	1,4	1,4	68,6
Ασθενής πολιτική προώθησης/μάρκετινγκ	13	18,6	18,6	87,1
Έλλειψη χρηματοδότησης	7	10,0	10,0	97,1
Άλλο	2	2,9	2,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Ποιο θεωρείτε ότι είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο για την περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της περιοχής;

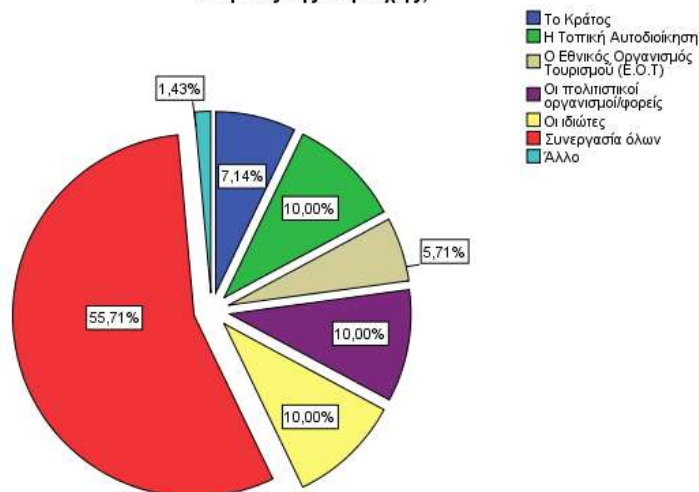
Παρατηρώντας κανείς το παραπάνω διάγραμμα με τις απαντήσεις μπορεί να υποστηρίξει πως καμία επιλογή δεν υπερίσχυσε σημαντικά των άλλων. Οι περισσότεροι θίγουν ως σοβαρότερο πρόβλημα τα «Συγκρουόμενα συμφέροντα (27,14 %) και την «Ελλιπή

οργάνωση με 21,43 %. Ύστερα, το κοινό επέλεξε την «Ανεπαρκή τουριστική πολιτική» και την «Ασθενή πολιτική προώθησης/μάρκετινγκ» με ποσοστό 18,57 % έκαστος. Στη συνέχεια, το 10 % επιλέγει την «Ελλειψη χρηματοδότησης» με 10 %, κατάσταση λογική δεδομένης της οικονομικής κατάστασης της χώρας. Πολύ μικρά ποσοστά συγκεντρώνουν οι επιλογές «Άλλο» (2,86 %) και «Ανεπαρκείς τουριστικές υποδομές» (1,43%).

Διάγραμμα 27: Ποιος θεωρείτε ότι θα χειριζόταν πιο αποδοτικά και ορθά τους πολιτιστικούς πόρους της περιοχής;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Το Κράτος	5	7,1	7,1	7,1
Η Τοπική Αυτοδιοίκηση	7	10,0	10,0	17,1
Ο Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ)	4	5,7	5,7	22,9
Οι πολιτιστικοί οργανισμοί/φορείς	7	10,0	10,0	32,9
Οι ιδιώτες	7	10,0	10,0	42,9
Συνεργασία όλων	40	57,1	57,1	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Ποιος θεωρείτε ότι θα χειριζόταν πιο αποδοτικά και ορθά τους πολιτιστικούς πόρους της περιοχής;

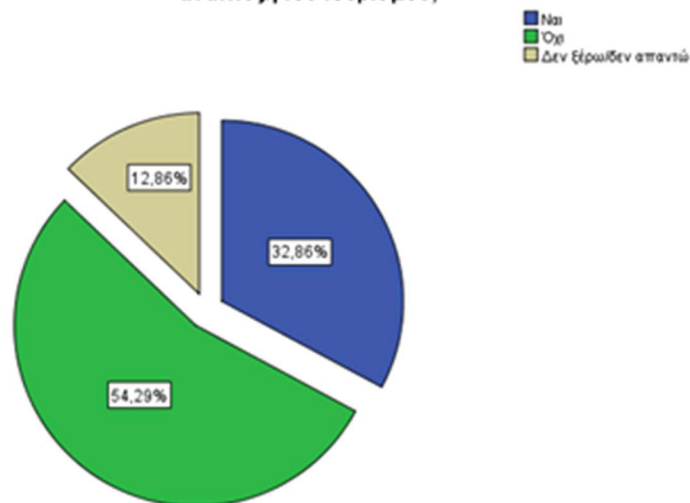
Σε ερώτηση για το ποιος φορέας θα χειριζόταν καλύτερα τους πολιτιστικούς πόρους της Αρχαίας Ολυμπίας η συντριπτική πλειοψηφία με 55,71 % συμφωνεί πως μια συνεργασία όλων των φορέων θα ήταν η πιο αποτελεσματική λύση, κάτι που όμως γενικά θεωρείται

δύσκολο λόγω των διαφορετικών δεδομένων και συμφερόντων κάθε φορέα. Στη συνέχεια, δε θα έλεγε κανείς πως δεν υπερισχύει σημαντικά κάποια άλλη επιλογή, καθώς ακολουθούν με 10% η καθεμία οι επιλογές «οι ιδιώτες», «οι πολιτιστικοί οργανισμοί/φορείς» και «η Τοπική Αυτοδιοίκηση». Σε μικρότερα ποσοστά το κοινό επιλέγει «το Κράτος» με 7,14 %, «τον Ε.Ο.Τ» με 5,71 % και ελάχιστοι την επιλογή «Άλλο» με 1,43 %.

Διάγραμμα 28: Ο Δήμος Αρχ. Ολυμπίας διαθέτει επαρκείς και κατάλληλες υποδομές για την ανάπτυξη του τουρισμού;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	23	32,9	32,9	32,9
Valid Όχι	38	54,3	54,3	87,1
Valid Δεν ξέρω/δεν απαντώ	9	12,9	12,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Ο Δήμος Αρχ. Ολυμπίας διαθέτει επαρκείς και κατάλληλες υποδομές για την ανάπτυξη του τουρισμού;

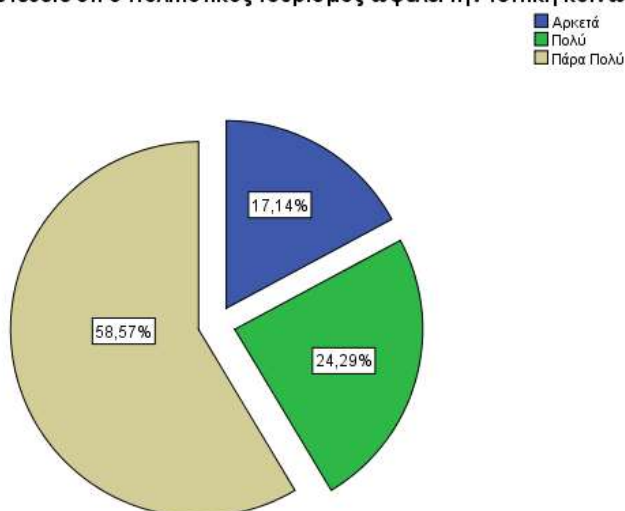

Πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες (54,29 %) πιστεύουν πως ο Δήμος δεν διαθέτει επαρκείς και κατάλληλες υποδομές για την ανάπτυξη του τουρισμού. Αντίθετα, το 32,86 % θεωρεί ότι διαθέτει. Ένα 12,86 % δεν γνωρίζει ή προτίμησε να μην απαντήσει στην ερώτηση.

Διάγραμμα 29: Πιστεύετε ότι ο πολιτιστικός τουρισμός ωφελεί την τοπική κοινωνία;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αρκετά	12	17,1	17,1	17,1
Valid Πολύ	17	24,3	24,3	41,4
Valid Πάρα Πολύ	41	58,6	58,6	100,0
Total	70	100,0	100,0	

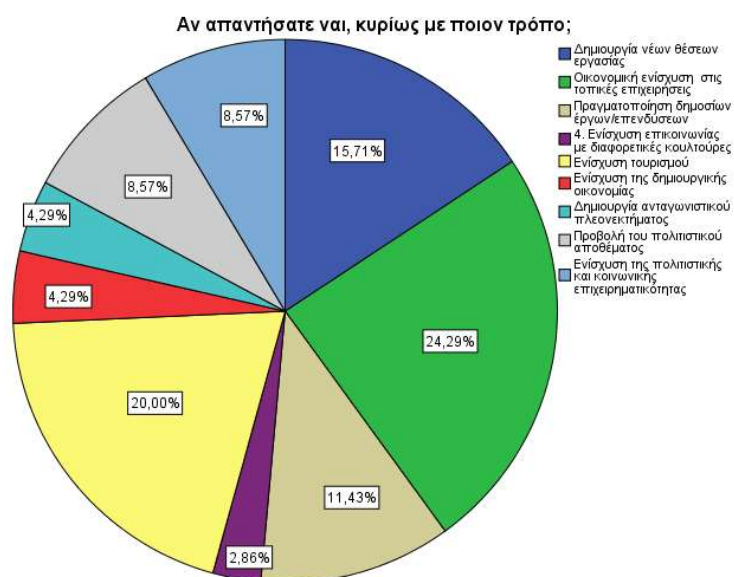
Πιστεύετε ότι ο πολιτιστικός τουρισμός ωφελεί την τοπική κοινωνία;

Κατά κοινή παραδοχή όλων των ερωτηθέντων ο τουρισμός ωφελεί την κοινωνία του Δήμου, αφού όλοι απάντησαν θετικά. Μάλιστα, το 58,57 % πιστεύει ότι ωφελεί «Πάρα Πολύ» την τοπική κοινωνία. Στη συνέχεια, το 24,29 % πιστεύει πως ωφελεί «Πολύ, ενώ το 17,14 % «Αρκετά».

Διάγραμμα 30: Αν απαντήσατε ναι, κυρίως με ποιον τρόπο;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας	11	15,7	15,7	15,7
Οικονομική ενίσχυση στις τοπικές επιχειρήσεις	17	24,3	24,3	40,0
Πραγματοποίηση δημοσίων έργων/επενδύσεων	8	11,4	11,4	51,4
Ενίσχυση επικοινωνίας με διαφορετικές κουλτούρες	2	2,9	2,9	54,3
Ενίσχυση τουρισμού	14	20,0	20,0	74,3
Valid Ενίσχυση της δημιουργικής οικονομίας	3	4,3	4,3	78,6
Δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος	3	4,3	4,3	82,9
Προβολή του πολιτιστικού αποθέματος	6	8,6	8,6	91,4
Ενίσχυση της πολιτιστικής και κοινωνικής επιχειρηματικότητας	6	8,6	8,6	100,0
Total	70	100,0	100,0	

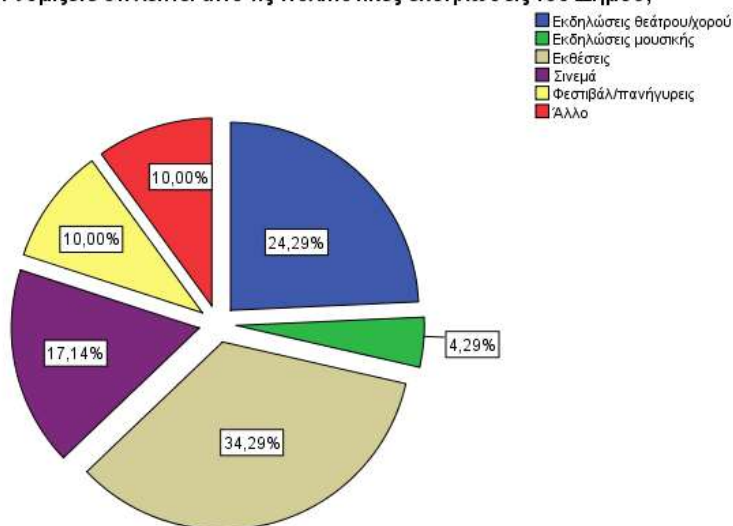

Όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο βοηθά στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας δόθηκε μια πληθώρα επιλογών στο κοινό. Από τις απαντήσεις που ξεχώρισαν ήταν απάντησεις «Οικονομική ενίσχυση στις τοπικές επιχειρήσεις» με 24,29 %, «Ενίσχυση του τουρισμού» με 20 % αλλά και «Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας». Άρα, είναι γενικά αποδεκτό από τους ντόπιους πως ο τουρισμός ενισχύει την τοπική οικονομία και τον τουρισμό. Ακολουθούν σε μικρότερα ποσοστά γνώμες όπως ότι ο τουρισμός υποβοηθά την πραγματοποίηση δημοσίων έργων, στην προβολή του πολιτιστικού αποθέματος, κ.α.

Διάγραμμα 31: Τι νομίζετε ότι λείπει από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Εκδηλώσεις θεάτρου/χορού	17	24,3	24,3	24,3
Εκδηλώσεις μουσικής	3	4,3	4,3	28,6
Εκθέσεις	24	34,3	34,3	62,9
Valid Σινεμά	12	17,1	17,1	80,0
Φεστιβάλ/πανηγυρεις	7	10,0	10,0	90,0
Άλλο	7	10,0	10,0	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Τι νομίζετε ότι λείπει από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου;

Έπειτα, όταν το κοινό κλήθηκε να απαντήσει σε ερώτηση για το τι λείπει από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου, έθιξε κυρίως την έλλειψη εκθέσεων με 34,29 % και

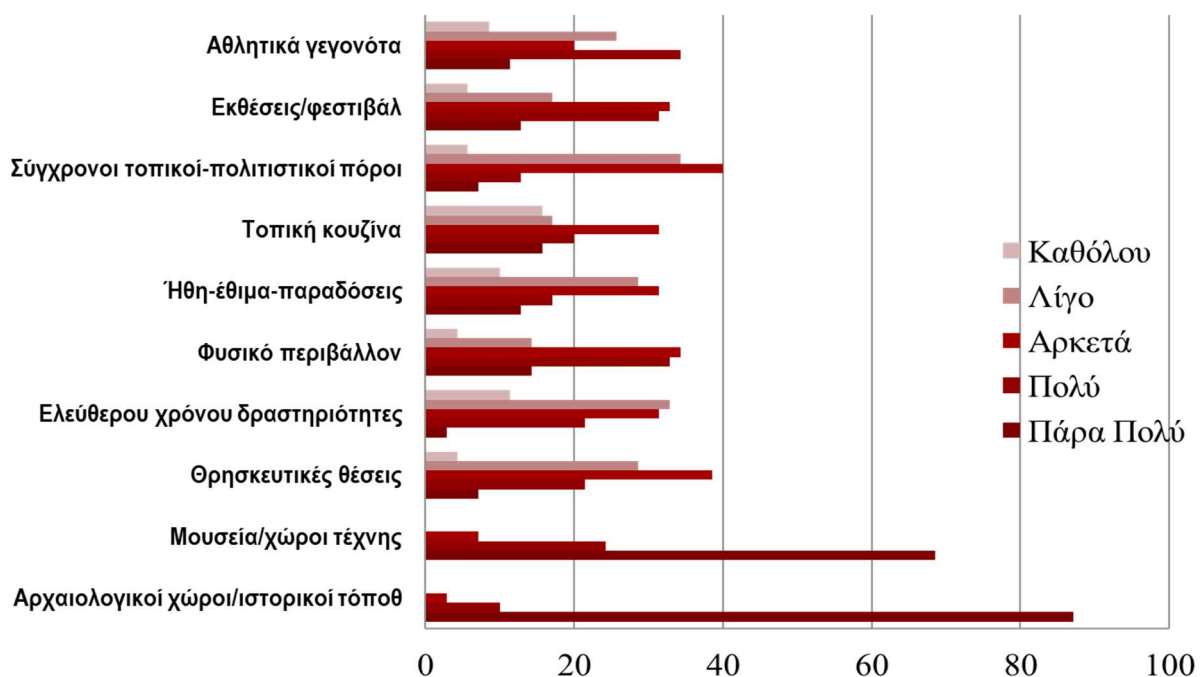
εκδηλώσεων θεάτρου και χωρού με 24,29 %. Το θέμα της έλλειψης σινεμά θεωρεί μείζονος σημασίας στο 17,14 %, ενώ για το 10% του κοινού σημαντική είναι η έλλειψη φεστιβάλ/πανηγύρων. Άλλη απάντηση έδωσε επίσης το 10 %.

Τελος, υπήρχε μια ελεύθερη προαιρετική ερώτηση η οποία καλούσε το κοινό να προτείνει τις ιδέες τους για την περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής. Πολλές από αυτές αφορούν :

- Δημιουργία νέων ή συντήρηση υποδομών (αυτοκινητόδρομος, χώρους σταθμεύσεως, αεροδρόμιο, σιδηροδρομικό δίκτυο, κ.α.)
- Επενδύσεις, χρηματοδότηση, χορηγίες
- Ανάδειξη και αξιοποίηση των φυσικών πόρων
- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Διοργάνωση ποικίλων πολιτιστικών εκδηλώσεων
- Αποτελεσματικότερη διεθνή τουριστική/ πολιτιστική προβολή και προώθηση, κυρίως μέσω της τεχνολογίας και του μάρκετινγκ
- Δημιουργία νέων ιδρυμάτων εκπαίδευσης
- Αρμονική συνεργασία πολλών φορέων

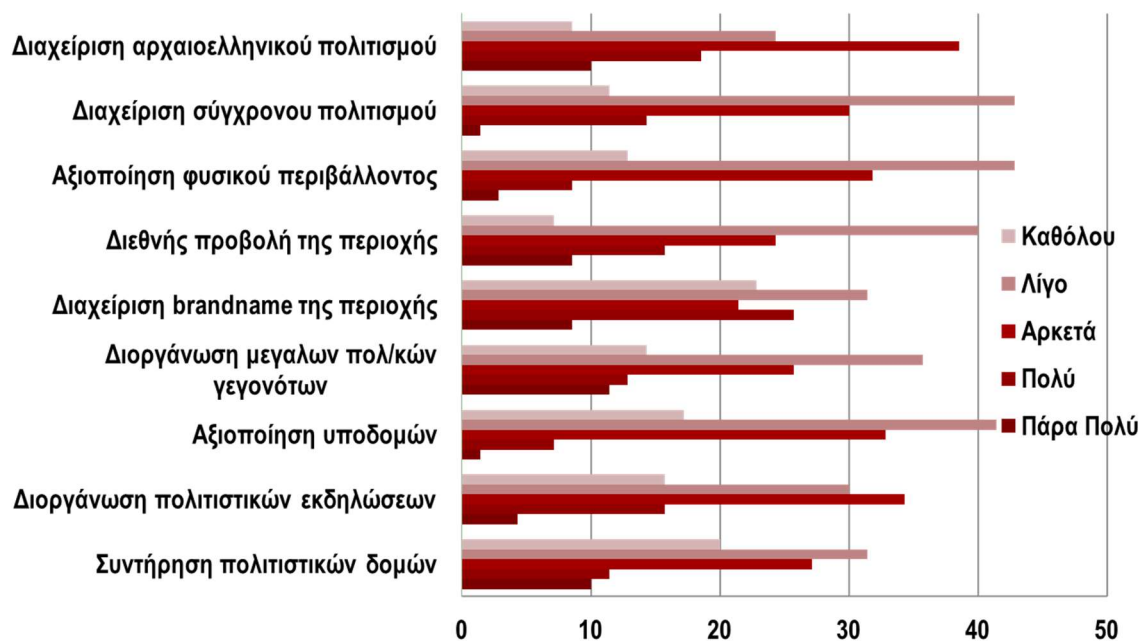
Συνοπτικά...

Βαθμός προσέλκυσης τουριστών από τους πολιτιστικούς πόρους

Όπως ήταν αναμενόμενο, τα «μουσεία/χώροι τέχνης» και οι «αρχαιολογικοί χώροι/ιστορικοί τόποι» θεωρείται από τους ερωτηθέντες ότι προσελκύουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των επισκεπτών (ποσοστά 68,57 % και 87,14 % στην επιλογή «Πάρα Πολύ» αντίστοιχα). Αξιοσημείωτο είναι πως καμία άλλη επιλογή δεν συγκεντρώνει τόσο μεγάλο ποσοστό σε αυτή την επιλογή. Ταυτόχρονα, καθόλου ευκαταφρόνητο δεν είναι το ποσοστό που συγκεντρώνει η κατηγορία «τοπική κουζίνα» στην επιλογή «Καθόλου», καθώς αγγίζει το 20 %! Στο ίδιο μοτίβο, πολύ υψηλά ποσοστά στην κατηγορία «Λίγο» συγκεντρώνουν και οι κατηγορίες «σύγχρονοι πολιτιστικοί πόροι», «ελεύθερου χρόνου δραστηριότητες», «νηθη-έθιμα-παραδόσεις» και «θρησκευτικές θέσεις». Τα αποτελέσματα αυτά συνολικά τονίζουν το χάσμα που υπάρχει μεταξύ του τεράστιου ενδιαφέροντος των επισκεπτών για τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία της Αρχαίας Ολυμπίας και του μείδαινου για άλλους πολιτιστικούς πόρους.

Ικανοποίηση πολιτών σε θέματα διαχείρισης

Σχετικά με την ικανοποίηση των πολιτών σε θέματα διαχείρισης από το Δήμο, καμία κατηγορία δεν συγκέντρωσε σημαντικά υψηλό ποσοστό στην επιλογή «Πάρα Πολύ». Σχετικά χαμηλά ποσοστά συναντά κανείς και στην επιλογή «Πολύ», με την «διαχείριση του brandname» της περιοχής και τη «διαχείριση του αρχαιοελληνικού πολιτισμού» να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα (15,71 % και 14,29 % αντίστοιχα). Πολλοί εκ των

ερωτηθέντων επέλεξαν να δώσουν τη μέσης ικανοποίηση απάντηση «Αρκετά» στις περισσότερες επιλογές. Μεγάλη εντύπωση προκαλούν τα υψηλότερα ποσοστά της επιλογής «Λίγο», με αυτά των επιλογών «διαχείριση του σύγχρονου πολιτισμού», αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος» και «αξιοποίησης των υποδομών» να αγγίζουν το 45%, ενώ αυτό της «διεθνούς προβολής της περιοχής» το 40%. Σχετικά με την επιλογή «Καθόλου», δεν μπορεί κανείς να υποτιμήσει το ποσοστό 22,86 % που συγκεντρώνει η κατηγορία «διαχείριση του brandname της περιοχής» και υποδεικνύει τη σχετική δυσαρέσκεια των ντόπιων σε αυτό το θέμα.

4.5.Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας

Συνεντεύξεις

Το είδος της συνέντευξης που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα είναι αυτό της αυστηρά τυποποιημένης-κατευθυνόμενης και συμμετέχοντες ήταν οι πρώην δήμαρχος και αντιδήμαρχος πολιτισμού Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας κος Ευθύμιος Κοτζιάς και κος Γιώργος Δεββές αντίστοιχα, αλλά και ο αρχαιολόγος κος Κωνσταντίνος Αντωνόπουλος. Ακολουθούν οι ερωτήσεις και οι συνεντεύξεις :

Συνέντευξη με τον κο Κοτζιά

-Ποιά είναι η σημασία και τα οφέλη του πολιτιστικού τουρισμού για μια περιοχή κατά τη γνώμη σας;

«Είναι πολλαπλά. Ειδικότερα, έχουμε αξιοποιήσει τα μνημεία για να έχουμε οφέλη οικονομικά, κοινωνικά και ανθρωπιστικά στο βαθμό που θα έπρεπε».

-Ποιά η τουριστική και πολιτιστική πολιτική που ακολουθείτε ως Δήμος κατά τη διάρκεια της θητείας σας;

«Ο Δήμος προσπαθεί πέρα από τα μνημεία να αναδείξει και τις φυσικές ομορφιές, για περισσότερα πλεονεκτήματα. Για παράδειγμα στο Περιβαλλοντολογικό Μουσείο της Φολλόης γίνεται παρουσίαση και ανάδειξη της χλωρίδας και πανίδας της περιοχής μέσω ψηφιακών μέσων».

-Τί είδους εκδηλώσεις και δρώμενα πολιτιστικού ενδιαφέροντος οργανώνετε ως Δήμος;

«Γίνονται σημαντικές εκδηλώσεις τα τελευταία χρόνια : παραδοσιακές γιορτές, ο μαραθώνιος Ήλιδας-Αρχαίας Ολυμπίας, ο Δόλιχος Δρόμος, ο Αέθλιος Δρόμος, οι Πανελλήνιοι Σχολικοί Αγώνες Δρόμου, κ.α ».

-Ποιά μέσα και τακτικές χρησιμοποιεί ο Δήμος για την τουριστική προβολή και προώθησή του;

«Χρησιμοποιούνται σύγχρονα τεχνολογικά μέσα όπως η προβολή μέσω ιστοσελίδων, προβολή μέσα από έντυπα μέσα και μέσω των ίδιων των τουριστών. Σίγουρα βέβαια υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης»

-Θεωρείτε πως ο εισερχόμενος τουρισμός του Δήμου έχει ανοδική, πτωτική ή σταθερή τάση και πως δικαιολογείτε την απάντησή σας;

«Υπάρχει αυξητική τάση, ειδικά τους εαρινούς και καλοκαιρινούς μήνες, παρά την κρίση. Το χειμώνα η κίνηση είναι όμως μειωμένη γιατί δεν υπάρχουν αρκετά θέλγητρα για χειμερινό τουρισμό άρα υπάρχει και ανάγκη για κατάλληλο τουρισμό και πόρους. Να αναφέρω ότι οι άνθρωποι που μας επισκέπτονται δεν είναι κατά βάση πλούσιοι, ενώ το μεγαλύτερο όφελος για εμάς προέρχεται από τους μεμονωμένους τουρίστες και τα γκρουπ και όχι από τους τουρίστες κρουαζιέρας διότι αυτοί συνήθως δεν προλαβαίνουν να καταναλώσουν».

-Έχετε επαρκή βοήθεια και καθοδήγηση από άλλους φορείς στον πολιτιστικό και τουριστικό τομέα και με ποιους τρόπους;

«Έχουμε βοήθεια κυρίως από τοπικούς φορείς και λιγότερο από άλλους. Υπάρχουν μικρά προβλήματα στη συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού γιατί δε συμμετέχει αρκετά στα του Δήμου αλλά περισσότερο στα πολιτιστικά.»

-Ποιό θεωρείτε το μεγαλύτερο εμπόδιο για την περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της περιοχής;

«Είναι μια σύνθετη κατάσταση. Ο Δήμος είναι μικρός σε πληθυσμό και κάπως έτσι νομίζω δεν υπάρχουν αρκετοί άνθρωποι με όραμα και έργο για να σηκώσουμε ψηλά το όνομα του Δήμου. Γενικά θεωρώ σημαντικότερο τον ανθρώπινο παράγοντα».

-Υπάρχει μέριμνα στο άμεσο μέλλον για περισσότερες θέσεις εργασίας στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής;

«Δεν γνωρίζω προσωπικά. Αρμόδιο είναι το Υπουργείο Πολιτισμού».

-Πώς εμπλέκεται η χρήση νέων τεχνολογιών στην λειτουργία των μουσείων του Δήμου;

«Θα έλεγα πως υπάρχει μια έλλειψη νέων τεχνολογιών στα μουσεία του Δήμου».

Συνέντευξη με τον κο Δεββέ

-Ποιά είναι η σημασία και τα οφέλη του πολιτιστικού τουρισμού για μια περιοχή κατά τη γνώμη σας;

«Η επίδραση του στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου είναι καθοριστική. Έχουμε περίπου 800.000 επισκέπτες το χρόνο και έτσι το κύριο εισόδημα μας προέρχεται από τον τουρισμό. Ο τόπος διαμορφώθηκε θα λέγαμε με βάση την οικονομική ανάπτυξη που υποκινήθηκε από τον πολιτιστικό τουρισμό».

-Ποιά η τουριστική και πολιτιστική πολιτική που ακολουθείτε ως Δήμος κατά τη διάρκεια της θητείας σας;

«Έχουμε συγκροτήσει την Επιτροπή Τουριστικής Προβολής που στόχος της είναι ο καθορισμός τρόπων προβολής του Δήμου στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με βάση και τις οικονομικές του δυνατότητες και σε συνεργασία με πανελλήνιους τουριστικούς θεσμούς όπως είναι ο ΕΟΤ. Επίσης, μέσω της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συμμετέχουμε σε εκθέσεις τουρισμού σε Ελλάδα και εξωτερικό. Συγχρόνως, επιτυγχάνεται και η συνεργασία με τα γραφεία ΕΟΤ σε όλο τον κόσμο για την ειδικότερη προβολή».

-Τί είδους εκδηλώσεις και δρώμενα πολιτιστικού ενδιαφέροντος οργανώνετε ως Δήμος;

«Η σημαντικότερη από αυτές που διοργανώνουμε είναι το Διεθνές Φεστιβάλ. Γενικότερα όμως 20 χρόνια περίπου τώρα, μέσα από εκδηλώσεις πανελλήνιας εμβέλειας αναδεικνύονται οι αξίες και οι συμβολισμοί της Ολυμπίας. Στα πλαίσια της τελετής αφής της Ολυμπιακής Φλόγας διοργανώνεται σειρά εκδηλώσεων προβολής και καθιέρωσης των Ολυμπιακών αξιών στο σύγχρονο κόσμο, με ιδιαίτερη έμφαση στην εκεχειρία. Τέλος, διοργανώνουμε και λαογραφικές εκδηλώσεις ανάδειξης του τοπικού πληθυσμού».

-Ποιά μέσα και τακτικές χρησιμοποιεί ο Δήμος για την τουριστική προβολή και προώθησή του;

«Κυρίως έντυπο υλικό που αποστέλλεται σε εκθέσεις και γραφεία τουρισμού ανά τον κόσμο. Πριν λίγες μέρες μάλιστα στείλαμε στην Ολλανδία. Επιπλέον, υπάρχει και η ιστοσελίδα του Δήμου».

-Θεωρείτε πως ο εισερχόμενος τουρισμός του Δήμου έχει ανοδική, πτωτική ή σταθερή τάση και πως δικαιολογείτε την απάντησή σας;

«Η τάση του τουρισμού μας βρίσκεται σε ευθεία αναλογία με την αύξηση ή τη μείωση του τουρισμού σε ολόκληρη τη χώρα, ανάλογα με την εποχή. Τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα έχουμε περίπου από τις 25 Μαρτίου μέχρι τις 28 Οκτωβρίου. Το χειμώνα έχουμε πολύ μικρή επισκεψιμότητα».

-Έχετε επαρκή βοήθεια και καθοδήγηση από άλλους φορείς στον πολιτιστικό και τουριστικό τομέα και με ποιους τρόπους;

«Μέσω της Επιτροπής Τουριστικής Προβολής έχουν συμμετοχή όλοι οι τουριστικοί φορείς του τόπου (εμπορικός σύλλογος, ξενοδοχεία, ξεναγοί). Η άποψη των αρμοδίων μεταφέρεται στο δημοτικό συμβούλιο και λαμβάνεται υπόψη. Επιπλέον, ο Δήμος συμμετέχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα από τα οποία μεταφέρεται τεχνογνωσία στο δημοτικό συμβούλιο. Με το Υπουργείο Πολιτισμού υπάρχει άμεση και άριστη συνεργασία λόγω της ύπαρξης των αρχαιολογικών χώρων. Ο ΕΟΤ συμβάλλει περισσότερο στην προώθηση του υλικού μέσω των κέντρων τουρισμού στις διάφορες χώρες. Ουσιαστική είναι και η συνεργασία του Δήμου με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας».

-Ποιό θεωρείτε το μεγαλύτερο εμπόδιο για την περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της περιοχής;

«Ένα πρώτο εμπόδιο είναι η οικονομική αδυναμία του Δήμου να υλοποιήσει αυτόνομες τουριστικές πολιτικές. Ένα άλλο εμπόδιο είναι η κατακερμάτιση της τουριστικής πολιτικής σε διάφορα επίπεδα. Κατά τη γνώμη μου θα ήταν αποτελεσματικότερη μια επιθετική τουριστική πολιτική εστιασμένη στην περιφέρεια. Ένα τρίτο εμπόδιο είναι το γεγονός ότι η Πελοπόννησος είναι χωρισμένη σε δύο περιφέρειες. Είναι αδιανόητο για τον τουρίστα να κατανοήσει πως η Ολυμπία δεν ανήκει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Είναι αδιανόητο μια περιοχή που είναι ενιαία στη συνείδηση του κόσμου να διαχωρίζεται».

-Υπάρχει μέριμνα στο άμεσο μέλλον για περισσότερες θέσεις εργασίας στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής;

«Πράγματι δυστυχώς υπάρχουν ελλείψεις προσωπικού στα μουσεία της περιοχής αλλά αυτό ανήκει στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Πολιτισμού. Αυτές οι ελλείψεις είναι αποτέλεσμα της έλλειψης οικονομικών πόρων, ειδικά στα πέτρινα χρόνια των μνημονίων οι προσλήψεις ήταν απαγορευτικές».

-Πώς εμπλέκεται η χρήση νέων τεχνολογιών στην λειτουργία των μουσείων του Δήμου;

«Στον αρχαιολογικό χώρο υπάρχει ψηφιακό μουσείο αναπαράστασης των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων που βέβαια λειτουργεί αρκετά χρόνια με υποτυπώδη τρόπο λόγω έλλειψης προσωπικού. Επίσης, από πέρυσι λειτουργεί το ηλεκτρονικό εισιτήριο στον αρχαιολογικό χώρο, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στις κεντρικές υπηρεσίες να ελέγχουν τα εκδοτήρια εισιτηρίων και έτσι υπέβαλε μια διαφάνεια. Ακόμη, έχει ενταχθεί στο ΕΣΠΑ Δυτικής Ελλάδας η αναβάθμιση του Μουσείου Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η ψηφιοποίηση των 11.000 εκθεμάτων του μουσείου, έτσι ώστε να λειτουργεί και σαν ηλεκτρονικό θησαυροφυλάκιο. Τέλος, στόχος του Δήμου είναι η δημιουργία στη Φολόη ενός ψηφιακού μουσείου μύθου, όπου με σύγχρονες τεχνικές και μεθόδους θα παρουσιάζονται οι αρχαιοελληνικοί μύθοι της περιοχής όπως ο Ερυμάνθιος Κάπρος, κ.α. Όλο αυτό το σχέδιο βρίσκεται σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής και αναμένεται σύντομα η πίστωση και έγκρισή του».

Συνέντευξη με τον κο Αντωνόπουλο

-Ποιά η σημασία και τα οφέλη ενός ισχυρού πολιτιστικού αποθέματος για μια περιοχή κατά τη γνώμη σας;

«Τα οφέλη είναι ανυπολόγιστα. Είναι ζωτικής σημασίας τα μεγέθη του πολιτιστικού αποθέματος. Η Αρχαία Ολυμπία χαρίζει αίγλη σε ολόκληρη τη χώρα και ο τουρισμός της δημιουργεί ευκαιρίες για ανάπτυξη. Αυτό επιτρέπει στον τόπο να κρατήσει τον κόσμο του και να προσφέρει απασχόληση.»

-Ποιά μέσα και τακτικές χρησιμοποιείτε για την προβολή και προώθηση των αρχαιολογικών μνημείων;

«Ακολουθούμε επικοινωνιακές δράσεις σε συνεργασία με τις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Παραδείγματα είναι η Διεθνής Μέρα Μνημείων αλλά και δικές μας εκδηλώσεις με αφορμή γεγονότα όπως η αφή της Ολυμπιακής Φλόγας, η Πανσέληνος, κτλ. Οργανώνουμε επίσης εκπαιδευτικές δράσεις και συμμετέχουμε σε ψηφιακές πλατφόρμες προβολής».

-Έχετε επαρκή βοήθεια και καθοδήγηση από άλλους φορείς: Αν ναι σε ποια θέματα κυρίως;

«Οι διάφορες συνεργασίες που έχουμε είναι γενικά ικανοποιητικές θα έλεγα. Συνεργαζόμαστε με διάφορα υπουργεία, Δήμους σε όλη την Ηλεία, με πανεπιστήμια...Καθώς η Ολυμπία είναι ένα ζωντανό κύτταρο υπάρχει μια διαρκής και ζωντανή επικοινωνία με άλλους φορείς χωρίς σημαντικές δυστοκίες. Αυτό που θα θέλαμε είναι μεγαλύτερη χρηματοδότηση και χορηγίες για να καλύψουμε τις ανάγκες μας αλλά συμβιβάζομαστε».

-Ποιό θεωρείτε πως είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο για τον πολιτιστικό τουρισμό της περιοχής;

«Τις υποδομές. Ο δρόμος Πάτρα-Πύργος-Μορέας δεν έχει ολοκληρωθεί και επίσης η Ολυμπία δεν έχει καλή σύνδεση. Σοβαρή είναι και η έλλειψη αεροδρομίου στην περιοχή. Ευτυχώς υπάρχει το λιμάνι του Κατακόλου. Άλλο πρόβλημα είναι η μη λειτουργία της σιδηροδρομικής γραμμής του ΟΣΕ Αθήνα-Πύργος ώστε οι επισκέπτες να έρχονται πιο γρήγορα και με ασφάλεια από την Αθήνα».

Υπάρχουν προβλήματα που αντιμετωπίζετε ως Εφορεία Αρχαιοτήτων στο έργο σας;

«Έχουμε έλλειψη προσωπικού σε πολλές ειδικότητες όπως αρχαιολόγους και εργατοτεχνικό προσωπικό. Επίσης, η θέση του πολιτικού μηχανικού ποτέ δεν καλύφθηκε μόνιμα. Το υπουργείο δίνει μεγαλύτερη βάση σε φυλακτικό προσωπικό αλλά και εκεί υπάρχουν προβλήματα. Σαν αποτέλεσμα, το έργο μας βγαίνει από λιγότερα άτομα ενώ πολλά άτομα αναλαμβάνουν καθήκοντα άσχετα με την ειδικότητά τους».

-Πώς θα χαρακτηρίζατε τη συνεργασία σας με τον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας;

«Σε γενικές γραμμές έχουμε ικανοποιητική σχέση με περιθώρια βελτίωσης. Υπάρχουν μικρά προβλήματα κατά καιρούς αλλά όχι κάτι το ιδιαίτερο».

-Ποιές ενέργειες θα μπορούσαν να βοηθήσουν την καλύτερη αξιοποίηση των αρχαιολογικών μνημείων κατά τη γνώμη σας;

«Πολλές σίγουρα! Και όλες στο πνεύμα του να υποδεχόμαστε αξιοπρεπώς το κοινό, να φεύγει ο κόσμος ικανοποιημένος. Απαιτούνται περισσότερα κονδύλια και χρηματοδότηση. Θα πρέπει επίσης να δίνονται στους τουρίστες περισσότερες επιλογές και για άλλα δευτερεύοντα μνημεία και μεγαλύτερη προβολή αυτών. Χρειάζονται επίσης σε πολλά μνημεία πράγματα όπως ψηφιακοί χάρτες, καθαρισμός των χώρων από περιττή βλάστηση, αναστηλώσεις και ανασκαφές.

Συνοπτικά

Είναι κοινά παραδεκτό και από τους τρεις συνεντευξιάζοντες πως το πολιτιστικό απόθεμα της Αρχαίας Ολυμπίας έχει διαμορφώσει ριζικά την κοινωνία, την οικονομία αλλά και την ταυτότητά της συνολικά. Αυτό φαίνεται και από το γεγονός ότι οργανώνεται πληθώρα πολιτιστικών εκδηλώσεων ολόκληρο το χρόνο. Πέραν αυτού και οι τρεις συμφωνούν στο ότι το χειμώνα η τουριστική κίνηση στην περιοχή είναι μειωμένη, κάτι που συνάδει και με την γενικότερη τουριστική κίνηση σε ολόκληρη την Ελλάδα τους χειμερινούς μήνες. Στα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο δήμος επισημαίνουν κυρίως την έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού σε καίριες θέσεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, τις ανεπαρκείς υποδομές, την έλλειψη χρηματοδότησης, τη διοικητική διαίρεση της περιοχής. Σχετικά με την χρήση νέων τεχνολογιών μπορεί να πει κανείς πως υπάρχει μια σειρά τεχνολογικών και ψηφιακών μέσων στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους και υπάρχει σχέδιο και για περισσότερες μελλοντικές ενέργειες. Το επίπεδο συνεργασίας του Δήμου με άλλους διοικητικούς και πολιτιστικούς φορείς φαίνεται να είναι σε γενικές γραμμές θετικό. Από όλες τις συνεντεύξεις φαίνεται πως και μεν γίνονται προσπάθειες για καλή διαχείριση του Δήμου με βάση και τις ιδιαιτερότητες, ωστόσο σίγουρα υπάρχουν κωλύματα που δυσχεραίνουν αυτό το έργο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο :ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1. Συμπεράσματα θεωρητικού μέρους

Μέσα από τη θεωρητική προσέγγιση θεμάτων όπως ο πολιτισμός, η ανάπτυξη και ο τουρισμός που αποπειράθηκε στην παρούσα έρευνα επετράπη και η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων. Αρχικά, ο πολιτισμός μέσα στα βάθη των αιώνων έλαβε πλήθος ερμηνειών, ανάλογα με τις συνθήκες της εκάστοτε εποχής. Για το λόγο αυτό η έννοια αυτή θεωρείται πολύπλευρη και αποκτά διαφορετικό νόημα ανάλογα με το που χρησιμοποιείται.

Σήμερα, τα στοιχεία πολιτισμού όπως οι πολιτιστικοί πόροι και η πολιτιστική κληρονομιά έχουν σίγουρα σημαντικό και κατά βάση θετικό αντίκτυπο σε μια περιοχή. Συγκεκριμένα, είναι δυνατόν να ωφελήσουν μια περιοχή σε επίπεδο κοινωνικό, οικονομικό και όχι μόνο. Οι ανώτερες αξίες και τα ιδεώδη που πρεσβεύουν πολλά μνημεία αποτελούν συχνά πηγή έμπνευσης, πνευματικής εξέλιξης και καλλιέργειας των ανθρώπων, κυρίως του εντόπιου πληθυσμού. Άλλωστε, πολλοί θεωρητικοί υπογραμμίζουν την ανάγκη εμπλοκής των κατοίκων μιας περιοχής με τον πολιτισμό ως απαραίτητο ζητούμενο.

Εξίσου επωφελής για έναν τόπο μπορεί να αποδειχθεί και στον οικονομικό τομέα η ύπαρξη πολιτιστικών πόρων. Ειδικότερα, η σημασία και η φήμη των πολιτιστικών του πόρων οδηγεί στην προσέλκυση ενδιαφέροντος επιχειρηματιών, επενδυτών και κεφαλαίων, με επακόλουθη την δημιουργία επιχειρήσεων, οι οποίες θα τους αξιοποιήσουν και θα συμβάλλουν στην τοπική οικονομική ανάπτυξη και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Τέτοιες επιχειρήσεις μπορεί να είναι τουριστικού ενδιαφέροντος (ξενοδοχειακά καταλύματα, τουριστικά πρακτορεία, καταστήματα εστίασης, κτλ.), διότι η τουριστική ανάπτυξη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον πολιτισμό. Το ενδιαφέρον των ανθρώπων για τη μόρφωση και την πνευματική αναζήτηση μέσω της μύησης σε πολιτιστικές εμπειρίες είναι ένα από τα πολύ βασικά τουριστικά θέλγητρα. Επιπρόσθετα, ο πολιτιστικός τουρισμός είναι μία από τις ειδικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού και γενικότερα υπάρχει παγκοσμίως μια ολόκληρη βιομηχανία γύρω από την τουριστική-και όχι μόνο- εκμετάλλευση του πολιτιστικού φαινομένου.

Όλο αυτό το ενδιαφέρον που συγκεντρώνεται γύρω από την πολιτιστική κληρονομιά είναι καταλυτικό και στην προστασία, διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών μνημείων. Δεδομένου ότι τα μνημεία αυτά θα μπορούσαν να περιγραφούν ως το τεχνικό και πνευματικό αποτύπωμα του ανθρώπινου είδους στον πλανήτη από τη στιγμή δημιουργίας του

είδους μέχρι σήμερα ο άνθρωπος έχει κατανοήσει την αξία τους. Ουσιαστικά, τα μνημεία ενσαρκώνουν την ιστορία, τις αντιλήψεις, τις ιδέες ενός πληθυσμού που έχουν καθορισθεί μέσα στο χρόνο και έχουν διαμορφώσει την ιδιαίτερη ταυτότητά του, με αναμφισβήτητη τη συναισθηματική τους αξία. Για τους λόγους αυτούς θεσπίζονται νόμοι προστασίας τους από τις εκάστοτε κρατικές δομές, ενώ υπάρχουν και φορείς που είναι υπεύθυνοι μεταξύ άλλων και για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς παγκοσμίως. Από γνωστός φορέας εξ αυτών ασφαλώς αποτελεί η UNESCO και το ICOMOS.

Εντούτοις, η ύπαρξη πολιτιστικών πόρων σε μια περιοχή ανθυπόστατη δεν είναι αρκετή για την ολιστική της ανάπτυξη. Για να υπάρχουν μακροπρόθεσμα θετικά αποτελέσματα κρίνεται απαραίτητο ένα ολοκληρωμένο σχέδιο αξιοποίησης, ανάδειξης, συντήρησης και προώθησης των πόρων αυτών. Κοινώς, χρειάζεται ένα σχέδιο πολιτιστικής πολιτικής, στο οποίο ιδανικά συμμετέχει αρμονικά πλήθος παραγόντων όπως οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, ο τοπικός πληθυσμός, το Κράτος μέσω των πολιτιστικών δομών, με κοινό στόχο την τα παραπάνω. Η σημασία της διαχείρισης τους από την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι καθοριστική.

5.2. Συμπεράσματα της έρευνας

Σπουδαία συμπεράσματα εξήχθησαν τόσο από την ποιοτική, όσο και από την ποιοτική έρευνα. Ένα πρώτο σημαντικό στοιχείο είναι πως παρότι η έρευνα μέσω των ερωτηματολογίων εκτυλίχθηκε στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας πολλοί εκ των συμμετεχόντων κατοικούν εκτός του Δήμου, γεγονός που αποδεικνύει πόσες θέσεις εργασίας προσφέρει ο τόπος σε ολόκληρο το Νομό Ηλείας. Μάλιστα, η θεωρία αυτή μπορεί να υποστηριχθεί και από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος είναι δημόσιοι υπάλληλοι (στις υπηρεσίες και τα μουσεία της περιοχής) ή ιδιωτικοί(στις τοπικές επιχειρήσεις τουρισμού και εστίασης). Εν ολίγοις, το brandname της Ολυμπίας έχει συνεισφέρει στην τοπική ανάπτυξη και στην προσφορά θέσεων εργασίας.

Ένα δεύτερο εξίσου σημαντικό συμπέρασμα είναι το γεγονός ότι ξεκάθαρα οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μουσεία του Δήμου είναι αυτά που προσελκύουν την συντριπτική πλειοψηφία των τουριστών, κάτι το οποίο κάνει εύκολα αντιληπτό το μέγεθος και τη σημασία του τόπου στο παγκόσμιο στερέωμα. Ωστόσο, η δεδομένη κατάσταση παρουσιάζει ασφαλώς και αρνητικές συνέπειες. Κατά τη γνώμη του δείγματος στην αντίπερα όχθη φυσικοί πόροι,

θρησκευτικές θέσεις, αθλητικά γεγονότα, κ.α., δεν προκαλούν στον ίδιο βαθμό το ενδιαφέρον των επισκεπτών με αποτέλεσμα να περιορίζεται η τουριστική ζήτηση της Ολυμπίας ως brandname τους χειμερινούς μήνες. Αυτή η κατάσταση υφίσταται διότι υπάρχει εστίαση του ενδιαφέροντος στην προώθηση των αρχαιολογικών χώρων από τους αρμόδιους φορείς. Γενικότερα, φαίνεται ότι υπάρχουν περιθώρια και για ανάπτυξη και άλλων εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή.

Πέραν αυτών, μέσω της έρευνας του ερωτηματολογίου διαφαίνεται μια σχετική δυσαρέσκεια των πολιτών προς τις τοπικές αρχές για θέματα διαχείρισης του πολιτισμού, του τουρισμού και προώθησης των αρχαιολογικών χώρων στην τουριστική αγορά. Ήτοι, υψηλά ποσοστά μειωμένης ικανοποίησης συγκέντρωσαν θέματα όπως η διαχείριση του σύγχρονου πολιτισμού της περιοχής, των φυσικών πόρων και της διοργάνωσης μεγάλων πολιτιστικών γεγονότων, κατάσταση που φανερώνει δυστοκίες στην ομαλή και αποτελεσματικότερη διαχείριση των ιδιαίτερων αναγκών ενός τόπου όπως είναι ο Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας. Επιπλέον, ανάλογη δυσαρέσκεια επικρατεί και σε θέματα προώθησης της Ολυμπίας, πράγμα. Αξίζει να αναφερθεί πως πολλοί κάτοικοι του τόπου εξέφρασαν την άποψη πως η διαφήμιση της δεν είναι επαρκής, είτε είναι αναχρονιστική. Ταυτόχρονα, υπάρχει και δυσαρέσκεια για τις τουριστικές και πολιτιστικές υποδομές, τόσο στο θέμα της συντήρησης των υπαρχουσών, όσο και στο θέμα της ανυπαρξίας άλλων όπως αυτή ενός αεροδρομίου. Σημειωτέον, σε σχετική ερώτηση το 54,29 % θεωρεί πως ο Δήμος δεν διαθέτει κατάλληλες υποδομές.

Βέβαια, σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνη για αυτή την κατάσταση όπως εξέφρασαν και οι τοπικές αρχές στις αντίστοιχες συνεντεύξεις είναι η οικονομική δυσπραγία που μαστίζει πολλούς δήμους της Ελλάδας, εν μέσω και της γενικότερης κακής οικονομικής κατάστασης της χώρας. Η έλλειψη οικονομικών πόρων αποτελεί ένα σοβαρό πλήγμα για τον Δήμο, που αντιμετωπίζει λόγω αυτού προβλήματα όπως έλλειψη προσωπικού σε καίριες θέσεις στα μουσεία και τις πολιτιστικές υπηρεσίες του, ανεπάρκεια δικτύου συγκοινωνιών, αδυναμία επαρκούς διαφήμισης, ελλείψεις σε εξοπλισμό και ψηφιακά εργαλεία που θα μπορούσαν να αναβαθμίσουν τα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος, κ.α. Τετοια προβλήματα αναντίρρητα έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην γενικότερη ανάπτυξη αλλά κυρίως στην εξέλιξη του τόπου σύμφωνα με τις σύγχρονες τάσεις.

Άλλα σοβαρά προβλήματα κατά τους ερωτηθέντες αφορούν προσωπικά συμφέροντα και ανεπαρκής προωθητική πολιτική. Τέτοια στοιχεία θα μπορούσαν σίγουρα να αποφευχθούν αν ο κάθε εμπλεκόμενος στα πολιτιστικά έπραττε και λάμβανε αποφάσεις με

γνώμονα το κοινό όφελος της κοινωνίας και όχι το προσωπικό. Άλλωστε, υπάρχει συμφωνία στο ότι μια συνεργασία όλων των φορέων θα ήταν η ιδανική λύση για την ορθή διαχείριση των πολιτιστικών του τόπου, με καμία άλλη επιλογή να υπερισχύει σημαντικά!

Τέλος, ο ρόλος του Δήμου στην διαχείριση των πολιτιστικών πόρων με στόχο την ανάπτυξη είναι εμφανής και μέσω των αποτελεσμάτων της έρευνας. Ο Δήμος φροντίζει να συντηρεί, να προστατεύει, να προωθεί την πολιτιστική του κληρονομιά μέσω της τουριστικής πολιτικής εκείνης που ταιριάζει καλύτερα στο χαρακτήρα της περιοχής και οδηγεί στη βιώσιμη μακροπρόθεσμη ανάπτυξή της. Όλο αυτό το έργο θα πρέπει να επιτυγχάνεται μέσω της ομαλής συνεργασίας με άλλους φορείς και με συνεχείς και σταθερές προσπάθειες ενάντια σε προβλήματα όπως αυτά της οικονομικής φύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από τη θεωρητική προσέγγιση του αντίκτυπου του πολιτισμού στην τοπική ανάπτυξη διαπιστώθηκε πως παρά την τεράστια συνεισφορά του πολιτιστικού υπόβαθρου της Ολυμπίας στην τοπική ανάπτυξη υπάρχουν σοβαρά περιθώρια βελτίωσης και ότι αυτό από μόνο του δεν είναι αρκετό. Ακολουθούν κάποιες προτάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να αποβούν θετικές για τον τόπο.

- Οικονομική ενίσχυση μέσω προσέλκυσης χορηγιών από την οργάνωση διεθνών εκστρατειών χρηματοδότησης αλλά και ευρωπαϊκών κονδυλίων.
- Βελτίωση του δίκτυου συγκοινωνιών με την ολοκλήρωση της Ολύμπιας Οδού, την ανακατασκευή του αεροδρομίου Επιταλίου ώστε να εξυπηρετεί διεθνείς πτήσεις και την επαναλειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου Αθήνα-Πύργος.
- Ανακαίνιση ιστορικών κτιρίων και λειτουργική αξιοποίησή τους με σκοπό την προστασία, την ανάδειξή τους αλλά και κάλυψης σημαντικών αναγκών στέγασης υπηρεσιών του Δήμου.
- Εκσυγχρονισμός του πολεοδομικού δικτύου που θα δώσει στην Ολυμπία τον «αέρα» ενός σύγχρονου οικισμού ελκυστικό στον επισκέπτη.
- Εκσυγχρονισμός του δικτύου ύδρευσης και ηλεκτροδότησης για την εξάλειψη σχετικών προβλημάτων.

- Έργα κατά της πλημμύρας- περιορισμός της κοίτης του Αλφειού.
- Δημιουργία συνεδριακού κέντρου το οποίο θα φέρει την Ολυμπία στο επίκεντρο του συνεδριακού τουρισμού στην Ελλάδα.
- Σχεδιασμός και κατεύθυνση τουριστικής πολιτικής του Δήμου στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως ο φυσιολατρικός, ο αθλητικός και ο αγροτουρισμός.
- Εστίαση των τοπικών φορέων στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.
- Δημιουργία ΤΕΦΑΑ στο Δήμο το οποίο θα ενισχύσει την τοπική οικονομία και κοινωνία μέσω της εισροής φοιτητών και θα ωθήσει στη άμεση σύνδεση της αθλητικής αίγλης της Ολυμπίας με ένα τέτοιο ίδρυμα.
- Κατασκευή ενός μεγάλου πολυτελούς ξενοδοχειακού συγκροτήματος που θα προσελκύει το ενδιαφέρον και θα καλύπτει τις ανάγκες τουριστών ανώτερων εισοδηματικών τάξεων.
- Εφαρμογή περισσότερων νέων τεχνολογιών στα μουσεία και τον αρχαιολογικό χώρο με σύγχρονα συστήματα πυρασφάλειας, ψηφιακή τεκμηρίωση των εκθεμάτων, διαδραστικές αίθουσες, ψηφιακούς χάρτες, κ.α. που θα τα αναβαθμίσουν και θα προσφέρουν τη μέγιστη εμπειρία στον επισκέπτη.
- Πρόσληψη προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επισκεπτών.
- Αξιοποίηση του δρυοδάσους της Φολόης μέσω της δημιουργίας ενός μεγάλου περιβαλλοντολογικού πάρκου που θα μπορούσε να αποτελέσει μεγάλο φυσιολατρικό πόλο έλξης.
- Ανάδειξη λιγότερο γνωστών αρχαιολογικών χώρων.
- Πρωτοβουλίες για οργάνωση περισσότερων πολιτιστικών δομών και εκδηλώσεων, τόσο για τους ντόπιους κατοίκους, όσο και για τους τουρίστες (σινεμά, γκαλερί, θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις), με θεματολογία από διάφορες πτυχές του πολιτισμού και όχι μόνο αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.
- Προώθηση του σύγχρονου πολιτισμού της Ολυμπίας και σύνδεσής του με τον αρχαίο.
- Ενίσχυση της τουριστικής προώθησης της Ολυμπίας ως διεθνούς brandname μέσω σύγχρονων εργαλείων διαφήμισης, μάρκετινγκ, διαδικτύου και επικοινωνιακών ενεργειών.

- Συνεργασία του Δήμου με τους πολιτιστικούς φορείς σε περισσότερα επίπεδα αλλά και ενεργή συμμετοχή και συνεργασία των πολιτών για την ανάπτυξη του Δήμου.
- Παροχή από το Κράτος κινήτρων για επιχειρηματικές δραστηριότητες (π.χ. ευνοϊκή φορολογία).

Σίγουρα, το να εφαρμοστούν όλες οι παραπάνω προτάσεις φαντάζει ουτοπικό, κυρίως για λόγους οικονομικής και γραφειοκρατικής φύσεως, ωστόσο ο Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας αποτελεί σημείο ενδιαφέροντος για πλήθος ανθρώπων ανά την υφήλιο. Για το λόγο αυτό, τις αξίες και τα ιδανικά που πρεσβεύει ο τόπος κάθε εμπλεκόμενος με αυτόν είναι υποχρεωμένος να προσπαθεί προς την κατεύθυνση της διατήρησης και της εξέλιξης αυτού του ζωντανού μνημείου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αίσωπος, Γ., Αυγερινού-Κολώνια, Σ., Ιωάννου, Β., Καρύδης, Δ.-Ν., Κλαμπατσέα, Ε., Λεοντίδου, Α...Χαστάογλου, Β.(2006). *Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη*. Α. Γοσποδίνη, Η. Μπεριάτος (επιμ.). Αθήνα: Κριτική.
- Βαϊοπούλου, Μ. (2013). *Η συμβολή του πολιτιστικού τουρισμού και του διαδραστικού πολιτισμού στην οικονομική και ποιοτική ανάπτυξη υποβαθμισμένων τουριστικά περιοχών. Το παράδειγμα της Δυτικής Θεσσαλίας*.
- Γκέφου-Μαδιανού, Δ. (1999). *Πολιτισμός και εθνογραφία. Από τον εθνογραφικό ρεαλισμό στην πολιτισμική κριτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Δάβος, Β. (1995). *Ιστορική έρευνα 32 χωριών της Ηλείας*. Αθήνα.
- Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηλείας Ολυμπίας. (n.d.). *Μελέτη διατήρησης ελαιώνων υψηλής σημασίας (Κολλυρέικη)*. Ανακτήθηκε από <https://zapdoc.site/enwsh-agrotikwn-synetairismwn-hleias-olympias.html> (2019, 5 Απριλίου)

- Ηγουμενάκης, Ν., Κραβαρίτης, Κ. & Λύτρας, Π. (1999). *Εισαγωγή στον Τουρισμό*. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Κοκκώσης, Χ., Τσάρτας, Π. (1999). *Ανάπτυξη και Περιβάλλον στον Τουρισμό*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων.
- Κοκκώσης, Χ., Τσάρτας, Π. (2001) *Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Κόνσολα, Ν. (1995). *Η διεθνής προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Κόνσολα, Ν. (2006). *Πολιτιστική ανάπτυξη και πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Κυριαζή, Ν., (2002). *Η Κοινωνιολογική Έρευνα: κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*. δ' έκδ. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Λαγός, Δ. (2005). *Τουριστική Οικονομική*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Λιδωρίκη, Ζ. (2016). Λιδωρίκη: Το ελληνικό πολιτιστικό προϊόν χρειάζεται μανάτζερς και επενδυτές. *Euro2day*. 29 Απριλίου.
- Λογοθέτης, Μ. (1982). *Τουριστική πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Λυριντζής, Γ., Μπαλούτσος, Γ., Καρέτσος, Γ., Μπουρλέτσικας, Α., Μάντακας, Γ., Καούκης, Κ. (2011). *Τα έργα αποκατάστασης του αρχαιολογικού και ευρύτερου τοπίου της Ολυμπίας*. Αθήνα: ΕΘΙΑΓΕ.
- Μαλάσκας, Θ., Παπαθεοδώρου, Α., Τσάμπρα, Μ. (2006). *Η Πολιτιστική Κληρονομιά ως παράγων ανάπτυξης της Ελληνικής Οικονομίας*. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών.
- Μάντογλου, Α. (2015). *Μεθοδολογία έρευνας και στατιστική. Μέσα ελέγχου θεωρητικών υποθέσεων στην ψυχολογία*. Ανακτήθηκε από <http://www.kordoutis.gr/panteion/images/pdf/Lab-2015-2016/methodmantoglou.pdf> (2019, 11 Σεπτεμβρίου)
- Μαύρη, Μ., Γάκη, Ε. (2014). *Μέθοδοι Ποσοτικής Έρευνας στις Οικονομικές και Διοικητικές Επιστήμες*. Ανακτήθηκε από <http://www.ba.aegean.gr/docs/internalevaluation2013-14.pdf> (2019, 23 Αυγούστου)
- Μοσχονά, Μ.-Ε. (2013) Όταν η οικονομία συνάντησε τον πολιτισμό... *Art.mag*. 12 Μαρτίου.

- Μπιανκίνι, Φ., Πάρκινσον, Τ., (1994) *Πολιτιστική πολιτική και αναζωογόνηση των πόλεων : η εμπειρία της Δυτικής Ευρώπης*. Αθήνα : Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης.
- Μπιτσάνη, Ε. (2005). *Πολιτιστικές δραστηριότητες και περιφερειακή ανάπτυξη στην κοινωνία των πληροφοριών και της γνώσης*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Μπιτσάνη, Ε.(2004). *Πολιτισμική διαχείριση και περιφερειακή ανάπτυξη. Σχεδιασμός πολιτιστικής πολιτικής και πολιτιστικού προϊόντος*. Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος.
- Παπαθανασίου-Zuhrt,D., Σκούλτσος, Σ., (2014).*Τα σύγχρονα πολιτιστικά προϊόντα, χρήσεις της κληρονομιάς και της παράδοσης και παραγωγή της τοπικότητας ως μέσο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών τουριστικών προορισμών*, Πρόγραμμα επικαιροποίησης γνώσεων αποφοίτων ΑΕΙ στην «οργάνωση, διοίκηση τουριστικών επιχειρήσεων και στην προώθηση τουριστικών προορισμών».
- Πασχαλίδης, Γ., Χαμπούρη-Ιωαννίδου, Α. (2002). *Οι διαστάσεις των πολιτιστικών φαινομένων, Εισαγωγή στον πολιτισμό*. Πάτρα: ΕΑΠ
- Πατεράκη, Κ. (2012). *Η Ολυμπία κατά την αρχαιότητα και κατά τον 18ο-19ο αιώνα, μέσα από ταξιδιωτικές αναφορές των ευρωπαίων περιηγητών*.
- Ρούπας, Β. (1993).*Αρχές Τουρισμού*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.
- Σωτηρόπουλος, Σ. (2015, 27 Ιουλίου). Αφιέρωμα στην εκκλησιαστική ιστορία και τα τιμημένα ράσα της Δίβρης Ηλείας - Α΄ μέρος. Ανακτήθηκε από: <http://sotirissotiropoulos.blogspot.com/2015/07/blog-post.html> (2019, 27 Μαρτίου)
- Τσακηρίδη, Ο. (2011). *Διαχείριση Πολιτιστικών Πόρων: Αποσαφήνιση βασικών εννοιών, στάδια σχεδιασμού, καλές πρακτικές*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. (Ε.Κ.Κ.Ε.) Ανακτήθηκε από <http://www.kavalagreece.gr/wp-content/uploads/2011/08/-ce-b4-ce-b9-ce-b1-cf-87-ce-b5-ce-af-cf-81-ce-b9-cf-83-ce-b7--cf-80-ce-bf-ce-bb-ce-b9-cf-84-ce-b9-cf-83-cf-84-ce-b9-ce-ba-cf-8e-ce-bd--cf-80-cf-8c-cf-81-cf-89-ce-bd-tsakiridi.pdf> (2019, 29 Μαρτίου).
- Φίλιας, Β. (2001). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών*. Αθήνα: Εκδ. Gutenberg.

Φωτίου, Ε. (2019, Μάϊος 24). *Στους καταρράκτες της Νεμούτας. Πρώτο Θέμα*. Ανακτήθηκε από <https://www.protothema.gr/city-stories/article/893442/stous-katarraktes-tis-nemoutas/> (2019, 28 Μαρτίου).

Braudel F.(2002).*Η Γραμματική των Πολιτισμών*.Αθήνα: Έκδοση Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας.

SmithP. (2006). *Πολιτισμική Θεωρία-Μια Εισαγωγή*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Ξενόγλωσση

Dallen, J.T. (2011). *Cultural Heritage and Tourism: An introduction*, Channel View Publications.

Holloway, J.C., Robinson, C. (1995). *Marketing for Tourism*. Longman.

Moran,D. (2018)HowDoMountainsAffectPrecipitation?DTN.11 Απριλίου.Ανάκτηση από <https://www.dtn.com/how-do-mountains-affect-precipitation/> (2019, 20 Μαρτίου)

Richards, G. (2018).*CulturalTourists: Profiles, MotivationsandActivities*.Εισήγησηστο 3^οΣεμινάριοΠολιτιστικήςΚληρονομιάς, ΤουρισμόςκαιΠολιτιστικήΚληρονομιά: Συμβολές, Βαρκελώνη.

Richards, G. (2009) The Impact of Culture in Tourism. OECD

Schooley, S. (2019)SWOT Analysis: What It Is and When to Use It. Businessnewsdaily.com. 3 Ιουνίου.Ανακτήθηκε από <https://www.businessnewsdaily.com/4245-swot-analysis.html> (2019, 20 Απριλίου)

Ιστοσελίδες

ΑΤΕΠΕ-Ανακτήθηκε από http://www.atepe.gr/files/docs/eco_olympia.pdf. (2019, 20 Απριλίου)

Lexigram-Ανακτήθηκεαπό <https://www.lexigram.gr> (2019, 2 Μαρτίου)

Babiniotis.gr-Ανακτήθηκε από <https://www.babiniotis.gr/>(2019, 4 Μαρτίου)

Η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα-Ανακτήθηκε από <http://www.greek-language.gr>(2019, 4 Μαρτίου)

NationalResearches Conservation Service-
Ανακτήθηκεαπό<https://www.nrcs.usda.gov/wps/portal/nrcs/main/national/technical/ecoscienc e/cultural/>(2019, 12 Μαρτίου)

Ελληνική Ένωση Δικαίου Αρχαιοτήτων-Ανακτήθηκε από <http://www.law-archaeology.gr/index.php/el/akinita-mnimeia> (2019, 28 Μαρτίου)

ΕΛΣΤΑΤ-Ανακτήθηκε από <https://www.statistics.gr/> (2019, 18 Μαρτίου)

ΚΕΔΑΟ-Ανακτήθηκε από <http://kedao.gr/about> (2019,4 Απριλίου)

Υπουργείο Τουρισμού, Δικτυακός τόπος διαβουλευσεων-Ανακτήθηκε από πρόσβαση <http://www.opengov.gr/tourism/?p=1442> (2019,9 Σεπτεμβρίου)

Ελληνικό Οδικό Δίκτυο-Ανακτήθηκε από <http://greek-motorway.net> (2019, 17 Ιουνίου)

Spirtzis.gr-Ανακτήθηκε από <http://www.spirtzis.gr> (2019, 17 Ιουνίου)

ΚΤΕΛ Ηλείας-Ανακτήθηκε από <https://www.ktelileias.gr/> (2019,17 Ιουνίου)

Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Πύργου-Ανακτήθηκε από <http://katakoloport.gr/> (2019,15 Ιουνίου)

ΤΡΑΙΝΟΣΕ-Ανακτήθηκε από <http://www.trainose.gr/>(2019,17 Ιουνίου)

ΟΔΥΣΣΕΑΣ-Πύλη του Ελληνικού Πολιτισμού, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού-Ανακτήθηκε από http://odysseus.culture.gr/index_gr.html (2019,20 Μαρτίου)

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηλείας- Ανακτήθηκε από <https://ilia-olympia.org/> (2019,20 Μαρτίου)

Μουσείο Αρχιμήδη στην Αρχαία Ολυμπία-Ανακτήθηκε από <https://archimedesmuseum.gr/el/moyseio> (2019, 22 Μαρτίου)

ΕΡΑ Πύργου-Ανακτήθηκε από <https://www.erapirgou.gr/mousio-ekpedeftiko-kentro-dig-it-stin-archea-olybia/> (2019,22 Μαρτίου)

Τουριστική Αγορά Επιμελητηρίου Ηλείας-Ανακτήθηκε από <http://www.olympiaholiday.gr/ilia/tourism/articles/article.jsp?context=1504&categoryid=7365&articleid=7675> (2019,22 Μαρτίου)

ExploringGreece.gr-Ανακτήθηκε από <https://www.exploring-greece.gr/el/home> (2019,28 Μαρτίου)

Wondergreece.gr-Ανακτήθηκε από <http://www.wondergreece.gr> (2019, 28 Μαρτίου)

Ιερά Μητρόπολη Ηλείας-Ανακτήθηκε από <https://www.imilias.gr/> (2019, 30 Μαρτίου)

Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, Θρησκευτικοί Τουριστικοί Προορισμοί-Ανακτήθηκε από <http://www.religiousgreece.gr/>(2019,30 Μαρτίου)

Νεανικό Πλάνο-Ανακτήθηκε από <http://www.neanikoplano.gr/festivalolympias> (2019, 2 Απριλίου)

Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή-Ανακτήθηκε από <https://www.hoc.gr/el/node/47> (2019,30 Απριλίου)

Visitgreece.gr- Ανακτήθηκε από http://www.visitgreece.gr/el/civilisation/olympic_flame_lighting (2019, 19 Μαρτίου)

Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβασίας-Αναρρίχησης-Ανακτήθηκε από http://www.eooa.gr/?page_id=568 (2019,19 Μαρτίου)

Elidaolympriarezoporia-Ανακτήθηκε από <https://sites.google.com/site/elidaolympriarezoporia/> (2019,19 Μαρτίου)

Ένωση Αγροτικών Συναιτερισμών Ηλείας Ολυμπίας. Μελέτη διατήρησης ελαιώνων υψηλής σημασίας (κολλυρέικη). Πρόσβαση στο http://www.lampeti.gr/oliveoil/kolireiki_elia_meleti.pdf στις 5 Απριλίου 2019.

ΕΜΥ- Ανάκτηση από <http://www.hnms.gr/emv/el/> (2019, 1 Μαρτίου)

Ελληνική Ένωση Δικαίου Αρχαιοτήτων-Ανακτήθηκε από <http://www.law-archaeology.gr/index.php/el/akinita-mnimeia>(2019, 6 Μαρτίου)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Αγαπητέ Κύριε/Κυρία,

Είμαι φοιτητής του τμήματος Διοίκησης, Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας στον Πύργο και διεξάγω μια έρευνα σχετικά με τους πολιτιστικούς πόρους του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας και τη συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη. Θα εκτιμούσα πολύ τη βοήθειά σας με τη συμπλήρωση του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου. Οι απαντήσεις είναι εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν για ερευνητικούς σκοπούς.

<p>1. Φύλο : 1. Άρρεν 2. Θήλυ</p> <p>2. Ηλικιακή Ομάδα : 1. 18-25 2. 26-35 3. 36-45 4. 46-55 5. 56-65 6. 66+</p> <p>3. Εκπαίδευση : 1. Πρωτοβάθμια 2. Δευτεροβάθμια 3. Τριτοβάθμια 4. Άλλο.....</p> <p>4. Επάγγελμα : 1. Δημόσιος Υπάλληλος 2. Ιδιωτικός Υπάλληλος 3. Επιχειρηματίας 4. Άνεργος 5. Αγρότης 6. Οικιακά 7. Συνταξιούχος 8. Φοιτητής 9. Άλλο.....</p> <p>5. Τόπος Κατοικίας :</p>
--

6. Σε κλίμακα από το 1 ως το 5 απαντήστε σε τι βαθμό πιστεύετε ότι οι παρακάτω πολιτιστικοί πόροι προσελκύουν τους επισκέπτες στην περιοχή, με το 1 να σημαίνει «Καθόλου» και το 5 «Πάρα Πολύ».

Πολιτιστικοί πόροι	Καθόλου 1.	Λίγο 2.	Αρκετά 3.	Πολύ 4.	Πάρα Πολύ 5.
Αρχαιολογικοί χώροι/ιστορικοί τόποι κτλ.					
Μουσεία/χώροι τέχνης					
Θρησκευτικές θέσεις(ιεροί τόποι, ναοί, μοναστήρια, κτλ.)					
Ελεύθερου χρόνου δραστηριότητες					
Φυσικό περιβάλλον					
Ήθη-έθιμα-παραδόσεις					
Τοπική παραδοσιακή κουζίνα					
Σύγχρονοι τουριστικοί - πολιτιστικοί πόροι					
Εκθέσεις/φεστιβάλ					
Αθλητικά γεγονότα					

7. Αξιολογείστε από το 1 ως το 5 την ικανοποίησή σας από τους αρμόδιους φορείς στα ακόλουθα θέματα με το 1 να σημαίνει «καθόλου ικανοποιημένος» και το 5 «Πάρα πολύ ικανοποιημένος».

Θέματα	Καθόλου 1.	Λίγο 2.	Αρκετά 3.	Πολύ 4.	Πάρα πολύ 5.
Διαχείριση αρχαίου ελληνικού πολιτισμού					
Διαχείριση σύγχρονου πολιτισμού					
Αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος					
Διεθνής προβολή της περιοχής					
Διαχείριση του brand name της περιοχής					

Διοργάνωση μεγάλων πολιτιστικών γεγονότων					
Αξιοποίηση των υπαρχουσών υποδομών					
Πολιτιστικές εκδηλώσεις του δήμου					
Συντήρηση των πολιτιστικών Δομών					

8. Ποιο θεωρείτε ότι είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο για την περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της περιοχής; Διαλέξτε 1

1. Ελλιπής οργάνωση
2. Συγκρουόμενα συμφέροντα
3. Ανεπαρκής τουριστική πολιτική
4. Ανεπαρκείς τουριστικές υποδομές
5. Ασθενής πολιτική προώθησης/μάρκετινγκ
6. Έλλειψη χρηματοδότησης
7. Άλλο.....

9. Ο Δήμος Αρχ. Ολυμπίας διαθέτει επαρκείς και κατάλληλες υποδομές για την ανάπτυξη του τουρισμού;

1. Ναι
2. Όχι
3. Δεν ξέρω/δεν απαντώ

10. Ποιος θεωρείτε ότι θα χειριζόταν πιο αποδοτικά και σωστά τους πολιτιστικών πόρων της περιοχής; Διαλέξτε 1.

1. Το Κράτος
2. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση

3. Ο Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ)
4. Οι πολιτιστικοί οργανισμοί/φορείς
5. Οι ιδιώτες
6. Συνεργασία όλων
7. Άλλο.....

11. Πιστεύετε ότι οπολιτιστικός τουρισμός ωφελεί την τοπική κοινωνία;

1. Όχι, την βλάπτει
2. Λίγο
3. Αρκετά
4. Πολύ
5. Πάρα πολύ

12. Αν απαντήσατε όχι, γιατί; Διαλέξτε 1.

1. Αλλοιώνεται η τοπική πολιτισμική ταυτότητα
2. Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις
3. Αλλοιώνεται το φυσικό περιβάλλον
4. Μειώνεται η ποιότητα ζωής των ντόπιων
5. Χαμηλό επίπεδο εισερχόμενου τουρισμού
6. Άλλο.....

13. Αν απαντήσατε ναι, κυρίως με ποιον τρόπο ; Διαλέξτε 1.

1. Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
2. Οικονομική ενίσχυση στις τοπικές επιχειρήσεις
3. Πραγματοποίηση δημοσίων έργων/επενδύσεων
4. Ενίσχυση επικοινωνίας με διαφορετικές κουλτούρες
5. Ενίσχυση τουρισμού
6. Ενίσχυση της δημιουργικής οικονομίας
7. Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος
8. Δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος

9. Προβολή του πολιτιστικού αποθέματος
10. Αύξηση της πολιτιστικής κατανάλωσης
11. Ενίσχυση της πολιτιστικής και κοινωνικής επιχειρηματικότητας
12. Άλλο.....

14. Τι νομίζετε ότι λείπει από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του δήμου; Διαλέξτε 1.

1. Εκδηλώσεις θεάτρου/χορού
2. Εκδηλώσεις μουσικής
3. Εκθέσεις
4. Σινεμά
5. Φεστιβάλ/πανηγύρεις
6. Άλλο.....

15. Προτάσεις πολιτών σχετικά με την ανάπτυξη της περιοχής:

.....
.....
.....
.....

Σας ευχαριστώ!